

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ŠID - ŽIVOT UZ GRANICU

BROJ
667

Subotica, 29. siječnja 2016. Cijena 50 dinara

DALMATINI U SEGEDINU
I SUBOTICI

PROSVJEDI OSUĐENI
NA PROPAST

LOV NA GLASAČE

INTERVJU
ZLATKO ROMIĆ

PRIHVAĆANJE
IZAZOVA

Ključne reči

TRAŽI

ILI

Brzo, **besplatno**
& jednostavnoPOSTAVI
NOV OGLASProbajte
naš novi
sajt!

www.svastara.rs

Nekretnine

Vozila

Elektronika

Poslovi

Kuća i bašta

Poljoprivreda

Industrijske
mašine, oprema

Usluge

Mama i beba

Kućni ljubimci

Igračke

Knjige, školski
pribor

Sport i hobi

Moda i odeća

Lični kontakti

Razno

Zdravlje i medicina

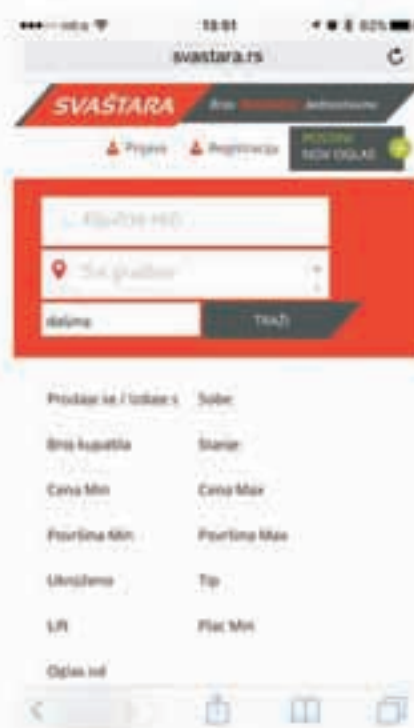
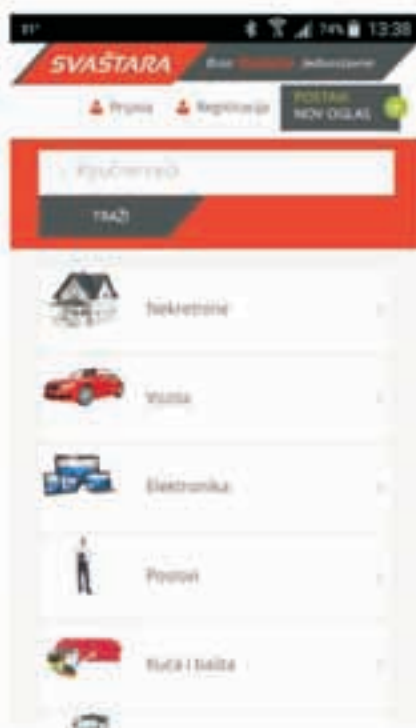
Biznis

Muzika - Filmovi

Besplatno

SADRŽAJ

INTERVJU

12-13

Zlatko Romić, novinar

**DOMINACIJA NEINVENTIVNIH
I ISPODPROSJEČNIH**

TEMA

14-15

Čelnici hrvatske zajednice i konzulata u Baču

**KOMUNIKACIJA S UDRUGAMA
I LOKALNOM ZAJEDNICOM**

RAZGOVOR POVODOM

21

Razgovor povodom XIII. Hrckovog maskenbala

**IVANA PETREKANIĆ – SIČ,
PREDSJEDNICA
ORGANIZACIJSKOG ODBORA**

ŠIROM VOJVODINE

26-27

Prednosti i mane pograničnih mjesta

VEĆA ŠTETA NEGO KORIST

REPORTAŽA

28-29

U vinogradima proslavljen Sveti Vinko

ZA BOLJI I KVALITETNIJI ROD

SPORT

55

Korina Francisković, košarkašica ŽKK *Spartak*

MOGU IZDRŽATI SAV NAPOR

Naslovnica: Z. Sarić, N. Sudarević

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Dolinom političke smrti

Hrvatska je prošloga petka dobila, novu, trinaestu Vladu. Sabor je potvrdio novu Vladu na čelu s Tihomir Oreškovićem, financijskim stručnjakom iz farmaceutske industrije, koji je neočekivano uplovio u političke vode. Tako Hrvatska napokon ima novu Vladu, predvođenu uspješnim poslovnim čovjekom, no, do nje se došlo tek nakon rasprave bez presedana po dužini, koju su uz to obilježili ideološki prijepori. Mandatar Tihomir Orešković se predstavio u Saboru metodom koja se naziva power-point, dakle, kratko, sažeto, jezgrovito, može se reći – korporacijskim jezikom, što pojednostavljeno rečeno znači da se koristi manje riječi i razmišlja o provedivosti izgovorenoga. To jest suprotno od političkih govornika, čijoj priči nikad kraja, ali neki od njih takve govore ponavljaju i u više mandata. Suprotno tome, Orešković dobro zna da oni koji vode tvrtke u razvijenim društvima odlaze relativno brzo, ako nisu uspješni. Pa ipak, vođenje tvrtke i države su različite stvari, no, kao i uvijek, predstojeće razdoblje će svjedočiti o uspješnosti ove Vlade.

Kao što se i očekivalo, premijer se fokusirao na pitanja glede ekonomije i državnih financija, a osnovni cilj njegovog programa je podizanje životnog standarda svih građana Hrvatske. Orešković je težište stavio na provedivost, tako da predstavljeni rokovi za reforme nisu kratki. Kako je to premijer najavio: »Hrvatska će do 2020. godine, biti socijalno odgovorno i produktivno društvo.«

I prije i nakon predstavljenih ključnih smjernica nove Vlade, javili su se mnogi glasovi sumnje da se izborom premijera-menadžera Oreškovića država predaje u ruke međunarodnim korporacijama. Ima i drugačijih viđenja, tako Viktor Vresnik, glavni urednik hrvatskog izdanja Forbese, piše da su takve sumnje smiješne, jer je Hrvatska premala i prirodnim potencijalima preškrta za velike korporativne interese, a velike korporacije su inače odavno u Hrvatskoj i korist je uzajamna. Izbor Oreškovića pozdravila je poslovna zajednica u Hrvatskoj, što nije za čuđenje, pogotovo u svjetlu dokumenta uglednog njemačkog ekonomskog Instituta IFO u kojemu njemački stručnjaci najavljuju da će Hrvatska završiti kao Grčka, ako ne započne ozbiljne reforme.

»Strukturne reforme bit će bolne u kratkom roku i vodit će u potencijalnu '«, piše u dokumentu Instituta IFO u koji je 'Večernjak' imao detaljan uvid. U tom dokumentu se dalje navodi i da »Hrvatska treba hrabro vodstvo s dovoljno sposobnosti državnika da se suoči s neizbježnom 'dolinom političke smrti'. Jedino tako, država će se konačno, nakon sedam iscrpljujućih godina, uzdići iz svog pada.«

Njemački ekonomski analitičari iz Instituta IFO, od kojih je HDZ preko svoje Zaklade državnog zavjeta naručio izradu reformskog programa za Hrvatsku, predlažu smanjenje plaća u javnoj upravi, suzbijanje sive ekonomije, aktiviranje radno neaktivnog stanovništva, lakše otpuštanje i zapošljavanje novih radnika, ali i kontroliranu devalvaciju kune, jer je Hrvatska nekonkurentna, što njemački ekonomski stručnjaci dočaravaju podatkom o tome da su ključni hrvatski izvozni proizvodi skuplji prosječno 7 posto od istih takvih proizvoda iz Poljske. Pri svemu ovome, važno je da IFO naglašava da je reformski program, iako izrađen po narudžbi HDZ-a, striktno neutralan, utemeljen na čvrstim ekonomskim principima i ni na koji način nije povezan s političkim programima stranaka.«

Oreškoviću će sigurno ovaj dokument Instituta IFO koristiti na putu kroz »dolinu političke smrti«, a svima nama u ovoj našoj postmodernoj civilizaciji, koja itekako sliči velikom otpadu prepunog svega što je nasumce birano, ostaje pod tim teretom pronalaziti smisao življenja u našim dolinama suza i smijeha.

Z. S.

Osnovana Udruga Pokret vojvođanskih Hrvata

U Somboru je osnovana Udruga građana *Pokret vojvođanskih Hrvata*. Pokret je osnovala grupa građana hrvatske nacionalnosti, a cilj je poticanje Hrvata za aktivno sudjelovanje u političkom životu kako bi skupa utjecali na status manjinske zajednice u Srbiji.

»Dogovorili smo se na osnivačkoj skupštini da *Pokret vojvođanskih Hrvata* neće biti alternativa postojećoj, ili postojećim, hrvatskim strankama, već mogućnost i potreba da građanima Podunavlja ponudimo jedan novi vid organiziranja. Prije svega udruga smo

građana i naši članovi mogu biti i pripadnici drugih stranaka, koji dijele naše ideje, a to je pokretanje Hrvata za aktivno sudjelovanje u političkom životu«, kaže predsjednik *Pokreta vojvođanskih Hrvata* **Mata Matarić**.

Pokret je osnovan i registriran koncem prošle godine, ali su osnivači u javnost izašli tek sada. Razlog za to su nedavno održani izbori za Savjet MZ u Monoštoru.

Matarić najavljuje sudjelovanje na predstojećim izborima, a kada je riječ o Somboru Pokret će izaći samostalno sa svojom listom na kojoj će biti mladi i obrazovani.

»U lokalnoj skupštini se donose odluke bitne za status manjine koja živi na tim prostorima i zato nam je cilj da imamo svoje predstavnike. Bez sudjelovanja u tijelima vlasti hrvatska zajednica ne može, a i nema pravo očekivati od drugih političkih subjekata da joj to osigura, a da zajednica samo indolentno promatra i 'mudro' šuti. Uska suradnja sa svim institucijama hrvatske manjinske zajednice u Srbiji je prirodan put da svi zainteresirani u sinergiji osiguraju zadovoljavajuće rezultate i na predstojećim izborima u lokalnim samoupravama, Pokrajini i Republici«, kazao je predsjednik nove hrvatske udruge uz podsjećanje da je već sada Pokret parlamentaran, jer ima zastupnika u pokrajinskoj Skupštini kao i dva vijećnika u Skupštini grada Sombora.

Z. V.

Oko 100 članova bit će isključeno iz SVM-a

Gradonačelnik Subotice i jedan od osnivača civilne organizacije Mađarski pokret (MP) **Jenő Maglai** izjavio je da će oko 100 članova biti isključeno iz Saveza vojvođanskih Mađara (SVM) i da će to napraviti još veće probleme unutar stranke i pridonijeti dezintegraciji čitave mađarske zajednice. Maglai je rekao novinarima da će isključenja članova SVM-a, koji su ujedno i članovi Mađarskog pokreta, gurnuti stranku u još teže podjele i još težu situaciju.

On je dodao i da je pitanje koliko će se još članova solidarizirati s isključenim članovima i na neki način dalje generirati taj proces izlazaka iz stranke.

Maglai je rekao da biti »gradonačelnik i član civilne organizacije nije sukob interesa« i da trenutno nema inicijative ni političke odluke o tome da se smijeni s mjesta gradonačelnika.

Na pitanje dolazi li u obzir koalicija sa Srpskom naprednom strankom, ukoliko Mađarski pokret nastupi na izborima, on je naveo da ne vidi ništa loše u tome.

Maglai je najavio i da će biti rekonstruirana Gradska knjižnica Subotica i da će to financirati Vlada Mađarske u iznosu od 140.000 eura. Rekonstrukcija podrazumijeva sređivanje kupole i unutarnjeg dijela knjižnice.

Predstavnici Mađarskog pokreta, inače i članovi Gradskog odbora Saveza vojvođanskih Mađara u Subotici, pokrenuli su i disciplinski postupak protiv predsjednika SVM-a, **Istvána Pásztora**, zbog, kako ističu, niza slučajeva povrede članka 15. Statuta ove stranke.

István Pásztor je, navodi se u prijedlogu, odlukom od 18. siječnja ove godine, o masovnom pokretanju disciplinskih postupaka protiv redovnih članova i simpatizera SVM-a, koji su ujedno i osnivači ili aktivni članovi civilne organizacije Mađarski pokret, krenuo putem koji nanosi nepopravljivu štetu mađarskoj zajednici u Vojvodini.

Dio državne zemlje u Subotici prodati zemljoradnicima

Budući da nove izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu omogućavaju prodaju manjih parcela državnog poljoprivrednog zemljišta, Udruženje poljoprivrednika Subotica u svom otvorenom pismu upućenom gradonačelniku Subotice **Jenőu Maglaiju**, traži da se za tu namjenu opredijeli 2000 hektara na području grada Subotice Programom zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta za ovu godinu. Kako se pojašnjava, time bi se povećala konkurentnost malih obiteljskih gospodarstava i stvorili bolji uvjeti za seoske sredine.

Udruženje poljoprivrednika očekuje da više stotina poljoprivrednika u Subotici poveća svoj posjed u prosjeku za 5 hektara. Ukoliko gradska komisija za izradu Programa za 2016. godinu ne odredi parcele za prodaju, koristi će imati samo tvrtke i investitori kojima će se oranice izdavati u zakup do 30 godina.

Iz ove udruge ističu kako treba pomoći onima koji su još ostali u seoskim sredinama s namjerom da se bave poljoprivredom, a od gradonačelnika očekuju da ih podrži i osigura provođenje izmijenjenog Zakona u interesu poljoprivrednika, a ne samo velikih kompanija i tajkuna.

Hrvatski konzul s gospodarstvenicima

Na inicijativu generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici, **Velimira Pleše**, u Regionalnoj gospodarskoj komori Subotica upriličen je njegov susret s predsjednikom Gospodarske komore Vojvodine, **Ratkom Filipovićem** i predsjednikom subotičke komore, **Slobodanom Vojinovićem**.

Kako je ovom prigodom istaknuo Velimir Pleša, svoj posao na poziciji konzula želi usmjeriti, prije svega na povezivanje dviju država kroz gospodarsko-privrednu i kulturnu suradnju.

»Kad je gospodarstvo u pitanju, meni je drago da smo u ovom razgovoru danas uspjeli doći do povezanosti pojedinih hrvatskih županija s gospodarskim komorama Subotice i Vojvodine. U pitanju su Dubrovačka, Splitska, Istarska županija, potom osobito Osječko-baranjska. Također, došli smo i do zaključka i nekih saznanja da ima još dosta predjela u Hrvatskoj gdje bi se takva suradnja trebala uspostaviti.«

Budući da je generalni konzul Velimir Pleša podrijetlom iz Čakovca, predložio je povezivanje pokrajinske i regionalne komore s onom u ovom međimurskom mjestu, što je i prihvaćeno. On je istaknuo kako je Međimurje poznato po tome što je kao županija privuklo najveći iznos sredstava iz Europske unije, te kako u razdoblju kada je Republika Srbija u pretpripravnim pregovorima za ulazak u EU, gospodarstva moraju biti upućena jedna prema drugoj i koristiti sve benefite koje pruža članstvo pojedine države u EU.

Pleša je izrazio uvjerenje da će se u što skorije vrijeme realizirati dolazak predstavnika Gospodarske komore iz Međimurja u Suboticu i Novi Sad i da će se gospodarstvenici iz ove županije predstaviti na predstojećem Sajmu gospodarstva, koji se u Subotici održava početkom lipnja.

Pásztor i Pleša razgovarali o suradnji

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine **István Pásztor** razgovarao je prošloga tjedna s generalnim konzulom Republike Hrvatske **Velimirom Plešom**.

Pásztor i Pleša razgovarali su o položaju hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini, mogućnostima unapređenja dosadašnje suradnje, posebno u oblastima kulture i privrede koja, prema riječima konzula Pleše, daje dodatni pozitivan impuls unapređenju političke suradnje dvije zemlje.

Hrvatski konzul naglasio je da svoju funkciju ne doživljava isključivo kao političku, nego da su mu ambicije povezivanje nacionalnih zajednica, povezivanje regija i uspostavljanje prijateljskih i partnerskih odnosa.

Predsjednik vojvođanskog parlamenta i hrvatski konzul složili su se i da manjinske zajednice predstavljaju bogatstvo jedne države,

u ovom slučaju Srbije i Hrvatske, te da imaju veoma značajnu ulogu u povezivanju matičnih država. Oni su ocijenili veoma značajnom i suradnju regija iz Hrvatske i Srbije s drugim susednim regijama, naglasivši da se odnosi zemalja ne mogu graditi isključivo na bilateralnom nivou.

Predstavnici HNV-a na Vinkovačkoj TV

Emisija *Aktualno* koju proizvodi Vinkovačka TV ugostila je nedavno člana Izvršnog Odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) zaduženog za informiranje **Ivana Ušumovića**, dopredsjednicu Odbora za obrazovanje **Jasnu Vojnić**, te glavnu i odgovornu urednicu redakcije na hrvatskom jeziku Radio Subotice **Ivanu Petrekanić Sič**.

Oni su tijekom gostovanja iznijeli glavne probleme koji i dalje tište Hrvate u Srbiji, te gledišta o mogućim rješenjima. Pored ostalog istaknuto je slabo zanimanje matične države za probleme Hrvata u Srbiji.

Emisiju možete pogledati na poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=xcF5ZMwIR7M>

Sjednica HNV-a u Sonti

Redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, 27. po redu, bit će održana u petak, 29. siječnja, u Sonti, u prostorijama male dvorane Mjesne zajednice Sonta, Ulica Vuka Karadžića broj 22, s početkom u 19 sati.

Na dnevnom redu sjednice, među ostalim je prijedlog odluke o davanju mišljenja na Financijski plan odnosno Program rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2016. godinu; Prijedlog odluke o davanju mišljenja na izbor ravnatelja Povijesnog arhiva Subotice; te informacija o udžbenicima na hrvatskom jeziku.

Debo četvrtak u DSHV-u

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini poziva članove, simpatizere i prijatelje stranke na druženje na *Debo četvrtak*, posljednjeg četvrtka pred početak korizme, koje će se održati 4. veljače, u Domu DSHV-a, s početkom u 18 sati.

Kako stoji u pozivu DSHV-a, prema našim običajima, toga bi se dana trebalo jesti devet puta, a na ovom će se druženju obilježiti taj lijepi običaj ovdašnjih Hrvata i graditi zajedništvo.

SABOR PODRŽAO NOVU HRVATSKU VLADU

Prihvaćanje izazova, za draž pobjede

Hrvatska je prošloga petka, 22. siječnja, dobila novu Vladu. Hrvatski Sabor je nakon maratonske, 14 sati duge rasprave, iskazao povjerenje Vladi mandataru **Tihomira Oreškovića** i njenom programu. Glasovanjem u Saboru, nakon postizanja kvoruma, povjerenje Vladi je izglasovano s 83 glasa za, 61 protiv i 5 suzdržanih glasova, nakon čega su članovi Vlade svečano prisegnuli. Novoj Vladi podršku su dali sljedeći zastupnici: njih 59 iz Domoljubne koalicije, 14 iz Mosta, dva zastupnika Stranke rada i solidarnosti **Milana Bandića**, dva **Glavaševa** zastupnika Hrvatskog demokratskog saveza Slavonije i Baranje, reformist **Radimir Čačić**, **Gordana Rusak** iz zastupničkog kluba Hrvatske socijalno liberalne stranke i četiri zastupnika manjina.

Prije nego što je izabran za premijera, Orešković se obratio Saboru i poručio kako osobno nije političar, ali kako je spreman učiti.

»Imat ćemo vremena upoznati se, nisam političar, nadam se da ću neke stvari naučiti. Građani su najbolji indikator, jasno ću im kazati da sam tu zbog njih, spreman sam prihvatiti izazov. Ako mogu pomoći hrvatskom narodu, tu sam, idemo raditi«, poručio je Orešković, nakon čega je spočitnuo zastupnicima vraćanje na teme iz prošlosti.

»Da se moja bivša tvrtka ponašala ovako, da smo proveli ovoliko sati na ustaške i komunističke teme, moja tvrtka bi propala«, rekao je Orešković.

PROGRAM PREMIJERA

Premijer Tihomir Orešković predstavio je u Saboru svoj program i istaknuo da su njegovi glavni ciljevi poboljšanje ekonomskih prilika i podizanja životnog standarda građana. Orešković, koji je kandidat Domoljubne koalicije koju vodi Hrvatska demokrat-

Hrvatski sabor je podržao prošloga petka, većinom glasova Vladu premijera Tihomira Oreškovića, poslije više od dva mjeseca nakon parlamentarnih izbora * Orešković je na početku govora citirao izjavu američkog generala George Pattona: »Prihvatite izazov, tako da možete osjetiti draž pobjede.« * Orešković je najavio da je plan da Hrvatska do 2020., doživi transformaciju u ključnim područjima – ekonomskom rastu, konkurentnosti i kvaliteti života

»Smanjit ćemo nezaposlenost ispod 14 posto, povećat ćemo BDP po glavi stanovnika za 2.000 eura, unaprijediti zdravstveni sustav, povećati izvoz za 30 posto, a moj glavni cilj je da u 2017. godini, dignemo rejting Hrvatske«, najavio je Orešković.

...

Predsjednik srbijanske Vlade **Aleksandar Vučić** je čestitao Oreškoviću na izboru, te izrazio nadu da će hrvatski premijer i njegov kabinet svojim radom doprinijeti da mir i stabilnost političkih prilika u regiji budu oslonac za svima prijeko potreban ekonomski napredak.

ska zajednica (HDZ) i Mosta, očekivano je naglasak stavio na oblast ekonomije i financija kojima je bio posvećen gotovo cijeli njegov govor. On je na početku govora citirao izjavu američkog generala **George Pattona**:

»Prihvatite izazov, tako da možete osjetiti draž pobjede«. Javni dug koji raste, visoka nezaposlenost i loše upravljanje javnim sektorom – nabrojao je Orešković neke od glavnih problema s kojima će se nova Vlada suočiti. Njegov plan se zove »Prihvatimo izazove« i on najavljuje smanjenje javnog duga već ove godine za pola milijuna eura i investiranje u energiku, infrastrukturu i turizam, kao prioritete.

Orešković je najavio i da je plan da Hrvatska do 2020., doživi transformaciju u ključnim područjima – ekonomskom rastu, konkurentnosti i kvaliteti života. Među ciljevima je naveo osiguranje godišnjeg rasta BDP-a za više od tri posto i smanjenje javnog duga na manje od 80 posto BDP-a do 2020., kao i smanjenje deficita na manje od tri posto BDP-a do 2017. godine. Također je rekao da mu je cilj smanjivanje nezaposlenosti ispod 14 posto i povećanje BDP-a po glavi stanovnika za 2.000 eura.

Kao pet ključnih pokretača Hrvatske, naveo je efikasan javni sektor, poslovnu konkurentnost, ulaganja i EU fondove, smanjenje javnog duga i reformu zdravstva i obrazovanja. On se kratko osvrnuo i na problem izbjeglica, rekavši da će se o tome konzultirati sa susjednim državama i Europskom unijom.

Na njegovo izlaganje bilo je više replika, uglavnom zastupnika Socijaldemokratske partije (SDP) koji su isticali da je njegov program popis lijepih želja, te da nije samostalno birao ministre, kao i da ne

ČLANOVI VLADE

Ovo je trinaesta hrvatska Vlada, koja ima dvojicu potpredsjednika: **Tomislava Karamarka** i **Božu Petrova**. Ministar financija je **Zdravko Marić**, vanjskih i europskih poslova **Miro Kovač**, unutarnjih poslova **Vlaho Orepić**, obrane Josip Buljević. Ministar gospodarstva je **Tomislav Panenić**, pravosuđa Ante Šprlje, ministrica uprave **Dubravka Jurlina Alibegović**, ministar poduzetništva i obrta je **Darko Horvat**, rada i mirovinskog sustava **Nada Šikić**, a pomorstva i prometa **Oleg Butković**. Na čelu ministarstva poljoprivrede je **Davor Romić**, turizma **Anton Kliman**, zaštite okoliša **Slaven Dobrović**, graditeljstva i prostornog uređenja **Lovro Kušević** i branitelja Mijo Crnoja. Ministar zdravlja je **Dario Nakić**, znanosti o obrazovanju **Predrag Šustar**, kulture Zlatko Hasanbegović, regionalnog razvoja i fondova EU **Tomislav Tolušić**, a socijalne politike i mladih Bernardica Juretić.

poznaje Hrvatsku, ali i da nije rekao ništa o vanjskoj politici.

OPORBA

Oporbene stranke lijevog centra – socijaldemokrati, narodnjaci, Istarski demokratski sabor, laburisti i umirovljenici, nisu podržali Oreškovićevu Vladu i upozorile su na neke neprihvatljive kandidate za ministre, u prvom redu kandidata za čelno mjesto u resoru kulture, povjesničara **Zlatka Hasanbegovića**.

U ime Kluba Socijaldemokratske partije Hrvatske **Nenad Stazić** je rekao da je Vlada **Zorana Milanovića** bila uspješna u ekonomiji i podizanju standarda hrvatskih građana i upozorio na »problematične kandidate« za ministre kulture, ratnih veterana i obrane **Zlatka Hasanbegovića**, **Miju Crnoju** i **Josipa Buljevića**. »Buljević je kao dužnosnik tajne službe prije par godina tjerao jednu novinarku da surađuje sa Službom, Crnoja se prijeti objavljivanjem registra izdajnika nacionalnih interesa, a za Hasanbegovića je antifaišizam

u preambuli hrvatskog Ustava samo floskula«, rekao je Stazić, kako prenose hrvatski mediji, pozivajući Oreškovića da povuče Hasanbegovićevu kandidaturu.

Prosvjed protiv Hasanbegovića je krenuo još u petak ujutro, prije početka sjednice Sabora, kada su nevladine udruge iz Platforme 112 dočekale zastupnike i kandidate za ministre na ulazu u Sabor. Oštrim pripćenjem protiv Hasanbegovića izišlo je i Hrvatsko novinarsko društvo.

STRANE AGENCIJE – ZAHTJEVNA ZADAĆA PRED VLADOM

Nakon što je Sabor potvrdio novu Vladu na čelu s Tihomirom Oreškovićem, strane agencije ističu da je pred novom hrvatskom Vladom zahtjevna zadaća ekonomskog oporavka države.

Slabo poznat hrvatskoj javnosti prije neočekivanog imenovanja, Orešković se smatra kompromisnom osobom, koja će ujediniti novu konzervativnu koaliciju, nakon što izbori u

studenom nisu iznjedrili jasnog pobjednika, navodi francuska agencija *AFP*.

Agencija ističe njegove riječi da je u financijskom smislu fiskalni konzervativac, a da u poslovnom smislu nije pobornik riskantnih poteza i eksperimenata. Neki analitičari kažu da mu može biti prednost to što nema političke veze, dok drugi upozoravaju da su vođenje tvrtke i države različite stvari i dovode u pitanje njegovu sposobnost neovisnog djelovanja, piše *AFP*.

Britanska agencija *Reuters* piše kako će glavne zadaće nove Vlade najmlađe članice Europske unije biti ograničavanje rasta javnog duga, smanjivanje visoke nezaposlenosti i poticanje skromnog rasta, nakon šest uzastopnih godina recesije. *Reuters* prenosi da je hrvatsko gospodarstvo među najslabijima u Europskoj uniji. Javni dug iznosi 87 posto BDP-a i raste, dok je nezaposlenost oko 18 posto. *Reuters* izdvađa da je Orešković najavio da će Vlada ulagati u energetiku, turizam i infrastrukturu, dijelom povlačenjem oko milijardu eura

godišnje iz europskih fondova, te da planira privatizirati nestražeška poduzeća i oporezovati nekorištenu imovinu. Britanska agencija ističe i kako neki analitičari dovode u pitanje dugoročnu stabilnost Vlade i kažu da nedostaju detalji u drugim politikama, primjerice, u području obrazovanja, građanskih prava ili socijalnoj politici.

Njemačka agencija *Dpa* prenosi da je Orešković suočen s ogromnim izazovima i među njima izdvađa hitno potrebne gospodarske i administrativne reforme, dok *Deutsche Welle* piše da Orešković neće biti jedini početnik u Vladi. Most, nova stranka i koalicijski partner, imenovao je **Antu Šprlju**, koji je bio samo tri godine sudac u Metkoviću, ministrom pravosuđa, a bivšu časnu sestru **Bernardicu Juretić**, koja je uglavnom radila s ovisnicima, ministricom socijalne politike i mladih.

Ruske agencije javljaju da je na čelu potvrđene nove Vlade, jedan od najuspješnijih hrvatskih poslovnih ljudi, te da će se ona prvenstveno baviti gospodarskim oporavkom države. Ističu da je Oreškovićeva Vlada obilježava povratak HDZ-a na vlast, nakon četverogodišnje vladavine SDP-a Zorana Milanovića.

Z. Sarić

LICE I NALIČJE PREDIZBORNE KAMPANJE

Lov na glasače

Na nedavnim izborima za Savjet Mjesne zajednice Bački Monoštor u Monoštoru pobijedili su kandidati Srpske napredne stranke. Neočekivano i očekivano. Neočekivano, jer riječ je o mjestu u kome Hrvati čine većinu i s obzirom na radikalisku prošlost Srpske napredne stranke, a očekivano s obzirom na svu logistiku koju su naprednjaci imali na raspolaganju, od korištenja gradskih resursa, paketa, obećanja, pritisaka. Ono što je možda bilo iznenađenje je to što su naprednjaci vodili pravu kampanju, kao da su republički izbori. Bilo je to sve na granici (i preko granice) dozvoljenog i prihvatljivog u kampanji, a u to svakako spada i isticanje stranačke zastave na zgradu mjesne zajednice, dakle na objekt jedne službene državne institucije na kojoj mjesta nema stranačkim obilježjima. Kako je sve izgledalo nekoliko tjedana prije izbora najbolje znaju Monoštorci. Bilo je političkih optužbi i kontraoptužbi i tijekom samog izbornog dana, ali je izorno povjerenstvo konstatiralo da su izbori protekli regularno. Može se reći kako je Monoštor školski primjer svih vidova borbe koje stranke koriste ne bi li privoljele birače da svoj glas daju baš njihovoj listi i njihovim kandidatima. Do koje granice su akteri političke scene spremni ići vidjet ćemo kada i službeno krene kampanja za izbore. Bit će tu već onoga viđenog kao što su zdravstvene akcije, otvaranja raznih značajnih i manje značajnih objekata, opipavanja pulsa birača kroz akcije od vrata do vrata, do onoga što se radi malo skrivenije, a to su obećanja posla

ili nekih drugih usluga, do ucjena i direktnih pritisaka. I uvijek su u prednosti oni koji su trenutno na vlasti, jer imaju mnogo širi prostor za obećanja, ali i veći ucjenjivački kapacitet.

ZLOUPORABA DRŽAVNIH I JAVNIH RESURSA

Malo po malo izbori su se pretvorili, ili su to možda uvijek i bili, u pravi lov na birače. S tom težom slaže se i izvršni direktor CESIDA (Centar za slobodne izbore i demokraciju) **Bojan Klačar** i kako kaže, tako je svuda, a ne samo u Srbiji, ali Srbija ima i neke svoje specifikume.

»Prva razlika je u tomu što je izbora u Srbiji previše, jer izbori se ovdje organiziraju na svake dvije godine, što se pretvorilo u izigravanje normalnog izbornog procesa i permanentnu izornu kampanju, permanentne izborne tenzije u kojoj svaka od političkih stranaka koristi razne načine da dođe do birača. Ta tenzija, konstantne kampanje, pregovori oko koalicija dovodi to toga da su razdoblja u kojima država normalno funkcionira rijetki«, kaže Klačar.

Specifikum Srbije je i korištenje javnih i državnih resursa kako bi se došlo do birača. Naš sugovornik kaže da se to koristi i drugdje, ali da se jedino ovdje ta zlorporaba državnih i javnih resursa spušta i na nivo lokalnih izbora, pa i izbora za mjesne zajednice.

»Stranke često u kampanji ne razdvajaju ono što su njihove državne obveze od onoga što je kampanja. Tako se u nekom mjestu otvori cesta ili most, a sat vremena kasnije na tom istom

mjestu održi stranački miting. Česte su banalne, pa i za građane ponižavajuće aktivnosti, kao što su dijeljenje brašna, ulja i drugih namirnica. Tu bih izdvojio i zdravstvene akcije koje provode stranke koje se u neku ruku pretvaraju u domove zdravlja. To jest specifikum naših stranaka i moram reći da je tako nešto zabranjeno, ali bez obzira na tu zabranu svjedoci smo da takvih akcija ima i dalje. Ono što se radi i kod nas i u svijetu je kampanja 'od vrata do vrata'. Ta kampanja nije zabranjena, a vaše je pravo hoćete li primiti stranačke aktiviste ili ne«, kaže naš sugovornik iz CESID-a.

Po njegovom sudu sve gore iznijeto posljedica je činjenice da je Srbija visokopolitizirano društvo. Zato se i ne može govoriti o stranci koja je uvijek djelovala samo u zakonskim okvirima.

»Stranka koja je danas u opoziciji vrlo glasno će kritizirati zlorporabu javnih resursa od strane vladajućih stranaka, ali će ista ta stranka to isto uraditi u nekoj budućnosti kada ona bude vlast. Zanimljivo, stranke tek kada postanu oporba govore o nekim problemima, ali nažalost ne s ciljem da se ti problemi riješe, već zbog toga što one kao oporbene stranke nemaju više te resurse na raspolaganju«, kaže Klačar.

ZASTRAŠIVANJA I UCJENE

Činilo nam se zanimljivim u ovo tekstu napraviti paralelu, ako je ima, s izborima u Hrvatskoj. Naši sugovornici iz GONG-a (organizaciji civilnog društva koja prati izbore u Hrvatskoj) kažu da je izborni proces u

Hrvatskoj nekoliko posljednjih godina napredovao posebice što se tiče izbornog dana.

»Ono što zabrinjava na nekoliko posljednjih izbora, a to se posebno odnosi na lokalne izbore, su pokušaji zastrašivanja i ucjena birača da glasaju za jednu opciju ili da ne glasaju za neku drugu opciju. Tu se radi o mogućim kaznenim djelima i nedopustivo je da određeni stranački aktivisti na taj način vode svoju kampanju. Uvijek pozivamo birače da nam jave ukoliko osjete takve pritiske. Problem je i nesređeno izorno zakonodavstvo posebno u dijelu različitog broja birača po izbornim jedinicama što predstavlja problem s ustavnopravnog stajališta, jer glas ne vrijedi jednako u svakoj izornoj jedinici, a problem predstavlja što se birači nacionalnih manjina moraju na biračkom mjestu izjasniti žele li glasati za takozvane opće liste izorne jedinice ili za svoje manjinske liste što ugrožava slobodu opredjeljenja birača«, kaže izvršni direktor GONG-a **Dragan Zelić**.

U Srbiji se pravi politički ratovi vode i za one najniže nivoe vlasti, a sredstva se ne biraju, od dijeljenja paketa s dvije litre ulja i nekoliko konzervi uz obvezu da se fotografira glasački listić kao dokaz, do obilaska glasača od kuće do kuće. Tako agresivne kampanje ima i u Hrvatskoj i to na lokalnim izborima.

»Otkad je Hrvatska uvela izravan izbor načelnika općina, gradonačelnika i župana, sve su jače tenzije u izornoj kampanji za lokalne izbore pa se mogu zabilježiti i takvi pokušaji kupovine birača koji nisu sustavni nego se pojavljuju u samo nekim

Izborne kampanje u kojima se koriste sva sredstva ne bi li se došlo do birača prate svake izbore.

U tom pokušaju pridobivanja biračkog tijela koriste se državni i javni resursi, dijele paketi hrane, a stranke se često pretvaraju u domove zdravlja, jer rade i liječničke preglede

sredinama. Takva kampanja pojedinih stranaka je poražavajuća jer umjesto da nude biračima rješenje njihovih svakodnevnih problema, razvoj općine ili grada, oni se spuštaju na tako niske razine ponižavajući i same birače. Birači bi jasno i odlučno trebali odbiti svake takve pokušaje potkupljivanja i tražiti konkretne odgovore na probleme od kandidata i političara. Ono što u Hrvatskoj predstavlja problem je kontinuirano kupovanje birača u nekim sredinama kroz financiranje različitih udruga ili interesnih skupina tijekom sve četiri godine mandata, a onda zauzvrat takve grupacije vraćaju 'dug' kroz mobiliziranje birača za određenog kandidata ili stranku«, kaže Zelić, a sličnost sa srbijanskim strankama i tu je očita.

PODUZEĆA ZA ZAPOSŁJAVANJE

Dosadašnja praksa pokazala je da stranke služe kao burze za zapošljavanje, a mijenjanje stranačkih dresova sasvim je normalno, ne zbog stranačkog programa već osobnog interesa.

»To je i razlog što SNS sada ima skoro pol milijuna članova, što je DS na vrhuncu svoje moći imao 250 ili 300.000 članova. To sugerira da su stranke zapravo kanal putem koga se dolazi do posla ili napredovanja i zauzimanja položaja u lokalnoj zajednici. Dok se to ne promjeni imat ćemo

liderske stranke, stranke u kojima nema unutarnje demokracije i stranke u kojima se razvija neka vrsta klijentelističkog odnosa«, kaže Klačar.

Sve ovo za posljedicu ima olako mijenjanje stranačkih »dresova«, a ako se tomu još doda i da su zastupnici vlasnici mandata, onda su moguće i situacije da stranka koja je imala tek nekoliko zastupnika, preko noći, osvoji većinu. Uz odgovarajuću cijenu.

»I u Hrvatskoj je mandat obvezujući, što znači da mandat pripada zastupniku i zastupnik ima punu slobodu odlučivanja, odnosno glasovanja pa i istupanja iz stranke s čije je liste izabran. U Hrvatskoj je bilo problematično i aktualno učestalo mijenjanje stranačkog dresa na lokalnim razinama dok se nije uveo izravan izbor gradonačelnika, pa je nakon tog 'pretrčavanje' u druge stranke bilo rjeđe jer funkcija gradonačelnika ne ovisi više o većini u gradskom vijeću. Na nacionalnoj razini već smo sad imali priliku svjedočiti nekolicini mijenjanja stranačkih dresova što, naravno, ima svoju cijenu. Čak su bile i pokrenute istrage radi li se o kupovini mandata, tj. političkoj korupciji i izigravanju volje birača. Do sada nisu pokrenuti nikakvi postupci, a u jednom slučaju prijava je bila odbačena od Državnog odvjetništva«, kaže Zelić.

Zlata Vasiljević

FINANCIRANJE

Prošla izborna kampanja u Srbiji koštala je više od dvije milijarde dinara. »Netransparentni troškovi na relaciji donatori – stranke gdje se teško može utvrditi što je bila službena donacija, a što je možda otišlo u sivu zonu. Problem je i što domaće banke daju političkim strankama kredite, to jeste dozvoljeno, ali je problem što su ti krediti povoljniji od onih koji su na tržištu. Ukoliko su ti uvjeti povoljniji logično pitanje je onda je li to donacija i da li banka s državnim udjelom smije donirati političke stranke«, kaže Kalčar.

KRATKA I DINAMIČNA KAMPANJA

U CESID-u procjenjuju da će kampanja za izbore koji nas očekuju biti kratka, odnosno da će biti u zakonskom minimumu od 45 dana, ali da će biti intenzivna. Kampanju će voditi i diktirati SNS, bit će to personiizirana kampanja, dakle lideri će biti nositelji svih poruka. No, još uvijek je nepoznanica kako će nastupiti oporba, a od toga djelomice ovisi kakva će biti kampanja koja nas uskoro očekuje.

ZLATKO ROMIĆ, NOVINAR

*Mnogi mediji, a samim
tim i novinari u njima,
obnažene kreštalice s
mikrofonom u ustima,
nabildane i po tijelu ista-
petirane kriminalce i slične
polupismene i bahate
protuhe uvode u katego-
riju kulturne vrijednosti
od društvenog značaja i
općeg interesa*

Dominacija neinventivnih i ispodprosječnih

Razgovarao: Davor Bašić Palković

U više gradova u Srbiji proteklih dana održani su skupovi *Novinari ne kleče*, s ciljem da se skrene pozornost na ponižavajući odnos vlasti prema medijima, ali i na druge probleme novinarske profesije te društva uopće. O ovim pitanjima razgovarali smo s jednim od sudionika akcije *Novinari ne kleče*, subotičkim novinarom Zlatkom Romićem.

Romić se novinarstvom bavi više od dvadeset godina. Radio je u više subotičkih medija, te kao dopisnik beogradskog *Danasa* i novosadskog *Dnevnika*. Suradnik je ovdašnjih medija na hrvatskom jeziku – *Žiga*, Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, te tjednika *Hrvatska riječ*. Jedan je od pokretača internetskog portala *Magločistač*.

HR: Bili ste jedan od govornika na prosvjedu pod nazivom *Novinari ne kleče* koji je u ponedjeljak održan na novosadskom Trgu slobode. Tada ste ocijenili da u društvu »nedostaje građanske solidarnosti« te naveli kako »klečanje nije pitanje samo novinara i novinarki, već svih građana ove države«. Koji su, po Vama, razlozi za ovakvu društvenu situaciju?

Mislim da su tri ključna razloga za to: apatija, nepovjerenje i nedostatak solidarnosti. Nakon mnogih neuspjelih prosvjeda u našoj bližoj prošlosti, pri čemu posebno izdvajam 5. listopada 2000., ljudi su izgubili i volju za i vjeru u promjene, jer su sve garniture vlasti nakon toga iznevjerile njihova očekivanja. Osim toga, ni ono što se danas naziva oporbotom ne vidi ono što vidi svaki srednjoškolac: promje-

na vlasti moguća je samo ujedinenjem rascjepkanih frakcija jedne u biti iste političke ideje. Postojeći lideri oporbenih stranica svojim i ranijim i sadašnjim ponašanjem potrošili su kredit povjerenja kod građana da bi ovi iskreno stali uz njih. S druge strane, ti isti građani imaju privid jake vlasti, koja svoju moć snaži skoro svakodnevnim obećanjima, te im se vjerojatno uzaludnom čini i sama pomisao da bi javnim prosvjedom mogli nešto promijeniti. Konačno, solidarnost i inače nije kategorija kojom se naše društvo može hvaliti. Bio sam na mnogim prosvjedima i uvijek mi je žalosno bilo vidjeti da se poljoprivrednici, radnici, studenti ili umirovljenici sami bore za svoja prava, nerijetko i uz otvoreni podsmijeh ili prijezir građana koji tuda prolaze. O tome da se u razvijenim društvima policajac penetra na drvo kako bi spasio mače dok kod nas čovjek umire od infarkta na ulici, a da mu nitko ne pomogne izlišno je i govoriti.

HR: Kako ocjenjujete položaj novinarske profesije u Srbiji? Vjerujete li da se takvo stanje može promijeniti?

Položaj novinara u društvu nije ništa bolji niti gori u odnosu na ostale kategorije građana. Ono što je, međutim, specifično za ovu vrstu posla je da upravo novinarstvo daje priliku da se problemi prepoznaju i da se na njih na analitičan i kritičan način ukazuje kako bi se i kod građana, na žalost većinom letargičnih, probudila ista svijest. Na žalost, mnogi mediji, a samim tim i novinari u njima, obnašene kreštalice s mikrofonom u ustima, nabildane i po tijelu istapetirane kriminalce i slične polupismene i bahate protuhe uvode u kategoriju kulturne vrijednosti od društvenog značaja i općeg interesa. Takva uređivačka politika najvećeg dijela medija, u kombinaciji sa sve većim naplavinama »šojica«, »šarenica« i sličnih neinventivnih i ispodprosječnih, ali zato skupih, emisija na državnoj dalekovidnici ne govori samo o

tome da je za njih mediokritetstvo najpoželjnije stanje svijesti kod građana nego o samoj prirodi ljudi koji taj cilj promoviraju. Drugim riječima: položaj novinara u Srbiji uglavnom je klečeći, a promijeniti se može ustajanjem. I za to stanje novinari su sami odgovorni.

HR: Koji mediji, po Vama, poštuju kodekse novinarske profesije, što osobno držite da bi građani trebali čitati, slušati ili gledati?

Uz rizik da nekoga ipak izostavim, mogu reći kako izbor ipak nije velik. Od tiskanih medija to je jedino *Danas*, a od elektroničkih svakako Radiotelevizija Vojvodine. Izborom tema i načinom njihove obrade ova dva medija nemaju nikakvu konkurenciju u ostalim nacionalnim tiskanim i elektroničkim medijima, jer ćete i u jednom i u drugom pronaći sadržaje kojih se ostali klone, vjerojatno ne iz samo njima znanih razloga. Na sreću, postoji i određeni broj portala poput *Autonomije*, *Cenzolovke* ili *Južnih vesti*, te, svakako, *Njuza* koji također njeguju duh analitičkog, kritičkog, a ovi posljednji i satiričnog promišljanja stvarnosti. Tu bih svakako uvrstio i *Novosti*, koje, iako izlaze u Hrvatskoj, svojim tekstovima privlače pozornost i čitatelja u drugim zemljama ex Jugoslavije. Ipak, ugašeni splitski *Feral Tribune*, a kod nas posljednja *Borba*, koja je živjela svega desetak mjeseci, bili su nenadmašni uzori profesionalnog novinarstva na ovim prostorima. To što oni danas u Hrvatskoj i Srbiji više ne postoje najbolji je odgovor ovdašnjih društava na pitanje trebaju li im ovakvi mediji.

HR: Kako vidite stanje u medijskom prostoru na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji?

Odgovor na ovo pitanje ovisi o tome u kom kontekstu se ono gleda. Ako gledamo s čisto profesionalnog stajališta, stanje i nije baš pretjerano pohvalno. Osobno mislim da su i u pisanim, a napose u elektroničkim medijima, politika i političari ovdašnje hrvatske

zajednice zastupljeni u mjeri u kojoj to objektivno ne zaslužuju. Isto to mislim i kada je riječ o Crkvi, kao i o temama koje se tiču života i rada kulturno-umjetničkih udruga. Dakle, zbog kombinacije politike, religije i folklor nerijetko ispaštaju »teme od općeg interesa«, kao što su gospodarstvo, problemi umirovljenika i slično, a koji se tiču i ovdašnjih Hrvata kao građana ove države. Osim toga, po mom mišljenju, primjetan je i izostanak analitički, a napose kritički intoniranih priloga i tekstova što u značajnoj mjeri utječe na njihovu slabiju kvalitetu. S druge strane, usporedimo li medije na hrvatskom u odnosu na medije većine drugih manjinskih zajednica, s izuzetkom mađarske, primijetit ćemo kako i u elektroničkim i u pisanim medijima na hrvatskom ima i tema i sugovornika kojih u drugim nacionalno-manjinskim medijima nema. Pri tomu treba reći da dobar dio njih postoji znatno dulje u odnosu na hrvatske. Ipak, smatram da to ne može biti opravdanje da se ne radi na poboljšanju kvalitete sadržaja, i u interesu posla kojim se bavi i u interesu slušatelja, gledatelja i čitatelja. Za to bi, osim dobre volje, bila potrebna i profesionalna obuka.

HR: U javnosti se više ideja kako bi svi javni mediji, osim dva javna servisa, trebali preći na projektno financiranje. Bi li, po Vašem mišljenju, u takvim uvjetima mogli opstati manjinski mediji, poput Hrvatske riječi, koji se sada redovito financiraju od države?

U takvim uvjetima manjinski mediji, a napose *Hrvatska riječ*, sigurno ne bi mogli opstati u obliku u kom trenutačno postoje. Manjinski mediji po svojoj naravi nisu niti tržišni niti profitabilni i oni ne mogu opstati bez pomoći društva, odnosno države. Ako dođe do ostvarenja te zamisli, a to uopće nije teško zamisliti, lako se može dogoditi da će projektno financiranje manjinskih medija u praksi zapravo biti stvar sposobnosti lobiranja, i to na temelju odnosa političke moći, a ne snage

argumenata predloženih u tekstu samoga projekta, pa čak i samog nepoštivanja pravnih normi koje se tiču prava manjina. Ako se to možda i čini nerealnim, dovoljno je samo prisjetiti se posljednjih primjera gašenja lokalnih radio stanica, s kojima su nestajala i uredništva koja su program emitirala na jezicima nacionalnih manjina. Kada je riječ o financiranju manjinskih medija, osobno mislim da je izlaz negdje na sredini postojećeg stanja. Drugim riječima, mislim da bi trebalo zadržati postojeći način financiranja, ali uz znatno jaču kontrolu načina utroška sredstava, uključujući tu i samu kvalitetu objavljenih sadržaja.

HR: Jedan ste od pokretača internetskog portala *Magločistač*, koji postoji od ožujka 2015. Kažite nam više o koncepciji portala; kako ste zadovoljni njegovom posjećenošću, komentarima?

Magločistač je nastao iz razloga o kojima sam govorio odgovarajući na prethodna pitanja. Dakle, nastao je iz potrebe da se o životu u Gradu, ali i u društvu uopće progovori na način za koji mi smatramo da je ispravan. I pored toga što u gradu postoje i tiskani i elektronički mediji, kolegica *Natalija Jakovljević* i ja smatrali smo da nijedan od njih, iz straha, oportunizma ili konformizma ili svega zajedno, ne pristupa temama na pravi način ili ih, jednostavno, izbjegava. Kada je riječ o tome jesmo li zadovoljni postignutim, odgovor je potvrđan. Naime, i pored potpune blokade najvećeg dijela lokalnih medija, čak i kada je riječ o našim humanitarnim akcijama poput pomoći izbjeglicama s Bliskog istoka ili napuštenim životinjama, *Magločistač* je i kod čitatelja u Subotici, ali i izvan nje prepoznat kao portal koji se zalaže za poštovanje ljudskih, a samim tim i manjinskih prava, kao i za poštovanje i, što je još važnije, provedbu Ustava i zakona ove zemlje. U čijem kršenju prednjače oni od kojih se očekuju da ih prvi poštuju: čelni ljudi ove zemlje.

ČELNICI HRVATSKE ZAJEDNICE I KONZULATA U BAČU

Komunikacija s udrugama i lokalnom zajednicom

Financiranje hrvatskih udruga, uvođenje izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i informiranje na hrvatskom, vraćanje feribot linije između Bača i Vukovara teme su o kojima su čelnici hrvatske zajednice i hrvatskog konzulata u Subotici razgovarali s predstavnicima hrvatskih udruga iz općine Bač i dužnosnicima ove općine

Kao probleme predstavnici hrvatskih udruga, a u općini Bač ih je četiri, istaknuli su nedostatak financijska sredstva, neizvjesnost oko nastavka emitiranja radijske emisije na hrvatskom jeziku, što je upitno s obzirom na to da se novi vlasnik *Radio Bačke* još uvijek ne zna i pitanje nastave na hrvatskom u Baču. Svi ovi problemi nakon razgovora s udrugama predočeni su predsjedniku općine Bač **Draganu Staševiću**, koji je pokazao spremnost za suradnju.

KULTURA, INFORMIRANJE, OBRAZOVANJE

»Razina financijskih sredstava koja se iz lokalne samouprave upućuje kulturnim društvima je iznimno mala. Pojedinačno je to godišnje između 20 i 40.000 dinara. Posebna vrsta izazova je što na području općine Bač djeluju četiri udruge, pa ta fragmentiranost hrvatske kulturne scene u izvjesnoj mjeri doprinosi otežanoj realizaciji kulturnih događaja i manifestacija. Izazov, specifičan za nas u Hrvatskom nacionalnom vijeću i za mjesne Hrvate, a ne toliko za lokalnu samoupravu. Posebno pitanje je opstojnost *Radio Bačke*, koja nije privatizirana i na čijim se valovima jednom tjedno emitira emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice*. Razgovarali

smo o mogućnosti opstanka radijske emisije i naša zamolba prema lokalnoj samoupravi bila je u smislu eventualnog povećanja razine financijskih sredstava koja su namijenjena kulturno-umjetničkim društvima u zbiru. Primjerice, na godišnjoj razini je iz proračuna kulturno-umjetničkim društvima namijenjeno dva milijuna dinara, a za hrvatska društva namijenjeno je 127.000 dinara, što je oko pet postotaka, dok je postotak Hrvata u općini Bač oko 10 posto. U tom smislu naša ideja je da se razina financijskih sredstava dimenzionira spram broja mjesnih Hrvata. Nažalost, mogućnosti za to izgleda nema, jer kako nam je predočio predsjednik općine, proračun Bača je već prenapregnut. Ono što je dobra informacija je da je predsjednik općine Bač pokazao razumijevanje za probleme koje imaju hrvatske udruge kulture i volju da pomogne da se kroz donacije osnaže aktivnosti hrvatskih udruga. Želim vjerovati da će ta dobra namjera imati i praktičnu realizaciju«, kaže predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**. Na sastanku se razgovaralo i o mogućnosti uvođenja izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u školi u Baču.

»U školama u Plavni i Vajskoj imamo ovaj izborni predmet. U Plavni je 250, a Vajskoj 310

Hrvata, a u tim mjestima 30-40 djece pohađa izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. U samom Baču ima oko 500 Hrvata i ne bi trebao biti problem uvođenje ovog izbornog predmeta i u školu u Baču. Anketa s roditeljima rađena je prije dvije godine i desetak roditelja se izjasnilo za ovu nastavu, ali nije postignut dogovor sa školom. Sada smo se suglasili da održimo zajednički sastanak s ravnateljicom škole, predstavnicima općine Bač i HNV-a kako bismo se dogovorili oko uvođenja ovog izbornog predmeta«, kaže članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje **Jasna Vojnić**.

Neizbježna tema u razgovoru s predsjednikom općine Bač **Draganom Staševićem**, bili su predstojeći izbori. Zajednički zaljučak je da pitanje položaja mjesnih Hrvata i kulturnih udruga ne smije biti talac načina na koji će nastupiti pojedine opcije unutar hrvatske zajednice.

FERIBOT I GOSPODARSTVO

Na sastanku s predsjednikom općine spomenuta je i mogućnost ponovnog uvođenja feribota na relaciji Bač – Vukovar, kao i otvorenje graničnog prijelaza na tom djelu, što je značajno ne samo za mjesne Hrvate već i druge stanovnike općine Bač. Redovita linija feribotom

Golubica koja je spajala Bač i Vukovar i malogranični prijelaz ukinuti su 2013. godine kada je Hrvatska postala članicom Europske unije. Općina Bač zainteresirana je za vraćanje te linije, ali i za pretvaranje nekadašnjeg malograničnog prijelaza u granični prijelaz između Srbije i Hrvatske. Općina Bač nudi i povoljne uvjete za investitore u slobodnoj zoni, a hrvatski investitori dobro su došli.

»Pitanje feribota između Bača i Vukovara nije aktualno unazad nekoliko godina i nije u nadležnosti lokalne samouprave, već državnih institucija. Ukoliko ima interesa da se poradi na vraćanju te linije trebalo bi i s jedne i s druge strane ići s jednom molbom prema državnim institucijama, kako bi se vidjela eventualna mogućnost vraćanja feribota i otvaranja graničnog prijelaza. Skrenuo sam pozornost i hrvatskim udrugama i predsjedniku općine da će to biti teže realizirati iz razloga što je Hrvatska pred ulaskom u Šengenski režim. No, ako postoji interes i jedne i druge strane, bilo bi dobro obnoviti zahtjev da se otvori ovakva vrsta prijelaza između dvije države«, kazao je generalni konzul Konzulata RH u Subotici **Velimir Pleša**. On je suglasan da je slobodna zona Bač zbog blizine hrvatske granice i graničnog prijelaza, prije svega onoga kod Bačke Palanke, zani-

mljiva za hrvatsko gospodarstvo, a ulogu u tome uz lokalnu samouprave trebaju imati gospodarske komore dviju država, a Konzulat će pružiti svu potrebnu potporu.

SUGOVORNICI I PARTNERI

Sastanak u općini Bač nije prvi na kome se čelnici lokalne vlasti od predstavnika hrvatskih institucija upoznaju s problemima Hrvata i hrvatskih udruga. Tu vrstu razgovora inicirao je tada tajnik HNV-a **Željko Pakledinac** prije nekoliko godina i ovo je bio treći ovakav susret.

»Bili su izbori u HNV-u, Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini, u Suboticu je došao novi generalni konzul i ovo je bila prilika za prve kontakte s pred-

Predstavnici hrvatske zajednice trebaju biti uključeni prilikom službenih posjeta delegacija iz Hrvatske

...

Desetak roditelja se izjasnilo za izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ali nije postignut dogovor sa školom

ju zalaganja pred drugim instancama da se dio problema riješi, da se prenesu njihova zapažanja donositeljima odluka, da njihove potrebe pokušamo servisirati..., a s ciljem očuvanja i razvoja kulture ovdašnjih Hrvata. Riječju, da budete kao partneri, kao instance koje imaju istu misiju, u funkciji praćenja i pomoći rada hrvatskih kulturnih udruga«, kaže ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**.

Osim naših sugovornika, zajedničkom sastanku u Baču, koji je održan prošlog petka, prisustvovali su predstavnici HKUPD-a *Matoš* iz Plavne, HKUPD-a *Dukat* i HKPU-a *Zora* iz Vajske. U općini Bač aktivna je još udruga *Tragovi*

Hoće li *Golubica* ponovno zaploviti

sjednikom općine Bač. Od 15.000 stanovnika općine Bač Hrvata je 1.260, što je oko devet posto, što znači da Hrvati čine značajan dio stanovnika ove općine. Osim financiranja kulturnih udruga, informiranja i uvođenja izbornog predmeta, razgovarali smo i o tome da predstavnici hrvatske zajednice trebaju biti uključeni

prilikom službenih posjeta delegacija iz Hrvatske našoj općini. Istaknuo bih također da je Bač prva općina koja je u službeni posjet primila novog konzula Plešu«, kazao je Pakledinac.

»Redovita komunikacija s hrvatskim udrugama kulture u pojedinim lokalnim zajednicama, u ovom slučaju na teritoriju općine Bač, čini se i više nego

važnim. S jedne strane, neposredno se upoznajete s prilikama u kojima rade, doznajete probleme s kojima se suočavaju, radujete se uspjesima koje ostvaruju, osluhnujete rješenja za izazove pred kojima su... S druge strane, kao sugovornici i partneri mi smo u situaciji da budemo od pomoći – naravno ne u ravni jeftinoga dociranja nego u područ-

Šokaca dok je hrvatska udruga *Mostonga* iz Bača ugašena.

Sličnih sastanaka kao što je bio ovaj u Baču bit će i u drugim općinama u kojima žive Hrvati.

»HNV će inicirati te sastanke, a dobro su došle i takve inicijative s terena«, zaključuje Sarić Lukendić.

Zlata Vasiljević

DVA PRIMJERA ZBOG ČEGA SU U SRBIJI PROSVJEDI OSUĐENI NA PROPAST

Solidarni u mašti, podanici u praksi

Neuspjeli prosvjedi poljoprivrednika i novinara, kao i brojni raniji, još jednom su pokazali kako se pojmovi humanosti i suosjećajnosti kod nas uglavnom nalaze u sferama stereotipa

Uobičajeni domaći stereotipi, a bogami i predrasude, narode sjevernog dijela zapadne Europe (uglavnom germanske) opisuju kao hladne, nedruželjubive, nemaštovite, ne baš lijepe, frigidne, a nerijetko i škrte osobe. S druge strane, »Mi« smo takvima – po vlastitom skromnom, ali zato objektivnom mišljenju – sušta suprotnost: srdačni, gostoprимljivi, inventivni, duhoviti, ljubavnici bez premca i uz to još, naravno, i široke duše. Ukratko: prava domaća inačica »latino« tipova. Prijeđeli se, međutim, iz romantizma na stranicu realizma stvar

ponekad umije biti i ponešto drugačija.

MEDENA UZICA REPRESIJE

Uzmimo, primjerice, pojam ljudske solidarnosti. Dok je ona na hladnom Zapadu dovedena gotovo do ravni sustavne kategorije, kod nas malo-malo pa zakaže i na najdrastičnijim primjerima gaženja elementarne ljudske logike i dostojanstva. Tako, recimo, hladne, nedruželjubive, nemaštovite, impotentne, ružne i škrte nacije – odnosno njihovi sindikati – začas paraliziraju državu ukoliko se problem dogodi kod samo jedne društve-

ne kategorije (poljoprivrednici, avio prijevoznici, vozači...) dok se kod nas na takvu vrstu (samo) organiziranosti još uvijek gleda kao na vijesti iz budućnosti.

Zbog toga se, naravno, ne moramo vraćati u daleku prošlost, čak ni u onu, kako se obično naziva, bližu. Za ovu prigodu sasvim je dovoljno prisjetiti se dva primjera iz prosinca prošle i siječnja ove godine. Prvi se tiče prosvjeda poljoprivrednika, a drugi novinara. Oba su, kao što se moglo i pretpostaviti, i prije no što su započeli bili osuđeni na propast.

Iako od starta osporavan i od poljoprivrednika i od većeg dije-

la stručne javnosti i od (budimo pošten) (naj)većeg dijela medija, Zakon o poljoprivrednom zemljištu – donesen isključivo u interesu domaćih i stranih tajkuna – Skupština Srbije usvojila je koncem prosinca prošle godine bez ikakvih problema. Trotjedni prosvjedi malobrojnih poljoprivrednika i njihova namjera da traktorima uđu u Beograd (ne bi li spriječili usvajanje i ozakonjenje tajkunske nacionalizacije dijela državnog blaga) uzdrмали su temelje ovog režima koliko i vremesni komarac mladog bika. Pri tome se hinjena volja Ministarstva poljoprivrede za dijalog s prosvjednicima još jednom pokazala

Stereotipi i predrasude postoje posvuda, pa tako i kod nas; prosvjedi poljoprivrednika i novinara su bili, i to neuspješni; većina građana im nije dala potporu, a političari su se pri tomu pokazali i kao... političari

kao medena uzica demokracije kako bi se prikrilo pravo lice represije (onemogućavanje slobode kretanja) u kojoj su mu, kao i uvijek do sada, svoju nesebičnu pomoć pružili pripadnici Ministarstva unutarnjih poslova.

Ništa bolje nisu prošli niti novinari, koji su – nakon vulgarne i ponižavajuće izjave ministra obrane **Bratislava Gašića** da voli novinarku koje lako kleknu – do sada u desetak gradova Srbije održali četiri prosvjeda. Uzaludni su bili svi proglesi, priopćenja i govori u kom su novinari Božanskog p(r)ozivali da održi danu riječ i predloži Skupštini Srbije da po hitnom postupku smijeni ministra za tjelesne položaje. Ništa od toga! Eno Gašića, ornog za daljnju obrambenu rječnu jurnjavu, naravno s ministarskom plaćom i vjerojatno bez ikakvih umanjavanja zbog pomanjkanja pristojnosti i, shodno tomu, kaljanja ugleda dužnosti koju obnaša.

KLEČANJE IZ INATA

Što nam ova dva i predobro poznata primjera pokazuju?

Prvo i osnovno, u oba slučaja riječ je o zapanjujućem odsustvu empatije za tuđu nevolju. Naime, i kod prosvjeda poljoprivrednika i kod novinara najveći broj »kolega« na očitu nepravdu i prostakluk koji dolaze iz najviših sfera vlasti gledao je s neskrivenim prijezirom, pokazujući na taj način da su svaki vid rasipništva, otimačine, drskosti i bezobrazluka spremni dočekati u njima za takve prilike jedinom prirodnom položaju – klečeći. Što reći o ostalim kategorijama građana kojih se ova problematika, kao, ne tiče? Ništa drugo do li to da su nepovjerenje i apatija u potpunosti otupjeli odavno atrofirane osjećaje, koji se riječima obično slikaju apstraktnim imenicama kao što su suosjećanje ili solidarnost. Bez obzira na to koliko su ova dva slučaja – uostalom, kao i brojni prethodni – po svojoj vanjštini tužni prava narav krije se u njihovoj nutрини, a zove se jednostavno – bijeda. Nikako drugačije do li bijednim mogla bi se okarakterizirati kombinacija konformizma, oportunitizma i kukavičluka radnika, umirovljenika, pa čak i studenata – koji su također

s vremena na vrijeme javno iskazivali svoje nezadovoljstvo – spram i više nego li opravdanih prosvjeda poljoprivrednika i novinara. Epiteti u prethodnoj rečenici – obogaćeni onima koji se vezuju za prevrtljivost ili sklonost izbjegavanja istine uz istovremeno guranje ruku u tuđi džep – u domaćoj verziji nekako su se prirodno srodili s imenicom »političar«, te stoga nećemo spominjati jednu potporu zastupnika Saveza vođanskih Mađara prigodom izglasavanja Zakona o poljoprivrednom zemljištu kao što to nećemo činiti niti kada je riječ o armiji članova Srpske napredne stranke ili Socijalističke partije Srbije koji na neispunjena obećanja Božanskog ili ministrice poljoprivrede **Snežane Bogosavljević – Bošković** (o do sada neisplaćenim poticajima za biljnu proizvodnju za 2015.) gledaju očima djeteta francuske sobarice i reakcijama koje po svojoj kritičnosti podsjećaju na tuljane u cirkusu (tko ne vjeruje, neka isključi ton i pogleda bilo koji stranački kongres).

Prihvatimo li ove činjenice (stereotipi i predrasude postoje

posvuda, pa tako i kod nas; prosvjedi poljoprivrednika i novinara su bili, i to neuspješni; većina građana im nije dala potporu, a političari su se pri tomu pokazali i kao... političari) i ne odbacimo li nadobudne kvalifikacije niže potpisanoga zaključiti bi se dalo kako se proces opstanka vlasti i građana u ovoj državi desetljećima odvija u posve prirodnoj poluparazitskoj simbiozi: prvi se goje od obećanja kojima hrane ove druge. Ukoliko ovima drugima ponekad i dosadi stalno isti okus, praksa je to puno puta potvrdila, ovi prvi spremni su ga i zapapriti – represijom. Stoga i perspektive življenja ove dvije spojene vrste koje opstaju parazitiranjem, odnosno vegetiranjem, imaju posve različit karakter: dok prvi realno sagledavaju situaciju i uživaju u plodovima svoje moći, drugi vlastitu inferiornost i frustracije liječe mitovima o svojoj superiornosti i humanosti. I ma koliko apsurdan bio, i ovaj se proces odvija posve prirodno i na obostrano zadovoljstvo. Jer, svatko guta ono što voli.

Z. R.

PREDSTAVLJENA KNJIGA LADISLAVA HEKE DALMATINI (BUNJEVCI) U SLOBODNIM KRALJEVSKIM GRADOVIMA SEGEDINU I SUBOTICI

Zaboravljeni sunarodnjaci iz Segedina

Dosadašnja istraživanja o bunjevačkim Hrvatima koji su u južnu Ugarsku migrirali krajem 17. stoljeća s područja današnje Bosne i Hercegovine i Hrvatske (Dalmacije) spominju mahom Suboticu, Baju i Sombor kao mjesta u kojima su se nastanili. Međutim, dio njih se nastanio i u Segedinu, dajući u sljedeća dva i pol stoljeća, odnosno do svoje skoro potpune asimilacije, značajan doprinos razvitku toga grada. Uzmimo za primjer samo Dugonicsev trg u središtu tog grada na Tisi koji nosi ime po sveučilišnom profesor, matematičaru i romanopiscu **Andriji Dugoniću** (1740.-1818.).

Značajan izvor podataka o ovoj temi jest knjiga dr. sc. **Ladislava Heke** Dalmatini (Bunjevci) u slobodnim kraljevskim gradovima Segedinu i Subotici (nakladnici: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, 2015.) koja je predstavljena prošloga tjedna u Subotici.

DOSELJAVANJE I IDENTIFIKACIJA

Jedna skupina Hrvata, odnosno Dalmatina (Dalmata), došla je u Segedin već u 16. stoljeću predvođena Dubrovčanima, koji su se bavili trgovinom soli. Kasnije, 1687., bježeći pred Turcima, u grad se doseljava i skupina Dalmatina izbjeglica, predaka današnjih bunjevačkih Hrvata. Tako u tom gradu nastaje

je značajna zajednica Dalmatina koju povezuju zajedničko podrijetlo, jezik (dalmatinski) i katolička vjeroispovijest. »Tu skupinu Bunjevaca izbjeglica isprva nazivaju 'katoličkim Racima'. Oni 1701. podnose zamolbu u dvorski ured u Beču da ih se

proces asimilacije. »Za razliku od Dalmatina u Subotici, koji su živjeli i u okolnim pustarama, segedinski Dalmatini su živjeli u centru grada. Onoga trenutka kada su naučili mađarski jezik više se nisu ženili samo između sebe, već i s Mađarima. Također,

DISTINKCIJA POJMOVA I NARODA

Hrvatsko stanovništvo u Ugarskoj susreće se pod raznim povijesnim nazivima – Dalmate, Dalmatini, Dalmatinci, Iliri, Iliri rimokatolici, Bunjevci, Bošnjaci,

Slaven Bačić, Ladislav Heka, Stevan Mačković i Attila Badó

službeno naziva Dalmatinima. Tek kasnije, u drugoj polovici 19. i 20. stoljeću pripadnike te zajednice nazivaju Bunjevcima. Naziv Bunjevac se u Segedinu pojavljuje tek u drugoj polovici 19. stoljeća, u nazivu ulice (Bunjevac sor) koja vodi od pošte do katedrale«, kazao je autor knjige Ladislav Heka.

U Segedinu su u to vrijeme živjele 4 etničke zajednice – Mađari, Srbi, Dalmatini i Nijemci. Svaka od njih živjela je odvojeno, a Dalmatini su bili naseljeni u centru oko središnje katoličke crkve. Međutim, kako su nakon stotinjak godina naučili mađarski jezik, zahvaća ih

njihovi su narodni običaji brzo zaboravljeni s urbanim načinom življenja. Pomađariti se značilo je viši društveni status. Najviši stupanj dostigli su **Graškovići**, koji su bili knezovi, dakle hercezi. Nadalje, **Josip Šišković** bio je podmaršal general, imali smo i podmaršala **Bajalića**. Bajalići su u Segedinu najznačajnija obitelj Dalmatina, oni su se od 16. stoljeća pa skroz do kraja 18. stoljeća izjašnjavali da su pripadnici i Dalmatina i mađarskoga naroda. I danas u Segedinu ima ljudi koji nose prezimena Dalmatina, ali se drže Mađarima«, pojašnjava Heka.

Toti, Raci, katolički Raci itd. Jedan od značaja ove knjige, kako smatra njezin urednik dr. sc. **Slaven Bačić**, je u tomu što je Heka napravio distinkciju između pojmova Dalmatin i Dalmatinac. »Dalmatinac je geografski pojam, a Dalmata, odnosno Dalmatin, je subetnički pojam«, navodi Bačić.

Također, Heka je prvi u stručnoj mađarskoj literaturi napravio jasnu distinkciju između Srba i Hrvata u Segedinu. »Do tada su svi južni Slaveni u Segedinu i okolici smatrani Srbima. Heka je pažljivom analizom imena, prezimena, vjeroispovijesti, načinom izbora u gradski magistrat,

prilično jasno utvrdio da je u Segedinu bilo i Hrvata. Bilo ih je i u obližnjim naseljima, Sirig koji je danas dio Segedina, i u Deski. I tu su njegova istraživanja fundamentalna. Do podataka je došao na temelju arhivske građe u Segedinu i u Čongradskoj županiji«, kazao je Bačić.

Po njegovim riječima, knjiga predstavlja i veoma dobar izvor podataka o Hrvatima u Subotici. »Poseban hendikep za ovdašnje Hrvate se desio nakon Drugog svjetskog rata kada su mnogi od nas prestali biti bilingvalni, odnosno govoriti mađarski jezik. Prestala nam je biti dostupna mađarska literatura u kojoj ima najviše podataka o razdobljima kojima se Heka bavi. Knjiga se najviše temelji na literaturi **Istvána Iványija**, ali i novijih autora poput **Lászlóa Magyar**a, **Lászlóa Blazovicha**, **Lászlóa Szekeresa**«, navodi Bačić.

ISTA PREZIMENA U OBA GRADA

Segedin je do statusa slobodnog kraljevskog grada došao ranije 1498., a Subotica 1779. godine. Uloga Dalmatina u povijesti oba grada je vrlo velika, i ona se može iščitati u ovoj knjizi. »Nema sumnje da su ti naši preci u Subotici i Segedinu izuzetno doprinosili svojim postignućima i životima, da su se ugrađivali u napredak tih naselja u određenim periodima. Mi smo danas još ovdje opstali, dok Bunjevaca, odnosno Dalmata u Segedinu već u 19. stoljeću gotovo nema. Ali to ne umanjuje njihovu ulogu i značaj u izgradnji toga grada. Zanimljiva su prezimena Dalmata koja se spominju: Bajalić koje se spominje već 1663., Bernaković, Dejanović, Dugonić, Grašković, Šišković, Ivanković, Kaić... Gotovo ista prezimena se javljaju i u Subotici što govori o neakvim rodbinskim vezama, odnosno da je riječ o istoj etničkoj skupini«, rekao je povjesničar **Stevan Mačković** dodavši da se u zapisima subotičkog Magistrata od 1759. pa nadalje spominju

termini »Dalmata«, »dalmatinski jezik«, »puk dalmacijanski«...

OD DALMATINA DO BUNJEVACA

Termin Dalmatin (Dalmata) za Hrvate koristio se vrlo dugo, sve do početka 20. stoljeća na području od Novog Sada do Budimpešte, o čemu svjedoče popisi stanovništva. Jedno od pitanja koje se nametnulo prigodom predstavljanja knjige bilo je – od kojeg se perioda taj etnonim, prema dokumentaciji, a ne prema knjigama, počinje vezivati za Bunjevce?

Odgovor na ovo pitanje dao je Slaven Bačić: »Za stanovništvo koje danas nazivamo bunjevačkim Hrvatima korišteni su različiti nazivi u različito vrijeme od različitih izvora. I u samim popisima stanovništva do početka 20. stoljeća oni su se nazivali različito, čak i primjerice u dva susjedna sela. Katolički Raci je termin kojega su koristili austrijski časnici. Isti se termin javlja u mađarskoj literaturi i bio je dugo, kroz čitavo 19. stoljeće, oznaka za nas. U spisima franjevac isključivo se nazivamo Dalmatama ili Dalmatinima. U gradskim izvorima smo se katkad nazivali Iliri ili Iliri rimokatolici. Stoga, po meni je najvažnije kako se zajednica samonazivala, a to je nesumnjivo naziv Dalmatin. **Gašpar Ulmer**, definitivno najbolji poznavatelj subotičkog arhiva za razdoblje do polovice 19. stoljeća, mi je jednom kazao da se samo dva

puta u spisima susreo s nazivom Bunjevac. Naziv Bunjevac se u Subotici počinje koristiti tek u drugoj polovici 1860-ih godina«.

POLITIKE IMENOVANJA

Uvođenje etnonima Bunjevac, kako je naveo ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**, ima veze i s politikama imenovanja, a tom temom bavili su se i znanstvenici **Mario Bara** i **Robert Skenderović**. »Njihova argumentacija je sljedeća: kada se počela stvarati moderna mađarska nacija, polovicom 19. stoljeća, jača proces apsorpcije naroda koji su bili bez jače infrastrukture i visoke kulture. U slučaju Hrvata postojala je politika odvajanja onih etnonima koji su prostorno vezani za Hrvatsku. Dalmatini su vrlo jasno bili etnonim koji je govorio o prostoru koji nije na teritoriju Ugarske, koji unutar sebe ima i taj etnički, distinktivni moment od ugarskog. Drugim riječima, uvlačenje etnonima Bunjevac imao je za cilj razoriti veze koje su postojale s povijesnom Trojednom kraljevinom i na taj način se veza sa prapostojbinom u nacionalnoj svijesti zapravo raskidala. Tako su nositelji moći vršili procese koji asimiliraju, zatambljuju...«, kazao je Žigmanov.

FOLIJACIJA KOJE NEMA?

Predstavljanje knjige otvorilo je još jedno pitanje vezano za povijest ovdašnjih bunjevačkih

Hrvata. Riječ je o dokumentu (folijaciji) u kojem Bunjevci traže dozvolu da se nasele u ove krajeve, a kojega osim Iványija, spominju i drugi autori poput srpskog akademika **Slavka Gavrilovića**. Član Odbora za povijest Bunjevačke matice **Zvonko Stantić** je, kako kaže, pokušao doći do ovog dokumenta u Austrijskom državnom arhivu i Ratnom arhivu u Beču, ali je dobio odgovor da im je ta folijacija nepoznata.

U dijalog o ovom pitanju uključio se **Bela Tonković**, koji se također bavi istraživanjem povijesti bunjevačkih Hrvata: »Nepoznata folijacija se odnosi na arhiv Dvorske komore i Tajne dvorske komore. Taj arhiv je bio jedinstven do 1920. i neke godine kada je došlo do požara i kada je otprilike dvije trećine tog arhiva izgorjelo. I ono što se uspjelo spasiti je dobilo novu numeraciju, novu katalogizaciju, jer se više nije mogao uspostaviti sustav stare katalogizacije. Mađarska delegacija pri Austrijskom državnom arhivu uspostavila je dio te stare katalogizacije. Treba tamo otići i listati. Dobijete kutiju u kojoj je snop nagorelih spisa, pa onda tražite...«

Predstavljanju knjige nazočio je i prof. dr. sc. **Attila Badó**, pročelnik Instituta za poredbeno pravo Pravnog fakulteta iz Segedina, koji je zahvalio publici što je pokazala veliki interes za ovu publikaciju njegova kolege Ladislava Heke.

D. Bačić Palković

Trebaju li nam izbori?

SANJA MIHAJLOVIĆ,
politikologinja, Srijemska
Mitrovica

Niti neophodni, niti hitni

U tranzicijskim društvima, svaki izbori bi trebali predstavljati jedan korak ka političkoj i socijalnoj zrelosti. Ipak, smatram da izvanredni parlamentarni izbori Srbiji u ovom trenutku nisu potrebni jer smo ih imali skoro i narod je tada jasno rekao svoje mišljenje. Vlada je stabilna i mislim da izbori nisu niti neophodni niti hitni. Postoje neke druge važnije stvari kojima bi se trebalo baviti, ali i pregršt problema koje trebamo rješavati, a tiču se egzistencije i života građana Srbije. I mi ćemo sada, umjesto da se bavimo rješavanjem izlaska iz krize i nekim značajnim problemima, potrošiti mnogo vremena i energije baveći se samo izborima zapostavljajući neke važnije stvari i probleme od vitalnog interesa za građane koje bi trebalo urgentno rješavati. Uz sve to, izbori i mnogo koštaju, a Srbija nema mnogo novca iz državne kase, a i to je novac poreznih obveznika. Mislim da bi mnogo korisnije bilo da se taj novac upotrijebi u neke druge svrhe, mnogo korisnije i neophodnije nego što su izbori. Međutim, ako ovo shvatimo kao priliku da se ponovno testira mišljenje građana o vladajućoj koaliciji i da se možda nešto promijeni na bolje, onda su izbori dobrodošli. Jedino se kao problem može javiti izlaznost birača jer mislim da je narod već umoran od svega, a naročito od većito istih lica u političkom životu. Zato i postoji mogućnost da prilikom izbora bude manja izlaznost od očekivane, što uz sve navedene argumente ne bi išlo u prilog rezultatima najavljenih izbora.

S. D.

DR. ŽIVORAD SMILJANIĆ,
predsjednik općine, Apatin

Nepotrebno

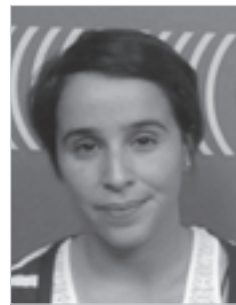

Najlogičnije bi bilo da su ovoga proljeća organizirani samo pokrajinski i lokalni izbori, jer sadašnjim garniturama ističe četverogodišnji mandat. Ne vidim nikakvih talasanja u našem parlamentu, ne vidim ni kod oporbe snagu koja bi kvarila račune aktualnoj vladi. Stoga mi je politički nelogično raspisivanje izvanrednih parlamentarnih izbora dvije godine prije isteka mandata vladajućoj garnituri. Ne znam osluškuj li oni »vox populi« i znaju li koliko je narod već ogorčen zbog ovih poteza, a što je još gore, u posljednje vrijeme institucija izbora, koja je u ozbiljnim državama svetinja, žiteljima Srbije posljednjih godina već služi za podsmjeh i sprdnju. Moguće je da vladajući režim izbore raspisuje i ciljano, jer je očito da im zbog mnogobrojnih neispunjenih obećanja rejting opada, pa je upitno kakav bi bio 2018. godine, kad bi ustvari i bio termin za redovite parlamentarne izbore. Ovako, računajući na slabu ukupnu izlaznost birača i na disciplinirani izlazak na birališta svoje sigurne armije glasača, nadaju se uvjerljivoj pobjedi. Za ovako česte izbore potrebna su i poprilična sredstva, koja bi se, da je malo više razuma, mogla usmjeriti u bilo koju sferu za rješavanje bar dijela nagomilanih gorućih problema. Znajući da u ovoj državi nema političke snage koja bi ih u tome spriječila, oni koji odlučuju, odlučuju upravo ovako. Nadam se da će u našoj sredini, koja je multinacionalna, multikulturalna i multikonfesionalna, izostati sva nemila događanja koja su širom Srbije pratila lokalne izbore, politička prelijetanja i ta famozna prekomponiranja vlasti.

I. A.

MAJA ŽIVANOVIĆ,
novinarka, Novi Sad

Nema krize

Izvanredni izbori, po mom mišljenju treba da se raspisuju samo u slučaju neke velike krize, a po mom sudu te krize sada nema, jer prosto sadašnja vlast ima komfornu većinu u Skupštini Srbije. Ovi izbori ni na koji način ne doprinose demokratizaciji izbornih procesa, jer Srbiji je potreba stabilna atmosfera, građanima sigurnost, a investitorima nekakva izvjesnost, a ne atmosfera konstantne političke kampanje i trvenja svih aktera na političkoj sceni. Nesumnjivo je da je odluka **Aleksandra Vučića** da se ide na izvanredne izbore dobra za njegovu stranku, jer će mu dati novi četverogodišnji mandat, ali i zbog toga što će, da tako kažem, dati vjetar u leđa ovoj stranci na pokrajinskim i lokalnim izborima. Postavka demokratskog društva, a to važi za sve stranke, podrazumijeva da se stranke prestanu kriti iza svojih lidera i da predstave svoje kandidate i na lokalnom i na pokrajinskom nivou, neovisno od visokih stranačkih dužnosnika. Prosto mislim da će to zajedničko održavanje svih izbora dovesti do toga da će se kandidati u nekom gradu praktički kriti iza lika Aleksandra Vučića i građani neće glasovati za svoje susjede i sugrađane već za lidera stranke, koji nisu i neće biti odgovorni za kvalitetu života u lokalnim sredinama. Osim želje da se vlast potvrdi u narednom četverogodišnjem mandatu razlog za raspisivanje ovih izbora može biti i namjera da se promijene koalicijski partneri, ali to se ne može znati do okončanja izbora. Ono što nas čeka poslije izbora je ponovno kretanje od »nulte« godine.

Z. V.

**RAZGOVOR POVODOM XIII.
HRCKOVOG MASKENBALA:**
**IVANA PETREKANIĆ – SIČ,
PREDSJEDNICA ORGANIZACIJSKOG ODBORA**

Svi koji dođu su pobjednici

Vrijeme je maskara i poklada, vrijeme je još jednog *Hrckovog maskenbala* koji će se ove godine održati u četvrtak, 4. veljače, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici s početkom od 17 sati. Organizacijske pripreme za manifestaciju koja uključuje djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture su već u punom tijeku, a kako sve to izgleda u praksi upitali smo **Ivanu Petrekanić – Sič**, predsjednicu organizacijskog odbora.

Pred nama je XIII. Hrckov maskenbal koji će biti održan prvog četvrtka u veljači. Kako je nastala ova dječja manifestacija?

Hrckov maskenbal je prije trinaest godina pokrenut prema ideji i inicijativi zaposlenika *Hrvatske riječi* i danas predstavlja tradicionalnu dječju manifestaciju koja okuplja osnovnoškolce iz hrvatskih razreda, te učenike koji pohađaju predmet hrvatskog jezika iz svih krajeva Vojvodine. Kako je za Božić 2003. godine počeo izlaziti dječji podlistak *Hrvatske riječi – Hrcko*, želja je bila na neki prigodan način okupiti djecu kojoj je prije svega namijenjen, pa je par mjeseci kasnije u vremenu maskara pokrenut *Hrckov maskenbal*.

Kako teku pripreme?

Prije nekoliko tjedana okupo se organizacijski odbor XIII. *Hrckovog maskenbala* i svatko je preuzeo svoje obveze u pripremi i organizaciji. Prije svega, treba obavijestiti odgovorne osobe iz škola, vrtića, udruga i društava, dobiti točne podatke o broju djece koja će sudjelovati i, na koncu, formirati konačan popis svih sudionika. Također, treba se

pobrinuti za osnovno posluživanje malih gostiju na maskenbalu, organizirati prigodan program i još mnogo toga.

Tko će sve sudjelovati u ovogodišnjoj maskenbalskoj priredbi?

Osim već pomenute djece iz hrvatskih razreda i onih koji prate predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture na maskenbalu će sudjelovati i djeca iz hrvatskih vrtića, te članovi hrvatskih kulturno-umjetničkih društava i udruga.

Što je osnovni cilj svakog Hrckovog maskenbala?

Želja je vođena jednim lijepim povodom da se na jednom mjestu okupe djeca iz svih krajeva gdje žive Hrvati u Vojvodini i veselo se provedu u maskenbalskom ugođaju. Svaki maskenbal i zabava pod šarenim maskama je velika radost za svako dijete, što dojmovi zadovoljnih sudionika svake godine potvrđuju. Također, *Hrckov maskenbal* je svojevrsna živa poveznica s dječjim podlistkom *Hrcko*, a pojavljivanje žive maskote je poseban ugođaj za sve mališane i s radošću se vole družiti s njim.

Za razliku od nekih prijašnjih godina, kada su se birale najuspješnije maske, u međuvremenu se odustalo od ocjenjivanja i dodjela nagrada...

Odlukom organizacijskog odbora posljednjih nekoliko godina se više ne biraju najbolje maske, jer se svako dijete podjednako trudi oko svoje maskenbalske kreacije i svi koji dođu na *Hrckov maskenbal* su pobjednici na svoj osobiti način.

Kako će izgledati ovogodišnji program?

Svake godine se trudimo osmisliti prigodan prateći program kako bismo djeci zadržali

pažnju i učinili im maskenbalski ugođaj još zanimljivijim. Program nikada ne smije biti predugačak, već kratak i efektan za što se brinu naši animatori. A kakav će biti ove godine, ne smijemo otkrivati unaprijed. To je uvijek dio specijalnog *Hrckovog* iznenađenja.

Na koncu, što djeci znači Hrckov maskenbal?

Znači im doista mnogo. Svaki maskenbal, na kojem se mogu družiti i pokazati svojim maskama, jedna je lijepa uspomena koju će zauvijek pamtili. Djeca vole maskenbale i ne bi marili da svakoga mjeseca bude jedan. *Hrckov maskenbal* je jedan od rijetkih događaja na kojima se djeca mogu okupiti i družiti, u veseloj i lijepoj atmosferi bala pod maskama. Zato pozivam svu

djecu koja su najavila svoj dolazak da u četvrtak, 4. veljače, dođu i uživaju u još jednom *Hrckovom maskenbalu*.

Dražen Prčić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP Mobile* DOO, Omladinskih brigada br. 21, Novi Beograd, putem ovlaštenog poduzeća *KODAR INŽENJERING* DOO, Autoput za Zagreb br. 41i, Beograd podnio je dana 19.1.2016. godine pod brojem IV-08-501-49/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta radio-bazne stanice: »NS2051-02 SU Bajnatska«, na katastarskoj parceli 10981 KO Donji grad, Subotica, ulica Bajnatska br. 40 (46.084055°, 19.673848°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

S pogledom na Gradsku kuću

NEKAD
i
SAD

Za jedno stoljeće (razglednica potječe iz 1900-tih) promijenila su se prijevozna sredstva, način odijevanja, kolovozi, poraslo je drveće, ali je objekt na uglu Ulice Petra Drapšina k središnjem gradskom trgu izvana isti. Subotičani ovu lokaciju po navici, po toponimu iz dvadesetog stoljeća, zovu i dalje imenom tada popularnog restorana *Bela lađa*, koga u prizemlju zgrade odavno nema. Sada je tamo prodavaonica cipela. A ime je uglu ulice, ipak, ostalo.

I prije dva stoljeća ovdje je bila građanska kuća s parcelom okrenuta trgu. Naravno, lokacija u najužem centru grada pripadala je kroz vrijeme uglednim i ekonomski moćnim sugrađanima. Dvokatnu palaču kakvu danas znamo izgradio je **Ignac Kunec** 1895. godine, u vrijeme kada se još izdizala iznad okolnih nižih. U prizemlju su se nalazili trgovački lokali s velikim portalima. Stručnjaci kao specifičnost objekta ističu obradu fasade crvenom opekom i ljepotu krova s crijepom iz pečuške *Zsolnai* tvornice.

U prizemlju palače kavana je otvorena 1899. godine, zvala se *Dom*, a u drugoj polovici dvadesetog stoljeća na istoj lokaciji postojala je *Bela lađa*.

K. K.

29. siječnja 2016.

HBKUD "LEMEŠ" Svetožar Miletić

ORGANIZUJE

Marinbal

SUBOTA 6.2.2016.

SKUP GOSTIJU OD 19.30h

**U DOMU KULTURE U
SVETOŽAR MILETIĆU**

**BAL ĆE OTVORITI ČLANOVI
FOLKLORNE SEKCIJE U 20 SATI
GOSTE ĆE ZABAVLJATI
TAMBURAŠKI ANSAMBL "RAVNICA"
IZ SUBOTICE**

**UZ DOBRU ZABAVU, OČEKUJE VAS
TRADICIONALNI LEMEŠKI JUNEĆI PAPRIKAŠ,
PIĆE U NEOGRANIČENIM KOLIČINAMA,
BOGATA TOMBOLA
I FANCI U PONOĆ**

**KONZUMACIJA PO OSOBI 1600 din
.ZA REZERVACIJE ZVATI DO 3.2.2016.**

NA MOB: 063-118-40-50 Vilić Marko

PŠENICA DOBRO PODNIJELA GOLOMRAZICU

Prezimila bez snijega

Pšenicu posijanu jesenas u optimalnim rokovima golomrazica nije oštetila * Za dva tjedna početak gnojidbe, a prije tog posla ratari će uraditi analizu zemljišta koja je besplatna

Stanko Jozić, poljoprivrednik iz Čonoplje, pšenicu je posijao na 48 jutara i zadovoljan je kako mu na kraju siječnja izgledaju njive pod žitom.

»S obzirom na ovu golomrazicu koja je praćena temperaturama koje su bile i desetak stupnjeva ispod ništice, i to bez snijega, usjevi dobro izgledaju. Sada se spremam za gnojidbu. Radim redovito analizu zemljišta i temeljem tih rezultata i koristim mineralno gnojivo«, kaže Jozić koji svake godine sije između 45 i 55 jutara pšenice i to ne zato što se ta proizvodnja isplati već zbog poštovanja plodoreda. »Nema oštećenja na pšenici, a jedini problem je to što je oko 60 posto površina pod ozimim usjevima posijano u kasnijim rokovima sjetve i ako ti usjevi ne budu dobro prihranjeni to će utjecati na prinos. S gnojidbom ne treba žuriti i taj posao treba početi za oko dva tjedna«, kaže ravnatelj Poljoprivredne stručne službe Sombor **Vladimir Sabadoš**.

VIŠE ŽITA

Većih posljedica golomrazice nema ni u ostalim dijelovima Vojvodine.

»Oko 50 do 60 posto pšenice dostiglo je fazu za prezimljavanje, što znači da su u fazi tri lista do bokorenja, dok su ostale pšenice u fazi jednog ili dva lista. Ukupno gledajući potencijal pšenice je manji, što znači da se od gnojidbe očekuje više, tim prije što mnogi proizvođači jesenas nisu uradili osnovnu gnojidbu. Zbog toga očekujem da će gnojidba početi nešto ranije, ali ta mjera neće izvući usjeve, ako pšenica nije zasijana blagovremeno. Gnojidba jeste važna, ali ju moraju pratiti i druge mjere kao što je zaštita, a ove godine to će prije svega biti zaštita od korova«, kaže dr. sc. **Miroslav Malešević**, stručnjak za strna žita iz Novog Sada.

Da je gnojidba važna znaju i ratari, ali koliko će dati gnojiva često ovisi o njegovoj cijeni, tim prije što je cijena pšenice

davno izgubila utrku s ulaganjima u proizvodnju. Procjene su da je prošle jeseni zasijano oko 600.000 hektara pšenice, što je oko 10 postotaka više nego prije godinu dana. Na području zapadne Bačke jesenas je pšenica posijana na 35.000 hektara, što je znatno povećanje u odnosu na prošlu godinu. S druge strane, površine pod suncokretom i šećernom repom se smanjuju, a repa i suncokret su najbolji predusjevi za proizvodnju pšenice.

N-MIN METODA ANALIZE

Poljoprivrednici s područja Sombora mogu uraditi besplatnu analizu zemljišta, a taj posao financiraju Grad Sombor i PSS Sombor.

»N-min metodom određujemo sadržaj lako pristupačnog dušika u zemljištu. Na osnovu tih analiza svaki poljoprivrednik dobiva preporuku o količini dušičnih gnojiva. Kod proizvodnje pšenice bitno je da se tijekom jeseni da barem trećina

potrebnog dušika, a ostala količina u jednoj ili dvije gnojidbe tijekom proljeća. Bitno je znati i da pretjerana uporaba dušičnih gnojiva može povećati kiselost zemljišta, pa se u ovisnosti od kiselosti zemljišta preporučuju UREA, AN ili KAN«, kaže **Smiljka Mojsović**, stručnjak u PSS Sombor.

Ona pojašnjava da se uzorak zemljišta za analizu lako pristupačnog dušika uzima kada temperatura dostigne četiri stupnja. Uzorak se uzima na tri dubine, a uzeti uzorci čuvaju se u ručnim hladnjacima da ne bi došlo do gubitka dušika. Jedan uzorak dovoljan je za parcelu od 10 do 20 hektara. Analize se rade u narednih 48 sati. Iako je određivanje lako pristupačnog dušika besplatno i bez obzira na to što se na taj način može odrediti točna količina gnojiva koju treba dati usjevima od oko 100.000 hektara oranica koliko ima Sombor, analiza je prošle godine rađena tek na oko 5.000 hektara.

Z. V.

DELEGACIJA GUPCA U HRVATSKOJ

Potpisani protokoli, dogovoreno ljetovanje...

Delegacija Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta, koju su činili predsjednik **Ladislav Suknović** i tajnik **Ivica Dulić**, boravila je u dvodnevnom posjetu u Republici Hrvatskoj. Tom prigodom proširena je dosadašnja dobra suradnja s gradskim društvom Crvenog križa u Zagrebu. Ravnatelj Crvenog križa **Petar Penava** inicirao je susret tavankutske udruge s udrugom *Hrvatska pomaže*. Udruga *Hrvatska pomaže*, čije je osnivanje inicirao Grad Zagreb 2014. godine, ima za cilj poticanje, praćenje, proučavanje i unapređivanje razvoja i suradnje gradova u Republici Hrvatskoj, izradu stručnih i znanstvenih projekata i programa koji se tiču razvoja i suradnje, organiziranja sajмова, savjetovanja, predavanja, seminara, kongresa, tribina i drugih stručnih skupova vezanih za promicanje i unapređivanje istraživanja te pove-

Osim ovog značajnog susreta, predstavnici HKPD-a *Matija Gubec* imali su još nekoliko sastanaka i dogovora. Dogovoreno je ovogodišnje ljetovanje članova tavankutske udruge uz potporu Crvenog križa, grada Zagreba i grada Novog Vinodolskog. U Osijeku je održan susret sa udrugom *Šokačka grana* s kojom se planira suradnja na kulturnom, ali i na poljoprivrednom, točnije voćarskom planu, kao i s udrugom *Slavonsko voće* iz Bizovca.

Ladislav Suknović zadovoljan je postignutim:

»Na sastanku su izloženi djelatnosti i ciljevi koje naše Društvo ostvaruje u cilju postizanja samoodrživosti te vidljivijeg prezentiranja Tavankuta i očuvanja i razvoja kulturne baštine Hrvata u Vojvodini. Na sastanku su dogovoreni konkretni projekti i aktivnosti. Imajući u vidu i druge oblasti ruralnog razvoja, koje naše Društvo provodi, sastali smo

zivanja gradova u Hrvatskoj. Udruga ima i za cilj uspostavljanje suradnje s gradovima izvan Hrvatske te međunarodnim ustanovama, institucijama, udrugama i organizacijama gdje žive Hrvati. Ladislav Suknović je prezentirao aktivnost i djelovanje *Matije Gupca* predsjednici udruge **Đurđi Adlešić**, koja je pokazala veliko zanimanje za rad Društva te inicirala potpisivanje protokola o suradnji između ove dvije udruge i najavila mogućnost apliciranja na mnogobrojne projekte u oblasti kulture.

se i s predstavnicima *Šokačke grane* iz Osijeka i voćarske zadruge *Slavonsko voće* iz Bizovca s kojima je konkretizirana suradnja kroz već započetu razmjenu iskustava i znanja, te edukacija voćara koja će se realizirati tijekom veljače. Osnovna intencija naših posjeta je bila pronalaženje sigurnih i kompatibilnih projektnih partnera s kojima bi naše Društvo moglo u budućnosti kreirati projekte u sferi kulture, poljoprivrede i ruralnog razvoja.«

I. D.

TJEDAN U BAČKOJ

Nužna privatizacija

Sistematizacija i racionalizacija uposlenika, posebice u javnim poduzećima, česta je tema u skoro svim medijima u Srijemu proteklih dana. Međutim, sve češće se i među novinarima, napose onih koji rade u manjinskim medijima ovdje u Srijemu, razgovara o njihovoj sudbini. Prisutna je zabrinutost i neizvjesnost i svi se pitaju kakva će biti sudbina manjinskih medija, a samim tim i uposlenika u njima. Svima nam je jasno da je pravo na informiranje na materinjem jeziku garantirano kao jedno od osnovnih prava manjina. Problemi i izazovi koji postoje i koji se tek mogu javiti nakon obavezne privatizacije opterećuju svakog novinara, zabrinutog za svoju sudbinu kao i sudbinu svoga medija. Protekle nedelje na prigodnoj svečanosti povodom obilježavanja 120 godina od rođenja slikara **Save Šumanovića** u Šidu, jedan od prisutnih zvanica bio je i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**. Bila je to prigoda da mu postavimo pitanje upravo vezano za sudbinu manjinskih medija. Kako nam je tom prilikom rekao, Zakonom koji je donesen sudbina manjinskih medija je određena i mora doći do privatizacije svih medija, pa samim tim i medija na jezicima nacionalnih manjina. Kako je istaknuo, činjenica je da u ovom trenutku dolazi do gašenja mnogih medija. Što se tiče privatizacije manjinskih medija, postoje rješenja u kojima se kaže da to neće biti odmah, ali je privatizacija nužna. Stav je Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje da je privatizacija bitna, ali isto tako da privatizacija mora biti oprezna i mora uvažavati sve specifičnosti Vojvodine koje se upravo temelje na jezicima nacionalnih zajednica, odnosno na informiranju na jezicima nacionalnih manjina. Međutim, osim problema na jezicima nacionalnih manjina, Grujić je ukazao i na problem informiranja na srpskom jeziku koji je kohezivni jezik svih zajednica na prostoru Vojvodine: »Gubitkom nekog medija koji se bavi informiranjem građana iz određene lokalne samouprave, gubi se informiranje koje je od bitne važnosti. Informiranje na jezicima nacionalnih manjina jesu ugrožena, ali u osnovi je informiranje i to je suština«, rekao je Grujić. Kako god, naredno razdoblje bit će označeno i među nama novinarima u manjinskim medijskim kućama, kao razdoblje neizvjesnosti i strepnje. Preostaje nam jedino nada da će se ispoštovati ostvarivanje prava nacionalnih manjina u oblasti informiranja.

Suzana Darabašić

PREDNOSTI I MANE POGRANIČNIH MJESTA

Veća šteta nego korist

Stanovnici pograničnih mjesta danas, posebice u Srijemu, sa sjetom se prisjećaju vremena kada su granice k Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini bile otvorene. Općina Šid smještena je na tro-međi Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Povoljan geografski položaj, prometna povezanost odnosno međunarodni pravac E-70 i drugi magistralni i regionalni pravci, međunarodna željeznička pruga Beograd – Zagreb, kao i dva granična i pet malograničnih prijelaza, odlike su ove najzapadnije općine u Srijemu. I pored svih dobrih karakteristika, promet roba i usluga u ovoj općini nekada je bio na mnogo većoj razini nego što je danas.

ZAJEDNIČKI NASTUPI PRED FONDOVIMA EU

Povoljan geostrateški položaj šidske općine može biti itekako značajan za razvoj jedne općine, posebice po pitanju prekogranične suradnje. Bitno je jedino uspostaviti dobrosusjedske odnose, što se u prethodnom razdoblju u slučaju općine Šid i pokazalo. Naime, općina Šid je jedna, ako ne i jedina, koja je potpisala protokol o suradnji s Vukovarsko-srijemskom županijom s kojom su zajednički uradili projekte za IPA programe:

Blizina granice ponekad može biti i velika mana

...

Naše živine nikada dosta, povrća, grožđa, jaja, sve smo tamo prodavali

»Nažalost, nismo prošli. To je bio naš prvi projekt izrađen 2010. godine s općinom Nijemci, a odnosio se za zaštitu životnog okoliša rijeke Bosut. I mali smo mogućnost iskoristiti prekograničnu suradnju u tom nekom ekonomskom smislu, kako za našu općinu tako i za općine koje se nalaze u Republici Hrvatskoj. Isto tako imamo dobru suradnju i s Bosnom i Hercegovinom, napose s općinom Bijeljina. Smatram da ta suradnja lokalnoj samoupravi može donijeti boljitak zato što su naši građani teritorijalno vezani sa susjednim državama u smislu razmjene roba, školovanja, zaposlenja. Smatram da lokalna samouprava najveću prednost ima upravo u projektima koje raspisuje Europska unija, a koji su vezani za prekograničnu suradnju«, ističe predsjednica Skupštine općine Šid **Nataša Cvjetković**.

EKONOMSKI INTERES

Promet roba i usluga trebao bi u jednoj pograničnoj općini donositi profit. U općinu Šid najčešće dolaze hrvatski državljani i kupuju robu čije su cijene ovdje pristupačnije nego u Republici Hrvatskoj. Međutim prodaja robe i u ovom pograničnom srijemskom mjestu svakim danom sve je slabija, što se obrazlaže na različite načine. Promet roba i usluga svakako bi trebao biti prednost jednog pograničnog mjesta mada u ovoj općini ističu da blizina granice ponekad može biti i velika mana

VELIKI GUBITAK

Danas, kada iz Šida krenete put Novog Sada, putem ka Bačkoj Palanci, potrebno je da prijedete dvije granice. Jedna se nalazi prije ulaska u Ilok, a druga

na početku mosta preko Dunava. Na ovaj način otežana je komunikacija sa susjednim mjestima, a i otežan je i smanjen promet roba i usluga. Najviše su zbog toga oštećeni poljoprivredni proizvođači koji su nekad odnosili svoje proizvode na tržnice, najčešće u Ilok i Bačku Palanku:

»Dok nisu postojale granice, mnogo se bolje živjelo. Bili smo povezani s Bačkom Palankom, Ilokom, Novim Sadom i bez ikakvih papira odlazili smo tamo kad god smo htjeli. Nosi što hoćeš, idi kamo hoćeš. Iločka tržnica se održavala petkom i svakog petka pun autobus žena iz Sota odnosile su svoje proizvode na tržnicu. Tada je bilo dosta zaposlenih u Iloku u *Iteksu*, *Zvijezdi*, *Ciglanu*, tako da su ljudi dosta kupovali. Naše peradi nikada dosta, povrća, grožđa, jaja, sve smo tamo prodavali.

A i prijevoz je bio češći i bolji. Nekada je autobus svaka dva sata išao za Ilok, Bačku Palanku, Novi Sad, svi preko Sota. Iz Hrvatske su često dolazili kupovati naše proizvode, a danas toga više nema. Čim je došlo vrijeme da se autobus okreće u selu, znaš koliko je sati. Granica nam stvarno puno oduzima, ne možemo ništa više prenijeti a kad moramo nešto prevesti iz Novog Sada poput sjemenske robe, moramo ići okolo, 50 kilometara više, tako

Mislim da državne institucije ne vode dovoljno računa o tome da je Šid općina koja se nalazi na samoj granici i da se u Republiku Srbiju iz Europske unije ulazi i preko Šida, kaže Nataša Cvjetković

da smo mi danas u velikom gubitku«, priča **Mija Dovčak** iz Sota.

A neki su iz pograničnih mjesta prije ratnih devedesetih bili u radnom odnosu u Republici Hrvatskoj. Početkom rata posao su izgubili, a jedna od prepreka bila je granica:

»Radio sam u *Metalzecu* u Iloku, sve do početka rata. Sada radim u svom selu, bavim se stočarstvom i poljoprivredom i žalim za onim sretnim vremenima. Granica je naš izlaz u svijet. Postavljanjem granica, odsječeni smo od Bačke. Više ne možemo nositi svoje proizvode tamo. Nekada

šidski vašar nekada je bio posjećeniji nego danas, napose ako je neradni dan. Raznovrsnost robe, znatno niže cijene, a i mogućnost cjenkanja, bili su razlozi veće posjećenosti šidskog vašara, posebno kupaca iz susjednih država. Sudeći po riječima šidskih prodavača, kupovina proizvoda od »inozemnih« kupaca iz dana u dan je sve manja. Kako prodavači tvrde cijene su se izjednačile, a neki proizvodi su čak i jeftiniji u susjednim državama:

»Ljudi iz Hrvatske dolaze uglavnom u Šid kupovati cigarete i eventualno piće. Povrće i voće je kod njih

smo svoje svinje i prasiće odnosili tamo na prodaju. Sada su nam ti prilazi zatvoreni i onemogućen promet robe. U selu se više ne živi kao nekada kada nisu postojale granice, bukvalno smo odcijepljeni od svih i onemogućen nam je promet svih roba i usluga«, kaže **Željko Dovčak** iz Sota.

MANJA TRGOVINA

Najveći broj državljana Republike Hrvatske u Šid dolazi za vrijeme vašara svakog 15. u mjesecu, ili u vrijeme tržnih dana petkom i subotom. Ali i

jeftinije. Cijene su se izjednačile, a i raznovrsni uvozni proizvodi kod njih su jeftiniji. Nemamo veliku korist od toga što smo pogranično mjesto. Da ne postoje granice, bila bi drugačija priča, na obostranu korist i zadovoljstvo. Nama prodavačima na tržnicama i vašarima danas je najveća korist od umirovljenika, jer oni ne znaju kupovati na karticu u velikim diskontima i ne žele se zaduživati. Zato im je tržnica najidealnija za kupovinu«, kaže nam jedna od prodavačica na šidskoj tržnici.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Nužna privatizacija

Sistematizacija i racionalizacija uposlenika, posebice u javnim poduzećima, česta je tema u skoro svim medijima u Srijemu proteklih dana. Međutim, sve češće se i među novinarima, napose onih koji rade u manjinskim medijima ovdje u Srijemu, razgovara o njihovoj sudbini. Prisutna je zabrinutost i neizvjesnost i svi se pitaju kakva će biti sudbina manjinskih medija, a samim tim i uposlenika u njima. Svima nam je jasno da je pravo na informiranje na materinjem jeziku garantirano kao jedno od osnovnih prava manjina. Problemi i izazovi koji postoje i koji se tek mogu javiti nakon obavezne privatizacije opterećuju svakog novinara, zabrinutog za svoju sudbinu kao i sudbinu svoga medija. Protekle nedelje na prigodnoj svečanosti povodom obilježavanja 120 godina od rođenja slikara **Save Šumanovića** u Šidu, jedan od prisutnih zvanica bio je i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**. Bila je to prigoda da mu postavimo pitanje upravo vezano za sudbinu manjinskih medija. Kako nam je tom prilikom rekao, Zakonom koji je donesen sudbina manjinskih medija je određena i mora doći do privatizacije svih medija, pa samim tim i medija na jezicima nacionalnih manjina. Kako je istaknuo, činjenica je da u ovom trenutku dolazi do gašenja mnogih medija. Što se tiče privatizacije manjinskih medija, postoje rješenja u kojima se kaže da to neće biti odmah, ali je privatizacija nužna. Stav je Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje da je privatizacija bitna, ali isto tako da privatizacija mora biti oprezna i mora uvažavati sve specifičnosti Vojvodine koje se upravo temelje na jezicima nacionalnih zajednica, odnosno na informiranju na jezicima nacionalnih manjina. Međutim, osim problema na jezicima nacionalnih manjina, Grujić je ukazao i na problem informiranja na srpskom jeziku koji je kohezivni jezik svih zajednica na prostoru Vojvodine: »Gubitkom nekog medija koji se bavi informiranjem građana iz određene lokalne samouprave, gubi se informiranje koje je od bitne važnosti. Informiranje na jezicima nacionalnih manjina jesu ugrožena, ali u osnovi je informiranje i to je suština«, rekao je Grujić. Kako god, naredno razdoblje bit će označeno i među nama novinarima u manjinskim medijskim kućama, kao razdoblje neizvjesnosti i strepnje. Preostaje nam jedino nada da će se ispoštovati ostvarivanje prava nacionalnih manjina u oblasti informiranja.

Suzana Darabašić

U VINOGRADIMA PROSLAVLJEN SVETI VINKO

Za bolji i kvalitetniji rod

Kaže se, ako se na blagdan svetog Vinka topi snijeg, vino će biti dobro * Srijemske visoravni, posebno na padinama Fruške gore, bile su nekada pokrivene brojnim trsovima vinove loze * Danas je broj vinograda daleko manji, ali i pored toga običaj za blagdan svetog Vinka je ostao

Blagdan svetog Vinka ili Vincekovo danas je jedan od pet zapovijednih vinogradarskih blagdana uz kojeg je i precizno propisan obred koji valja obaviti. Bez obzira na snijeg, kišu, hladnoću, raskvašenu zemlju ili blato, svakog 22. siječnja ide se u vinograd gdje gazda ritualno odreže najčešće tri grančice s tri pupe, koje potom stavlja u vodu negdje u kuću pored prozora kako bi se predviđjelo, kad grančice protjeraju, kakva će

biti godina. Orezani se trs poškropi starim vinom, te se izvjesi kobasice koje naznačuju želju za dobrim rodnom. Čitav događaj vezan za blagdan svetog Vinka i odlazak u vinograd praćen je pjesmom i svirkom uz veliko društvo koji tada kušaju staro i mlado vino, uz slastan zalogaj poput pečene slanine i kobasice. Nažalost, u Srijemu je danas sve manji broj vinograda, a samim tim i vinogradara. Ipak, običaji vezani za blagdan svetog Vinka

Odrežu se tri grančice sa tri pupe, objese kobasice...

ostali su kod nekih ljubitelja vina, koji su te običaje naučili od svojih starih, a danas ih prenose na svoje potomke.

ZAŠTITNIK VINOGRADARA

Slavljenje svetog Vinka dovođi se u vezu s antičkim bogom Dionisijem, bogom vina, čije se slavljenje u antičkoj Grčkoj odr-

žavalo od 11. do 13. anesteriona, što bi uz određene pomake odgovaralo veljači. Sveti Vinko, kao i Dionisije, označava rađanje i buđenje prirode i dolazak proljeća, a uz njih se vezuje i početak nove vegetacijske godine. Kaže se, ako se na blagdan svetog Vinka topi snijeg, vino će biti dobro. A postoji i izreka: »koliko vinogradar popije vina toga dana, toliki će mu biti i rod.

U srijemskim vinogorjima, u još onim preostalim vinogradima, običaj za blagdan svetog Vinka njeguje se dugi niz godina. Srijemske visoravni, posebno na padinama Fruške gore, bile su nekada pokrivene brojnim trsovima vinove loze. Danas je broj vinograda daleko manji, ali i pored toga običaj za blagdan svetog Vinka je ostao. Za Srijemce je sveti Vinko zaštitnik vinogradara i zato se svake godine 22. siječnja upute zajedno sa svojim župnikom u vinograd kako bi ga blagoslovili. Tako je i ove godine sveti Vinko obilježen i među članovima HKPD-a Matija Gubec iz Rume. Proslava je počela doručkom u prostorijama udruge, i to onim pravim srijemčkim:

Svake godine, 22. siječnja, odlaze u vinograd

*Koliko vinogradar
popije vina na sv.
Vinka, toliki će mu
biti i rod*

***

*Vinograd danas
raditi je umjetnost*

kobasicom, švarglom, slaninom i kiselim kupusom. Po dolasku župnika krenulo se u vinograd, doduše jedan od rijetkih na prostoru rumske općine ali ipak vrijedan i dostojan da se tamo obavi svečani ritual:

»Običaj je, napose u onim krajevima gdje je manji broj vinograda, da se nakon blagoslova ostane u druženju. Na taj način liturgijski i onaj drugi element zajedničkog slavlja i štovanje ljudske bliskosti koja nam je nažalost u ovim vremenima sve rjeđa, dođe do izražaja. Za vino se kaže da razvedruje srce.

Čovjek puno radi na različitim područjima, ali onda mu neka, bar ja to sebi kao svećenik predočujem, vinograd dođe kao nekakva kruna. Raditi i imati uspjeha ne znači uvijek biti sretan i zadovoljan. Možda je upravo vinograd, baš zato što je rijedak na ovim našim prostorima, kruna, ta slika čovjekovih aktivnosti za koju psalam Svetog pisma kaže da razvedruje srce čovječje. Zato neka molitva za vinograd bude molitva za sveukupan naš rad, molitva za zadovoljstvo u svom radu i za puninu u duši koju čovjek osjeća kroz vinograd i vinovu lozu. Neka taj najsladši plod koji tako relaksira čovjekovo srce, ako se uzima umjereno, bude slika za sve ono što radimo i da budemo blagoslovljeni i da imamo razvedreno srce«, poručio je rumljanski župnik vlč. **Ivica Čatić**.

POŠTIVANJE OBIČAJA

Rumljani ovaj blagdan obilježavaju svake godine i sveti Vinko je prvi blagdan u godini koji oni s radošću iščekuju:

»Ovo je jedna od naših prvih aktivnosti u ovoj godini. U prostorijama našeg društva okupljamo se u jutarnjim satima i odlazimo u vinograd. Lozu zalijemo vinom da nam godina bude rodna i da bude dosta vina, a nakon toga župnik posveti lozu. Potom slijedi ručak i veselje. Ovaj vinograd je jedan od rijetkih u ovom ataru. Nekada je ovdje bilo puno više vinograda i vinara i mogu reći da mi je drago što smo sačuvali tu lijepu tradiciju. Mi Srijemci volimo vino. Nekada je bilo puno više domaćeg vina, danas se piju neka druga pića, ali ima nas koji još volimo piti pravo vino. Volimo ovaj običaj i najvažnije nam je da se i na ovaj blagdan lijepo družimo«, kaže **Miroslav Galar** iz Rume.

Svi se raduju baš tom blagdanu. Zimsko vrijeme je, manje je posla u polju, prilika je i za ugodno druženje:

»Volim ovaj blagdan i sve običaje vezane za blagdan svetog

Vlč. Ivica Čatić je blagoslovio vinograd

Vinka, zaštitnika naših vinograda. Najvažnije je da se okupimo, družimo i uz čašicu lijepog vina malo opustimo«, kaže **Damir Kolarić**. Među mnogim štovateljima ovog lijepog običaja, našao se i sedamdesetogodišnji ljubitelj dobrog vina, prijatelj društva koji svake godine dolazi u vinograd na blagdan svetog Vinka:

»Vino je uvijek bilo lijepo i slatko. Ono je ispijano u mnogim pjesmama, a što se tiče vinograda u Rumi, Breg je po vinogradima bio najpoznatiji.

Vinograda je bilo mnogo više nego danas. Uglavnom su sada vinogradi povraćeni i umesto njih zasijane su neke nove poljoprivredne kulture. Danas nema tko raditi vinograd. Mladima je teško da ašove, plijeve, orezuju, gnoje lozu... A vinograd danas raditi je umjetnost. Dug je put od sadnje vinograda, preko grožđa do kvalitetnog vina. A tko ga napravi savršenog i pitkog, taj je pravi umjetnik«, kaže **Luka Hajduković** iz Rume.

Suzana Darabašić

Trsovi se zalijevaju vinom

Naco Zelić gost tribine u NSK-u

ZAGREB – U Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici (NSK) u Zagrebu, u utorak je održana tribina *Zbirke inozemne Croatice*, čiji je gost

bio kulturni djelatnik, pravnik i diplomat **Naco Zelić**. U prisustvu tridesetak posjetitelja, Zelić je govorio o svojoj angažiranosti u hrvatskoj zajednici u Subotici, kojoj je pridonosio i kasnije po odlasku u Zagreb ili službujući kao diplomat u Budimpešti. Govorio je i o životu Hrvata u Subotici, te naglasio doprinose koje je zajednica vojvođanskih Hrvata dala sveukupnoj hrvatskoj kulturi. Tribinu je vodila dr. sc. **Željka Lovrenčić**.

Koncert subotičkih i križevačkih tamburaša

SUBOTICA – Subotički tamburaški orkestar priređuje koncert koji će biti održan večeras (petak, 29. siječnja) u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 19.30 sati. Na koncertu će kao gosti nastupiti Tamburaški orkestar Glazbene škole Alberta Štrige iz Križevaca. Dirigenti su **Marijana Marki** i **Igor Kudeljnjak**.

Ulaznice, po cijeni od 200 dinara, mogu se kupiti na ulazu prije početka koncerta.

Godišnja skupština Šokadije

SONTA – Redovita godišnja skupština KPZH Šokadija iz Sonte bit će održana sutra (subota, 30. siječnja) u prostorijama Šokačkog doma, s početkom u 19 sati. Poslije skupštine predviđeno je druženje uz skromni domjenak i svirku Šokadijinih tamburaša.

Šokački bal u Baču

BAČ – Šokački bal u Baču bit će održan u iduću petak 5. veljače, u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva, s početkom u 19 sati. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaši iz Subotice. Cijena ulaznice je 1.000 dinara, a uključuje i večeru (bez pića). Sve informacije mogu se dobiti na telefon 064 2296303, a ulaznice se mogu kupiti u župnom uredu u Baču. Bal i ove godine organizira Rimokatolička župa svetog Pavla iz Bača.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica priređuje *Književno prelo* u petak, 5. veljače s početkom u 19 sati u HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici. Kao i prijašnjih godina, organizatori publici nude bogat program, ovoga puta namijenjen najmlađima ali i njihovim roditeljima. Gosti *Književnoga prela* su članovi Dramskog odjela za djecu HKC *Bunjevačko kolo* s predstavom *Kod liječnika* prema tekstu **Đule Milodanović** u režiji **Nevene Mlinko**.

I ove godine u programu se očekuje iznenađenje za publiku, a *Književno prelo* se odvija u znaku slogana: *Na prelu se jede i pije, al' pravo bez duševne hrane nije!*

VIII. Gupčev bal u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* organizira VIII. *Gupčev bal*, koji će biti održan 6. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole *Matija Gubec* u Donjem Tavankutu. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastav *Biseri i Lidija & Boban* iz Subotice. Početak bala je u 19 sati.

Marin bal u Lemešu

LEMEŠ – Tradicionalni *Marin bal* u organizaciji HBKUD-a *Lemeš* iz Lemeša održat će se u subotu 6. veljače, u mjesnom Domu kulture. Skup gostiju je u 19.30 a otvaranje bala u 20 sati. Cijena ulaznice koja uključuje večeru (juneći paprikaš, piće i fanke u ponoć) je 1.600 dinara. Tijekom večeri goste očekuje tombola i dobra zabava za koju će se pobrinuti ansambl *Ravnica* iz Subotice. Rezervacija mjesta te dodatne informacije na kontakt telefon 0631184050 (**Marko Vilić**), najkasnije do 2. veljače.

Ž. Z.

Prelo u Somboru

SOMBOR – *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*, 82. po redu, bit će održano 6. veljače u dvorani Hrvatskog doma u Somboru. Organizator manifestacije je HKUD *Vladimir Nazor*, a početak je u 19.30 sati.

Predstavljanje knjige Stipana Bašića – Škarabe

SUBOTICA – Knjiga **Stipana Bašića – Škarabe** *Bunjevačka grana stihom izatkana*, prva ovogodišnja knjiga u nakladi Hrvatske čitaonice, te autorov poetski prvijenac, bit će predstavljena u utorak, 9. veljače, s početkom u 19 sati u HKC *Bunjevačko kolo*. U programu će sudjelovati književnici, recitatori, tamburaši a neće manjkati ni prelijskog ugođaja.

Poziv za slanje rukopisa!

SUBOTICA – Nakladničko vijeće NIU *Hrvatska riječ* poziva književne autore koji pišu na hrvatskom jeziku ili nekom od njegovih dijalekata da šalju rukopise radi objavljivanja u nakladničkoj djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* za 2016. godinu. Rukopise će razmatrati članovi Nakladničkog vijeća ove ustanove. Adresa za slanje rukopisa je naklada@hrvatskarijec.rs.

PORTAL ZKVH-A PONOVO U FUNKCIJI

Redizajniran i dopunjen novim informacijama

Nakon dva i pol mjeseca kako je, zbog problema tehničke prirode, bio nedostupan, ponovno je u funkciji internetski portal Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs).

Osim redizajniranog, osuvremenjenog izgleda, novi portal donosi i nekoliko sadržajnih novina. Naime, informacije o udrugama i manifestacijama su sada »osvježene« i dopunjene. »Pozivamo sve udruge i pojedince koji se bave kulturom da pogledaju informacije dostupne na našem portalu, te da nam jave ukoliko ima eventualne potrebe za ispravcima ili dopunama«, kaže urednica portala **Ljiljana Dulić Mészáros**.

Novina je i drukčija, poboljšana organizacija sadržaja, te su tako, primjerice, rubrike *Vijesti* i *Natječaji* sada vidljivije, a unaprijeđena je funkcionalnost »tražilice«. Arhiva vijesti sortirana je po mjesecima, a *Godišnjak za znanstvena istraživanja*, koji je ranije imao zasebnu

poddmenu, sada je integriran u novi portal. Tekstovi iz *Godišnjaka* grupirani su po znanstvenim disciplinama.

Također, portal je prilagođen za pregledavanje na uređajima novije generacije kao što su »pametni« mobiteli i tableti.

Novi portal ZKVH-a postavljen je na server koji je Hrvatsko nacionalno vijeće unajmilo za svoje, ali i za potrebe drugih institucija i organizacija iz hrvatske zajednice.

Portal Zavoda počeo je s radom 2009. godine i do sada bilježi preko milijun posjeta.

D. B. P.

Prijam povodom izlaska novog broja Nove riječi

Povodom objave novog broja *Nove riječi* (1-2 za 2015. godinu), u utorak je u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata održan prijam za suradnike tog časopisa za književnost i umjetnost. Glavni i odgovorni urednik *Nove riječi* **Tomislav Žigmanov** je ovom prigodom podsjetio kako su glavni ciljevi časopisa – prezentacija književne produkcije, kritičko iščitavanje i kronološko praćenje događanja u književnosti i umjetnosti. Časopis *Nova riječ* izlazi u sunakladi ZKVH-a i NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice.

KULTURAMA

Kazalište bez granica

Nakon dugih trideset godina na sceni Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu u petak, 22. siječnja, gostovalo je Jugoslovensko dramsko pozorište (JDP). Pred prepunim gledalištem izvedena je **Moliereova** predstava *Uobraženi bolesnik* u režiji **Jagoša Markovića**, a velikani srpske kazališne scene **Dragan Mićanović**, **Jelisaveta Sabljčić**, **Vlasta Velisavljević**, **Goran Šušljik** i ostali članovi dramskog ansambla ispraćeni su pljescima oduševljenja. Gostovanje JDP-a u HNK-u je nastavak suradnje započete lipnja prošle godine kada je HNK gostovala na sceni *Ljuba Tadić* s predstavom **Miroslava Krleže** *Vučjak* u režiji **Ivice Buljana**.

Mediji u obje zemlje, među kojima i dva nacionalna javna servisa, dali su pozornost ovom događaju. Lijepo je vidjeti i čuti kako se suradnja kazališta iz Hrvatske i Srbije, i inače veoma dobra, i dalje širi, a gostujuće predstave iz obje države su sve češće na programima brojnih kazališnih kuća s ove i one strane granice. Posebice u vremenima kada odnosi među dvama državama pamte i bolja vremena. Doduše, i mnogo lošija.

Ne tako davno ovdje je gostovala predstava *Ne motaj se okolo gola golcata* Gradskoga kazališta *Joza Ivakić* iz Vinkovaca, šireći razvijanje suradnje s kazalištima u Vojvodini (Subotica, Kikinda, Srijemska Mitrovica, Sombor).

Opet, već trinaest godina traje odlična suradnja između subotičkog Narodnog kazališta i Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, započeta predstavom *Dužijanica*, pa je već posve normalno na sceni *Jadran* vidjeti predstave ove renomirane kazališne kuće. Kao što nije ništa strano kada Subotičani u srcu Slavonije odigraju primjerice **Tomicevo Čudo u Poskokovoj dragi** ili kada **Olja Đorđević** iz subotičkog teatra režira predstavu *Apartment* u Osijeku.

Osim gostovanja hrvatskih kazališta u Srbiji, nakon političkih promjena s početkom 21. stoljeća, na repertoarima više ovdašnjih kazališta našle su se i predstave rađene po tekstovima hrvatskih dramatičara i dramatičarki, a koji nisu klasici iz doba zajedničke države (**Ivana Sajko**, **Ivor Martinić**, **Davor Špišić**, **Ante Tomić**...).

Probijanje barijere duge trideset godina lijepa je vijest na početku nove godine, pa neka sličnih suradnji bude još mnogo tijekom 2016. godine. Na radost svih ljubitelja kazališne umjetnosti. S obje strane granice.

D. P.

FRANJO KAŠIK BERTRON, *RIJEČI NASUŠNE*, NIU HRVATSKA RIJEČ, SUBOTICA, 2015.

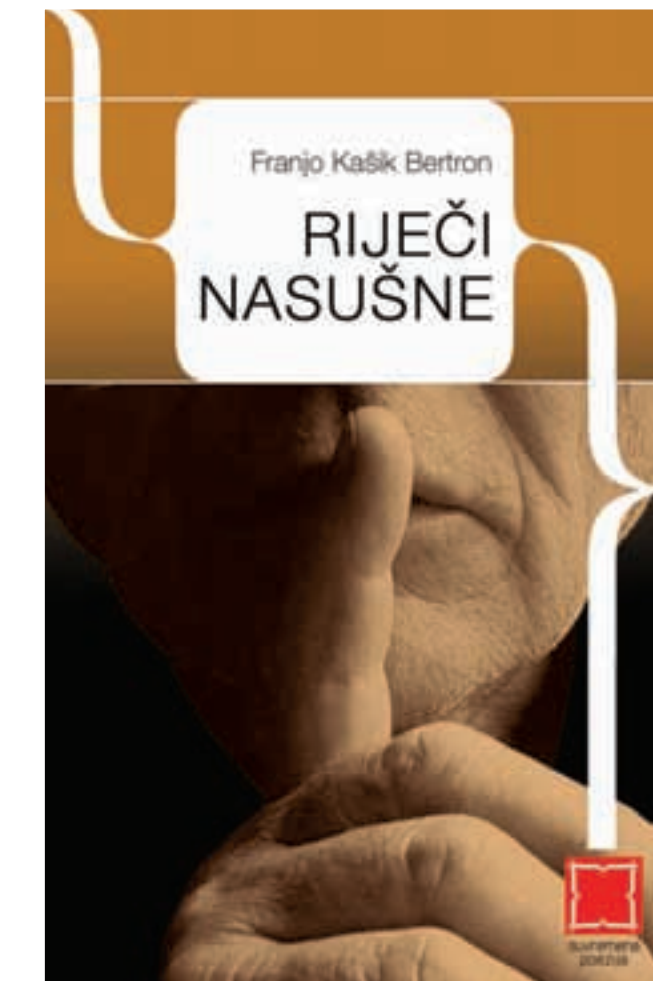
Od radosti života do mira noći

Zbirka pjesama *Riječi nasušne* Franje Kašika Bertrona objavljena kao 13. knjiga u ediciji Suvremena poezija u nakladi NIU Hrvatska riječ, u sebi sadrži izbor pjesama začuđujuće svježeg izraza. Iako je to Kašik Bertronov (1946.) prvi-jenac i neke od pjesama u njoj su, kako navodi pogovor, nastale i prije tri desetljeća, teško da bi se ijedna pjesma mogla nazvati »mladalačkom« nedoradenom ili ne-promišljenom. Poezija je to koja je promišljena i stvarana polagano i koja nije u zatvorenom dijalogu sa samom sobom nego izrasta iz iskustva cjelokupnosti života.

ŠEZDESETAK PJESAMA

Vrlo dobro odabrani korpus (šezdesetak pjesama), predstavljen je kroz nekoliko poglavlja: *Odjeci vlastitosti*, *Preobražaji nevidljivog*, *Riječi s posvetom*, *Raspukle čežnje*, čiji naslovi upućuju na tematiku ali istovremeno imaju i nezahvalnu ulogu »ladica« u koje je potrebno nagurati zaokružene višeslojne cjeline bogate značenjem.

Već je na početku istaknuto kako je riječ o prvoj objavljenoj zbirci što je i svojevrsna prednost jer izostaje potreba dokazivanja, usporedbe, nadogradnje na već postojeće. Pjesnik tako bezbrižno i slobodno crpi inspiraciju iz svakodnevice vlastita života: »ukus piva u nozdrvama / moj brat dolazi kući« (*Obična*); »Moj vuk i ja šćemo gradom. / Ja režim na svakog prolaznika / a on ih veselo pozdravlja / badrljkom svoga repa« (*O ljudima i psima*); »dosta mi je nedjeljnih ručkova / pileline, pire, salate i piva« (*Otići*); »Moja je soba od snova tamnica / kupe turist klase« (*Moja soba*) – i lako ju pretače u stihove vješto izbjegavajući da zapadne u banalnost.

ULOMCI ŽIVOTA

Ulomci života proviruju i kroz posvete bilo da su u pitanju djed, nasmiješena dama ili nepoznati djevojčurak ali i na dijalog s književnom poviješću (npr. **Lorci**, **Bukowskom**, **Heineu**) u kojemu vješto svojoj poetici daje žig originalnosti ali pokazuje da se znade koristiti materijalom iz fundusa tradicije i njenim različitim slojevima značenja. No, predmetni stratum zbirke bismo ipak mogli okarakterizirati kao duboko ljudski jer se kroz tematiziranje bliskih odnosa: »Kako ću gorko plakati jednom / zbog tvojih zgužvanih dana« (*Pozdrav majci*); »već sutra, možda, / nećemo ručati zajedno« (*Zadnji dan - Za djeda Daboljuga*); kao i onih suptilno erotskih: »Brižno te vajah / u granitu svoga pamćenja« (*Pjesma*

putenosti); »Ležiš kraj mene / naga i veličanstvena« (*Zimska noć*); »Dok izjutra mijеšam beton / ja vajah tvoje dojke / dok savijam armaturu / ja kršim tvoje tijelo« (*U tami kina*) vraća na ono što najjače obilježava njegov opus a to su promišljanja o čudu života: »Čudo je to najveće / dok raste tijelo djetinje« (*Metamorfoza*) smislu postojanja: »Ja nisam birao (...) mogao sam ne biti uopće / ili biti vjetar...« (*Igra*) moralnosti: »Kad je zlo tako slatko / kako biti dobar / kako biti / kako?« (*Homo duplex II*) i neupitnoj samoći čovjeka: »Stari je svemir / razjapio čeljust. (...) Tako smo neutješno sami / sred orgije besmisla i boli« (*Noć je ili Round Midnight*). Tako jasno naznačuje tematski horizont u događajno-doživljajnom i emotivnom u koje ulazi kroz različite motivske i tematske

slojeve dopušta mu da otvara metafizička i refleksivna pitanja a da se pri tom usredotočuje na intiman, nutarnji prostor lirskog subjekta, koji nerijetko dopijeva do područja straha, gorčine ili tuge od prolaznosti vremena: Vrlo dobro dočarava psihološka raspoloženja od radosti života do mira noći. Propituje i pjesništvo i vlastiti udjel u stvaralačkom radu no u pozadini svega je stalno prisutna svijest o razumijevanju prirodnoga i puno šire od toga, svijest o Postojanju, »žilavi impuls života«, koji naprosto biva neovisno o pojedincu, nešto što ide k fatalizmu, ali bez gorčine i s aktivnim prihvaćanjem bez žaljenja.

IZMAK OD ETNOSOCIOBIOGRAFIČNOSTI

Ova je zbirka pisana na hrvatskom standardnom jeziku a objavljena je u Vojvodini unutar hrvatske manjinske zajednice. Uz »manjinske književnosti« često se vezuje ono što bismo mogli nazvati etnosociobiografičnost, pjesništvo koje je često izvan suvremenih tokova, izostanak centralne figure, nepripadanje... Svemu tome kao i »užezavičajnosti« Kašik Bertron uspješno izmiče i pozicionira se kao građanin svijeta koji preispituje kozmos i onaj u sebi i onaj oko sebe. Vješto komunicira pjesmama pisanim slobodnim stihom, rima se javlja rijetko i tih nekolicina pjesama u odnosu na ostatak imaju prizvuk ironije, pridjevi su česti ali u rečenicama koje su gotovo pa prozne i stoga nema formalnih zapreka lakoj recepciji.

A komu je namijenjena ova (i ovakve) zbirke pjesama? Svakomu tko na kratko želi napustiti površnost i zaviriti u slojeve značenja koje se skriva iza svega onoga običnoživotnoga, bez straha od emocija, od banalnosti, od riječi.

Marina Balažev

GOSTOVANJE ZBORA UMJETNIČKE AKADEMIJE U OSIJEKU

Dah suvremenosti u subotičkoj katedrali

Premijerna izvedba skladbe *Magnificat* **Johna Ruttera** u Subotici, te prvo gostovanje akademskog pjevačkog zbora Umjetničke akademije u Osijeku u našem gradu, dva su razloga zbog kojih je stotinjak osoba unatoč hladnoći i zimskim uvjetima, u katedrali bazilici svete Terezije Avilske prošle srijede uživalo u ovom koncertu. Koncert je održan posredovanjem Subotičanke **Ane Matković**, koja je ove školske godine na diplomskom studiju na glazbenoj akademiji u Osijeku, a u suradnji sa subotičkom biskupijom.

Jedan od najčešće izvođenih britanskih suvremenih skladatelja John Rutter skladao je *Magnificat* za sopran ili mezzo sopran, mješoviti zbor i orkestar ili komorni orkestar 1990. godine kao narudžbu koncertne agencije *Mid American production* koja organizira velike zbroške i orkestralne koncerte u Carnegie Hallu, gdje je iste godine i prai-zvedena. Skladba je u Subotici izvedena uz klavirsku pratnju **Davora Dedića**, a utemeljena je

na latinskom tekstu Marijinog hvalospjeva iz evanđelja po Luki poznatom kao *Magnificat*, u koji je u drugom stavku umetnuta engleska poema na Marijansku temu nepoznatog autora *Of a Rose, a lovely Rose*. Također, u trećem stavku je u latinski tekst umetnut i himan *Sanctus* koji se pjeva na gregorijanski napjev u *Missi cum iubilo*.

SPOJ RAZLIČITIH ŽANROVA

Prije koncerta publiku je pozdravila dekanica osječke Akademije **Helena Sablić – Tomić**, a zbor je predstavio katedralni orguljaš **Miroslav Stantić**.

»John Rutter je *Magnificat* koncipirao kao sedmerostavačnu vokalno-instrumentalnu skladbu u kojoj se uz zbor javlja i sopran, solistica koja predstavlja Mariju. Koristeći različite žanrove, kao u mjuziklu, polaganim stavcima *Et misericordia* i *Esurientes*, jazz ritmovima u stavku *Fecit potentiam* i engleskom carol pjesmom, skladatelj je uspio načiniti jedinstvenu glazbenu fiestu«, kazao je Stantić.

Nadahnuće za ovu glazbu Rutter je pronašao u zemljama poput Španjolske, Meksika, Portorika. Tamošnje svečanosti koje slave Djevicu Mariju su radosne prilike za ljude da izađu na ulice i slave uz pjesmu, ples i svečane povorke. Ova skladba koja sadrži i latinoameričke glazbene elemente, mogla je u slušatelja izazvati i novu, modernu viziju poznatog biblijskog teksta.

AKADEMSKI ZBOR

Voditeljica akademskog zbora Umjetničke akademije, te još nekoliko osječkih zborova, izvanredna profesorica i prodekanica za nastavu na osječkoj Akademiji, **Antoaneta Radočaj – Jerković**, kaže da je Rutterovo skladateljsko pismo pogodno za mlade zborove jer je skladateljski zanimljivo i pjevački vrlo logično.

Zbor je činilo 43 odabrana studenta s Umjetničke akademije u Osijeku Sveučilišta *Josipa Jurja Strossmayera*. Akademija je osnovana 2004. godine kao interdisciplinarna institucija koja

ima dramski odsjek – glumu, lutkarstvo i katedru za kazališno oblikovanje, potom likovni i glazbeni odsjek s tri studijska programa: glazbenom pedagogijom, studijem klavira i pjevanja.

Solističku dionicu je pjevala studentica pjevanja **Gabrijela Škrabal** dok su dionice koje može pjevati i zbor, ali i solisti, povjerene također studentima pjevanja **Anji Papa** i **Filipu Hozjaku**.

»Kolektiv na Akademiji je relativno mlad i imamo jako puno suradnji koje lako i jednostavno dogovaramo, jer nismo opterećeni protokolima i načinima razmišljanja koje imaju druge institucije. Naši studenti pjevanja su prije oko tri godine nastupali u velikoj vijećnici Gradske kuće, studenti klavira također, a s obzirom na to da je zbor brojniji, ovo nam je prvo gostovanje u Subotici«, kaže Antoaneta Radočaj – Jerković.

Osim ranije spomenute Ane Matković, iz Subotice je na glazbenoj akademiji studirao i **Kristijan Vuković**.

N. S.

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

Županija oranica

Smještena između istočne i središnje Hrvatske Virovitičko-podravska županija predstavlja poveznicu Slavonije i Podravine. U Virovitičko-podraskoj županiji nazvanoj još i »županija oranica«, koja po obradivoj površini u odnosu na broj stanovnika zauzima prvo mjesto u Hrvatskoj, nalazi se trinaest općina i tri grada; Orahovica, Slatina i Virovitica koja je i sjedište županije.

Početak Virovitičko-podravске županije vezuje se za 13. stoljeće kada u doba Arpadovića dolazi do osnivanja kraljevskih županija. Tada se prvi put u zapisima javlja Grad Virovitica kao i Virovitičko-podravska županija. Prvi pisani podatak o virovitičkom županu datira iz 1269. godine dok se u povijesnim spisima prvi put spominje 1275. godine kao županija Virovitička (*comitatus de Wereuche*). Svoju pisanu povijest Grad Virovitica započinje 1234. godine kada dobiva slobostine i privilegije od hercega **Kolomana**, a koje je 1248. godine potvrdila žena kralja **Bele IV.** kraljica **Marija**. Unutar zidina srednjovjekovne Virovitice nalazila se utvrda, dvor, župna crkva te franjevački i dominikanski samostan, a kralj Bela IV. je 1242. godine u Virovitici dodijelio Zlatnu bulu zagrebačkom Gradecu. Tijekom turskih prodora Virovitica je bila jedan od posljednjih osvojenih gradova, a Turci su njome ovladali 1547. godine. Turska uprava u Virovitici i tom dijelu Slavonije trajala je sve do 1684. godine kada hrvatska vojska pod vodstvom bana **Nikole Erdodija** i varaždinskog generala **Jakoba Leslija** oslobađa ovaj dio. Godine 1745. carica **Marija Terezija** daje napatuk po kojem se oslobođeno područje sjedinjuje s Hrvatskom, a prvi župan postaje

Kolomanova povelja

barun **Marko Pejačević**. Novom podjelom 1848. godine područje Virovitičke županije potpada pod Požešku županiju. Car **Franjo Josip I.** 1861. godine određuje nove županije, te se ponovno osniva Virovitička županija, a za župana je postavljen đakovački biskup **Josip Juraj Strossmayer**.

ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I GOSPODARSTVO

Područje Virovitičko-podravске županije većim dijelom zauzima sjeverozapadnu Slavoniju, te je reljefno možemo podijeliti na nizijski sjeverni i brdsko-planinski južni dio pod koji spadaju sjeverne padine Bilogore, Papuka i Krndije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Virovitičko-podravska županija ima 84.836 stanovnika, a većina stanovništva živi na selu te se bavi poljoprivredom. Na području Virovitičko-podravске županije se nalazi blizu 100.000 hektara plodnih oranica što je oko 7 posto od ukupnog broja oranica u Hrvatskoj,

a po hektaru oranica na broj stanovnika zauzima prvo mjesto u Hrvatskoj. Velika površina kvalitetnih oranica kao i bogati pašnjaci na obroncima Papuka, Bilogore i Krndije usmjeravaju gospodarstvo županije na poljoprivrednu proizvodnju žitarica, povrća i goveda. Također, važan doprinos gospodarstvu daje uzgoj industrijskog bilja, prvenstveno duhana i šećerne repe, a veliki industrijski pogoni za preradu ovog bilja se nalaze u Pitomači i Virovitici.

POVIJESNE I KULTURNE ZNAMENITOSTI

Najznačajniji kulturno-povijesni spomenik na području Virovitičko-podravске županije jest dvorac plemićke obitelji Pejačević u Virovitici. Dvorac je nastao na mjestu srednjovjekovne utvrde koja je razrušena 1798. godine, a izgradnja dvorca trajala je od 1800. do 1804. godine. Dvorac se nalazi na blagom uzvišenju u središnjem dijelu grada s kojeg dvorac dominira, te je glav-

ni nositelj identiteta grada zbog čega se i danas češće naziva gradskim dvorcem nego dvorcem Pejačević. Dvorac je jednokatna građevina površine 2.290 četvornih metara, izgrađena u stilu baroknog klasicizma koja, osim 38 soba, posjeduje knjižnice, salon, plesnu dvoranu. Dvorac je bio u vlasništvu obitelji Pejačević do sredine 19. stoljeća kada ga **Antun III. Pejačević** prodaje njemačkoj kneževskoj obitelji **Schaumburg-Lippe**. Grof **Ivan Drašković** kupuje dvorac 1911. godine od obitelji Schaumburg-Lippe, te ga 1930. godine prodaje gradu Virovitici i od tada je u službi grada. Unutrašnjost dvorca je radi potreba ureda gradskog poglavarstva preuređivana u pogledu pregrađivanja pojedinih soba, novih vrata i prozora, dok vanjski dio ostaje nepromijenjen sve do 1942. godine kada dolazi do gradnje kupališta. Od 1972. u dvorcu se nalazi Gradski muzej, dvorac postaje muzejski prostor te se uklanjaju pregrade iz soba i prostorijama se vraća izvorni oblik.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Greške moderne arhitekture i urbanizma

U prošlom nastavku počeli smo se upoznavati s pojmom »slika grada«.

Ovaj pojam u stručnoj javnosti pojavio se početkom pedesetih godina prošlog stoljeća kao rezultat jedne studije grada Bostona, koja se bavila problemom kako ljudi vide i doživljavaju svoj bliži ili širi okoliš, grad u kojem stanuju. Smatram da svaki pojedinac ima svoju »osobnu sliku« svog grada ili naselja i zato se često negoduje ako se takva slika grubo poremeti (vidjeti slučaj subotičkog kazališta). Rasprave o gradnji u »starim centrima« gradova započele su nakon II. svjetskog rata, prvenstveno na temu kako obnoviti razrušene gradove u Zapadnoj, ali i u Istočnoj Europi, gdje je rušenje bilo ogromno. Pojavile su se dvije markantne grupe, potpuno suprotstavljene: jednu je činila grupa CIAM (Međunarodna udruga modernih arhitekata), na čelu s **Le Corbusierom**, koji su zastupali tezu da ne treba obnavljati razrušene gradove nego na mjestu njih treba graditi nove suvremene četvrti višekatnica, stambenih tornjeva; većinu starih »nezdravih i loše građenih« gradskih četvrti treba porušiti, tu i tamo sačuvati samo pojedine »vrednije« objekte. To bi bila »nova slika« gradova. Ovu doktrinu su bez mnogo ograda prihvatile sve socijalističke zemlje, čijoj ideološkoj matrici je odgovaralo da ruše sve što je »staro«, počevši od društvenog uređenja zaključno s pojedinim zgradama. Drugačije mišljenje su zastupali manje, ne tako glasne grupe graditelja i arhitekata, prije svega u Njemačkoj, djelomice u Poljskoj, Mađarskoj i u Engleskoj, koji nisu bili za drastično mijenjanje postojeće slike gradova, što više

Subotički primjer »(ne)gradnje u kontekstu«

potpuno su obnovili do temelja porušene dijelove grada, primjera radi Stari Budim u Mađarskoj, ili »Staro mjesto« u Varšavi. U ovo doba je nastao i pojam »zaštite« pojedinih zgrada, grupe objekata ali i cijelih gradskih kvartova.

KAKO (NE)OBNAVLJATI GRADOVE

Među vojvodanskim gradovima od bombardiranja je najviše stradala Subotica, koju su tri puta bombardirali avioni RAF-a, zbog važnog željezničkog čvorišta. Od bombi je stradala ne samo željeznica, nego i uži centar grada. Među ostalima djelomice je porušena vojarna, izgrađena u XVIII. stoljeću, Vojničeva palača i njena okolica, (blizu Franjevačke crkve i samostana), zgrada banke i dijelovi pogona tvornice čokolada *Ruff*, dijelovi stambene četvrti uz Senčanski put. Tadašnji planeri, urbanisti slijedili su intencije CIAM-a i odlučili su, umjesto obnove stare jezgre grada, izgraditi novi »socijalistički centar«, čija će okosnica biti »bulevar« koji će od Somborskog puta voditi do budućeg velikog željeznikog kolodvora. Ovakva ideja je

provedena u Novom Sadu, gdje su djelomice porušili staru jezgru grada. U Subotici je bilo samo toliko novaca da na mjestu Vojničeve palače i njenog okoliša izgrade kompleks zgrada *Radničkog univerziteta* čiji je toranj od deset katova, kao konkurencija zvoniku crkve, trebao biti vijesnik i simbol »nove vlasti«. Započeta je i izgradnja druge strane buleva, gradnjom višekatne robne kuće, na čijem je krovu trebao biti suvremeni »američki lokal«, jedan bar. Za ove potrebe je porušena zgrada s najstarijom kavanom koja se zvala *Mali mir*. Naravno, tu su dobili četverokatnu stambenu zgradu i časnici nekadašnje JNA. Ostaci stare vojarne, koja je služila i kao časnički dom, dignuti su u zrak i tu je izgrađen novi »društveni centar«: dvanaestokatnica zvana »Nova općina« s dvoranom za sastanke i zgrada Saveza komunista i Socijalističkog saveza radnog naroda, zvana »Zgrada društveno-političkih organizacija«. Gradska kuća u Subotici bila je suviše poznata i markantna za rušenje, ali je ona ispražnjena od gradske administracije (osim ureda za porez) i pretvorena je u novi socijalistički Dom kulture,

gdje je smješten muzej, galerija slika i arhiva grada. Na mjestu banke i tvornice *Ruff*, uz rušenje postojećih (sačuvanih zgrada), niklo je ogromno stambeno naselje, u narodu nazvano *Tokio*. Ime govori samo za sebe, aludirajući na gustinu stanovanja.

GRADENJE U KONTEKSTU

Jedna od posljedica bombardiranja gradova bila je i ta da su neke zgrade porušene, ali neke su ostale relativno ili potpuno čitave. Postavljalo se pitanje kako novom zgradom popuniti tako nastalu rupu u uličnom rasporedu zgrada. Pitanje je bilo da li novu građevinu graditi u stilu susjednih, sačuvanih zgrada ili pak primijeniti stil tzv. suvremene arhitekture, prave linije, bez ukrasa na fasadama itd. Ovo mi u stručnim krugovima zovemo »uklapanje u okolicu« ili »gradenje u kontekstu«. Do ovakvih slučajeva dolazi i onda ako između već postojećih katnih zgrada postoji npr. jedna prizemljaša, koja često i »štrči« iz nove »linije gradnje«. U centru Subotice i za ovaj slučaj ima primjer, nažalost negativan. To je zgrada koja je podignuta prije petnaestak godina (vidi sliku), visinom štrči u odnosu na susjedne zgrade (koje su iste visine), a ni fasada se ne uklapa (npr. prozorski otvori). Nažalost, ona je izgrađena uz blagoslov Zavoda za zaštitu spomenika kulture. Turisti dolaze u Suboticu da se dive zgradama secesije, možda bi bilo zanimljivo i poučno organizirati turističke ture (npr. za studente) koju bismo mogli nazvati »greške moderne arhitekture i urbanizma«, jer i na ovu temu u ovom gradu imamo »divne, jedinstvene primjere«.

Proslavljeno proštenje i dan škole *Paulinum*

Na dan svetog Pavla apostola, koji je imenovao Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu *Paulinum*, 25. siječnja proslavljen je Dan škole i proštenje sjemenišne kapele.

Svečanu svetu misu predvodio je i propovijedao na hrvatskom jeziku mons. **Stanislav Hočevar** beogradski nadbiskup i metropolit. S nadbiskupom je misio mjesni biskup mons. **Ivan Penzeš** i segedinski biskup, mons. **László Kiss Rigó**. S biskupima su koncelebrirali ravnatelj *Paulinuma* mons. **Josip Mioč** i duhovnik sjemeništa mons. **Marko Forgić**.

Dan svetog Pavla apostola su učenici *Paulinuma* uzveličali kratkim prigodnim programom, koji se sastojao od pjesama, reci-

tacije i instrumentalnih točaka. Na kraju svete mise nadbiskup se obratio prije svega učenicima,

te ih potaknuo da slijede primjer svetog Pavla, da budu hrabri, marljivi i izdržljivi u pripremi za

njihova buduća zvanja. A vjernicima je poručio da budu ponosni na zaštitnika biskupije i gimnazije i sjemeništa *Paulinum*, koji je jedina takva institucija na našim prostorima. Nakon nadbiskupovih riječi, sve goste je pozdravio i svim gostima se zahvalio ravnatelj *Paulinuma* mons. Josip Mioč.

Osim učenika, na slavlju su sudjelovali i profesori gimnazije, roditelji učenika, dobročinitelji sjemeništa, predstavnici raznih institucija, direktori nekih škola i ustanova i vjernici grada Subotice.

Dan *Paulinuma* su uzveličali i predstavnici Ministarstva vjera **Marko Nikolić** i **Gavrilo Grban**, predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pasztor**, generalni konzul Republike Hrvatske **Velimir Pleša**, generalni konzul Republike Mađarske **János Babity**, državni tajnik **Imre Kern**, gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** i savjetnik za obrazovanje **Blaško Stantić**.

M. J.

Festival hrvatskih duhovnih pjesama *HOSANAFEST* raspisuje NATJEČAJ za prijem novih skladbi

Ovogodišnji, jedanaesti po redu *HosanaFest* bit će održan pod sloganom *Milost na milost*. Tim povodom Organizacijski odbor raspisuje natječaj za prijem novih skladbi.

Natječaj je otvoren od 1. veljače do 1. travnja 2016. godine.

Uvjeti natječaja su sljedeći:

- skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter;
- skladbe ne smiju biti već objavljene niti javno izvođene;
- trajanje skladbe ne smije prijeći 4 minute;
- uredno potpisani autori glazbe, teksta i obrade;
- autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina;
- u vokalno-instrumentalnom sastavu ne smije biti više od 15 osoba.

Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili putem elektroničke pošte, a obvezno mora sadržavati sljedeće:

- oglednu demo snimku pjesme (snimka ne mora biti studijska, ali glazbeno-produkcijski treba biti što sličnija izvedbenoj verziji). Pjesma može biti poslana i u mp3 formatu s minimalnom rezolucijom od 192 kbps;
- tekst pjesme;
- kraću biografiju izvođača sa svim potrebnim podacima (adresa, telefon, e-mail, web i sl.), te navesti zajednicu u kojoj se djeluje;
- potvrda svećenika.

Prijave koje ne budu ispunjavale gore navedene uvjete, kao i skladbe upitne originalnosti neće uopće biti razmatrane od stručnog povjerenstva.

Napomena: autori slanjem skladbe na natječaj jamče za njezinu originalnost, te daju svoju suglasnost za izdavanje skladbe na festivalnom CD-u, DVD-u, kao i radijskom i televizijskom emitiranju bez traženja nadoknade. Naknadno utvrđivanje neoriginalnosti skladbe povlači za sobom sankcije određene pravilnikom *HosanaFesta*.

Prijavljene skladbe ne mogu se povući, niti će biti vraćene.

Rezultati natječaja bit će autorima objavljeni 20. travnja 2016. godine. Izvođači čije se skladbe uvrste u program Festivala, trebaju studijsku snimku skladbe, te njenu matricu dostaviti u roku od 60 dana po objavljenju rezultata.

Radove slati ili dostaviti na adresu:

»HOSANAFEST«
Beogradski put 436.
24.224 Stari Žednik,
SUBOTICA
Vojvodina - Srbija
tel. +381(0)64/4616-394
ili na e-mail: hosanafest@yahoo.com

Radosno očekujemo Vaše sudjelovanje!

Organizacijski odbor "HosanaFesta"
Tatjana Lendvai

Deset godina od tragične smrti

**vlč. Lazara I.
Krmpotića**

i

Marina Dulica

Poslije održanog sastanka Glavnog odbora Pučke kasine 1878., 6. veljače oko 22 sata rastali smo se ispred prostora u ulici Matije Gupca 10. Poslije desetak minuta vozilo iz pravca Bajmaka kod Male Bosne prešlo je na lijevu stranu i u direktnom sudaru ugasilo živote četiri lica od kojih dva naša istaknuta i nezaboravna člana, vlč. Lazara Ivana Krmpotića i Marina Dulica, obojica iz Đurđina.

Sjećanjem na naša dva tragično izgubljena člana održat će se sveta misa u Đurđinu u nedjelju 7. veljače s početkom u 10 sati.

**Pučka kasina 1878
predsjednik Zlatko Mučalov**

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Nakon krštenja Isus započinje svoje javno djelovanje u Galileji, te tako stiže i u mjesto iz kojega je, a to je Nazaret. Iako tu u prvi mah nailazi na oduševljenje i prihvaćanje, ubrzo se raspoloženje njegovih sumješтана mijenja i oni ga odbacuju. U svom odbacivanju idu toliko daleko da ga žele strmoglaviti s ruba brijega (usp. Lk 4,21-30).

NEVJERNI NAZAREĆANI

Prije nego je došao u svoj Nazaret Isus je u Galileji već bio prihvaćen i slavljen. Nakon što su ga u drugim mjestima prihvatili, on dolazi među svoje, da se i njima očituje kao Mesija, kao onaj na kome su se ispunila Pisma. Iako se u prvom trenutku činilo da ga i njegovi Nazarećani prihvaćaju poput svih ostalih, mnogi počinju mrmljati protiv njega. Čuje se među njima pitanje: »Nije li ovo sin Josipov?« (Lk 4,22). Iza ovog pitanja krije se prigovor, podcjenjivanje, omalovažavanje, koje se često sreće u malim sredinama. Dok je išao Galilejom i propovijedao, činio čudesu, glas o njemu stigao je i do njegovih sumješтана. Tako da su oni, još prije nego je došao među njih, znali za sva njegova velika djela, te su čuli o njegovom izvanrednom nauku. No, znali su ga i prije nego je počeo svoje javno djelovanje, znali su iz koje je kuće, iz koje je obitelji, znali su ga još od djetinjstva. Zapravo, oni su samo mislili da ga znaju,

Prihvatiti Isusa

jer nisu poznavali pravog Isusa. I kada im je on došao otkriti tko je uistinu, oni su to odbili vidjeti. Nisu mogli prihvatiti da je netko iz njihove sredine u bilo čemu veći od njih, da je poseban, da je od Boga izabran i poslan. Tako je bilo s mnogim starozavjetnim prorocima, a tako je sada i s Božjim Sinom. Zavist i zatvorenost jedne male sredine zatvara ljudska srca pred Božjom objavom.

Govoreći o Isusovoj neprihvaćenosti među Nazarećanima Marko dodaje kako nije mogao među njima učiniti niti jedno čudo jer nisu imali vjere (usp. Mk 6,1-6). Njima treba neki poseban znak, jer im nije dosta sve što su o njemu i od njega čuli. Ali, čudo među njima Isus nije mogao učiniti jer nisu imali vjere. Njihov početni stav bio je odbacivanje, jer Isusovo podrijetlo i sve što su od prije o njemu znali nije se uklapalo u sliku očekivanog Mesije. A Isus nije došao da se dokazuje, da polaže račune sumnjičavim Nazarećanima, već da donese spasenje svima koji ga prihvate. On se objavio kao Mesija, ali je tu objavu trebalo prepoznati; on je djelovao mesijanski, ali je to djelovanje bilo drugačije od ljudskih predodžbi o Mesiji, pa ga je trebalo prihvatiti. No, oni koji su unaprijed zauzeli stav odbacivanja ostavili su oči vjere zatvorenima za prepoznavanje Mesija koji je stajao pred njima. Tako su Nazarećani zbog svoje zavisti te svojih krivih vizija Mesije i njegovog djelovanja, iako su mislili da sve o Isus znaju, pokazali da ne znaju ništa, iako im se on vrlo jasno objavio kao onaj kojeg su Pisma navijestila.

BOG JE I DANAS S NAMA

Razlozi zbog kojih Isusa nisu prihvatili njegovi suvremenici još i danas nerijetko priječe ljude da ga prepoznaju i prihvate. Isusovo podrijetlo i način njegovog života prije javnog djelovanja mnogo je odstupao od židovske slike Mesije. Zato Isusa njegovi sunarodnjaci ne prihvaćaju. Ni danas ljudi ne prepoznaju Boga, iako je on svakodnevno prisutan u njihovom životu. Oni imaju neke svoje slike Boga, neke svoje vizije o Božjem djelovanju i pokušavaju ga u njih uklopiti. Kada to ne uspiju, onda jednostavno zaključuju da on nije tu. Bog je uvijek drugačiji od onoga što čovjek zamišlja. On djeluje na čovjeku nezamislive i neshvatljive načine. Njega se ne može uklopiti u ljudske kategorije. Svaki takav pokušaj onemogućit će nam da ga prepoznamo i prihvatimo.

Isusovi suvremenici su tražili znakove kako bi bili sigurni da je on Mesija, iako je sve što je on govorio i činio bilo znak njegovog mesijanskog poslanja. Zbog svoje nevjere nisu vidjeli očite znakove, nego su tražili još neke dodatne. I današnji čovjek od Boga traži znakove, a ne vidi da u njegovom životu mnogo toga pokazuje da je Bog uvijek uz njega, da ga vodi i čuva. Tako, nažalost, Isus i danas među svojim, među krštenima koji čine njegov narod, biva odbačen, jer nije prepoznat. On je tu, daruje se svakodnevno u euharistiji, ali ljudi stalno traže neke druge načine njegovog očitovanja, stalno traže neke dokaze njegove prisutnosti, žele da on ispunjava njihova očekivanja. Ali, on je tu, samo ga treba vjerom prihvatiti.

MINI INTERVJU: DARIJA MENĐAN IZ SOTA, VEZILJA

Što se voli nije teško

Darija Menđan iz Sota već nekoliko godina zajedno sa svojim prijateljicama izrađuje predivne slike u zlatovezu. Soćanke su poznate po izradi prelijepih ručnih radova i uglavnom je to vez, *šlinga* i heklanje. Tehnika zlatoveza bila im je nepoznata sve do prije nešto više od pet godina, od kada je osnovana hrvatska udruga u Šidu. S obzirom na to da su vrijedne ruke žena iz Sota izradile najveći broj nošnji za društvo iz Šida, bilo je potrebno izraditi i neke detalje u zlatovezu. Imale su dobru volju i ubrzo naučile i tu tehniku. U tehnici zlatoveza do danas su izradile veliki broj slika, ukrasile boce, a izrađuju i brojne modne detalje.

Kako ste došli na ideju da učite tehniku zlatoveza?

Kada je osnovano Hrvatsko kulturno društvo *Šid*, počela sam najprije plesati u folklornoj skupini. Kasnije sam se priključila grupi žena koje su izradivale nošnje. Uglavnom smo vezle *vezenke*, *ulame* i štrafte koje smo *šljokale*. Za *kalančove* pojas oko struka, bilo je potrebno raditi zlatovez. Mi to nismo znale, jer se u Sotu ta tehnika nije koristila. Na nagovor naših starijih članica otišle smo u udrugu žena u Tovarnik gdje smo naučile kako se to radi. I vremenom smo ovladale tehnikom, zavoljele i evo danas imamo pregršt prelijepih radova u zlatovezu.

Što je zlatovez i što je sve potrebno za izradu jedne slike u toj tehnici?

Zlatovez je rad sa zlatnim koncem. S obzirom na to da su jako tanke niti, radi se sa četiri niti i preko kartona koji se nalijepi na podlogu, svilu ili pliš. Potom se preko toga radi preplitanje. Poslije slijedi ukrašavanje šljokicama, perlicama i raznim detaljima. Za izradu slike u tehnici zlatoveza potrebno je dosta vremena. Moraš ga najprije precizno izrezati, nacrtati i zalijepiti. Ne može se raditi u velikoj gužvi i potrebno je dosta strpljenja i kreativnosti.

Osim slika, izrađujete i mnoge druge predmete. Kako ljudi reagiraju kada ih vide i jesu li ti predmeti traženi?

Počele smo najprije raditi motive za *kalančove* da bismo zatim počeli raditi bočice. Ukazala se potreba i za izradom *zlatara*, tako da smo vremenom i njih izradili veliki broj. Kada smo počeli obilaziti razne manifestacije, vidjele smo da se mogu izrađivati i različiti modni detalji. Krenule smo u izradu i tih detalja i uradile dosta toga do sada. Ljudi su najviše zainteresirani za bočice. Kritike su uglavnom pozitivne i ljudi pitaju za tehniku, ali slabo kupuju, napose ovdje, jer je tehnika zlatoveza dosta skupa.

Zlatovez nije karakterističan za ovaj dio Srijema, ali vremenom je postala omiljena tehnika posebno u Sotu?

U Sotu su se najviše izrađivale nošnje u *šlingi*, čipki i u *necu*. Zlatovez se nije radio. Sada smo svladale i tu tehniku i dobro nam ide, a meni se jako sviđa i mnogo mi je zanimljivo posebno zimi kada imam više vremena posvetiti se svojim ručnim radovima.

S. D.

IGRA

Labirint

Kutija i pribor igre: Labirint dolazi u standardnoj kutiji, a unutar se nalazi ploča za igranje koja na sebi ima pričvršćen određen broj pločica koje se ne pomiču i služe kao vodilice. Tu je veliki broj pločica koja predstavljaju dijelove labirinta, te se slažu na igraču ploču po nekom slučajnom rasporedu. U kutiji se još nalaze figurice kojima se igrači pomiču po hodnicima labirinta i kartice koje određuju što igrači moraju pronaći. U igri nema pisanog teksta. Svi pojmovi označeni su asocijativnim sličicama, pa nije potrebno da igrači znaju čitati.

Dojam igre: Već smo ranije naveli kako je igra po pravilima vrlo jednostavna, a sastoji se u pomicanju hodnika labirinta tako da se jedna pločica viška umeće u željeni redak ili stupac ploče za igranje te se na taj način ploča stalno mijenja i labirint nikada ne izgleda isto. Igrači pak moraju doći do zadanog predmeta prema karti koju posjeduju hodajući po hodnicima čiji raspored nikada nije isti.

Ovakav tijek igre može donijeti puno glavobolje igračima i iziskuje podosta planiranja i strategije kako stići do nekog predmeta preko hodnika koji mijenjaju svoj položaj za vrijeme igre. Naravno, igrači mogu na ovaj način i namjerno ometati druge suigrače mijenjajući labirint kako bi im otežali kretanje po njemu.

Igra koja definitivno nikada nije ista, jednostavna po pravilima, ali zahtjeva da malo uključite svoje mozgovne vijuge.

Igrači: Mogu je igrati dvije osobe, ali ju je najbolje igrati u četvero.

Starosna dob igrača: Sedam godina je donja granica za ozbiljnije shvaćanje pravila ove igre, a gornje naravno nema.

Glavne značajke igre: Vrlo je jednostavna za igranje, dobra za vježbu kreativnog razmišljanja osobito kod mlađih igrača.

Vrijeme trajanja igre: Između 20 – 30 minuta.

TV PREPORUKA

NEDJELJA 31. SIJEČNJA HRT 1 21:00

Slavenka ili o boli, dokumentarni film

Tko je ustvari **Slavenka Drakulić**? Pitanje jednostavno, gotovo do banalnosti – a odgovor, naravno, neizmjereno kompliciran! No, **Petar Krelja**, u filmu *Slavenka ili o boli* svojim je suptilnim, a istovremeno hrabrim dokumentarističkim filmskim škarama »izrezao« Slavenku koja će iznenaditi svakog gledatelja, i onog tko je pozna

izdaleka, samo kao javnu osobu, ali i najbliže prijatelje i obitelj, koji će ovaj film gledati očiju širom otvorenih. U svojem je temelju, Kreljin razgovor sa Slavenkom – hrvatskom spisateljicom, novinarkom i feministicom, ali naravno i s njezinim drugim »ulogama« – ženom, majkom, kćerkom, suprugom, prijateljicom – minimalistički jednostavan u izvedbi, ali baš zato impresivan u svojoj ogoljelosti. Tim više što je govor glavne junakinje, i pripovjedača u offu, kolažnom tehnikom suprotstavljen različitim materijalima koje je autor interpolirao. (iz kritike, a: **Alemka Lisinski**)

Scenarist i redatelj: **Petar Krelja**
 Direktor fotografije: **Karmelo Kursar**
 Montažer: **Nikola Bišćan**
 Naratorica: **Lela Margitić**
 Skladatelj glazbe: **Davor Rocco**
 Snimatelj tona: **Branko Flajpan**
 Pomoćnica redatelja: **Vesna Švec - Krelja**
 Izvršna producentica: **Marija Ratković**
 Producentica: **Vera Robić-Škarica**
 Proizvodnja: Hrvatski filmski savez 2011.
 Trajanje: 76'06"

VRIJEDI PROČITATI

ARIJANA ČULINA

Kako sam postao faca

Treba biti pametan, ulizica, lukav, treba imati moć, nositi odjeću s potpisom, imati vlastiti biznis, treba biti bogat, imati djevojku, ići na fitnes. Ne treba se javljati na telefon, ne smije se pokazivati da ti je do čega stalo... ukratko, to je, kako sugeriraju naslovi poglavlja romana *Kako sam postao faca*, formula uspjeha muškarca u 40-ima, koji živi i radi u Hrvatskoj. Pisan u muškom rodu, roman donosi priču Srečka, mladog muškarca koji je pod svaku cijenu odlučio uspjeti. »Postao sam još bogatiji. Lova se lijepi na lovu, moćni na još moćnije. Prirodnim slijedom počeo sam financirati političke stranke, za nagradu ušao u politiku, počeo dobivati još bolje, veće poslove. Kao takvom, svi su mi putovi bili otvoreni.

Postao sam pravi tip 21. stoljeća... Posjedovao sam sve vrline uspješnog čovjeka. Postao sam bezosjećajan, beskrupulozan, neiskren gad. Dovoljno sam bio pаметan da postanem glup, citat je iz romana predstavljenog kao priručnik namijenjen svakom suvremenom muškarcu. Roman donosi detaljne upute o tome kako prevariti, ukrasti, postati poduzetnik omiljen u društvu i među ženama«. No, on je i mnogo više o toga, donosi sve što svaki muškarac mora učiniti kako bi od sasvim prosječnog i običnog tipa postao prava faca, upravo onakva kakve danas najbolje prolaze.

t.portal.hr

PJESMA ZA DUŠU:

Gracija Azra

Tvoje ruke u neskladu
 Između zbilje i sna
 Gledam grad u prolazu
 Neki ljudi oko nas
 Hajde uzmi me sa sobom
 Uradi mi sve što znaš
 Hajde uzmi me sa sobom
 Mmmmm Gracija

Govoriš mi da si slobodna
 Želim vjerovati u to
 Ulica u odsjaju
 Zaluduješ me pogledom
 Hajde....

Još uvijek te volim
 Da li to znaš
 Još uvijek te volim
 Da li to znaš

Da li to znaš
 Da li to znaš

Tražim ritam u koraku
 Usporavam ti hod
 Slušam kako zapitkuješ
 Uzvraćam ti osmijehom
 Hajde...

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 29. siječnja do 4. veljače

29. SIJEČNJA 1852.

Prigodom godišnjeg popisa utvrđeno je da u Subotici od 14.061 školskih obveznika, nastavu pohađa samo 875 dječaka i 441 djevojčica, ili tek 9 posto djece. Drugim riječima, kod kuće je ostalo 6.956 dječaka i 5.789 djevojčica. Stoga je odlučeno da se ubuduće svake godine otvara još jedna nova škola.

29. SIJEČNJA 1999.

Petina subotičkih domaćinstava kojima je zbog neplaćenih računa isključena struja, ne traži ponovno uključanje, što porazno svjedoči o rastućem siromaštvu u gradu. Za tjedan dana, usred zime, izdano je oko 1.000 naloga za isključanje električne energije, budući da dug potrošačima *Elektrovojvodini* iznosi oko 84 milijuna dinara.

30. SIJEČNJA 1743.

Rimokatolička općina Subotičkog vojnog šanca obavijestila je kralja da je prije stjecanja privilegija povlaštenog komorskog grada, tj. trgovišta, izabrala Magistrat (Unutarnje vijeće) od 13 članova. Ovaj izbor potvrđen je kraljevskom poveljom. Prvu sjednicu nakon inauguracije grada Magistrat je održao 2. kolovoza 1743. godine.

30. SIJEČNJA 1921.

Osnovana je Šokačka kasina Bač, za predsjednika je izabran **Franjo Šemudvarac**. Među članovima Upravnog odbora spominju se **Jura Kasac** i **Mirko Hornjak**. Tijekom 1922. i 1923. godine članovi Kasine kupili su franjevcima crkveno zvono i misna odijela. Godine 1932. za

predsjednika je izabran **Stjepan Bartolović** koji je vidno obnovio i osmislio djelovanje Kasine.

30. SIJEČNJA 1997.

Prema istraživanju **Tatjane Petković** (v. časopis *Ex Panonia*), prvih 10 ruskih emigrantskih obitelji stiže u Suboticu 1918. Tri godine kasnije bilo ih je 427, a nešto kasnije čak 672. Poslije rezolucije Informbiroa 1948. godine, i zaoštavanja odnosa između Jugoslavije i SSSR, većina ruskih obitelji napušta Suboticu.

31. SIJEČNJA 1788.

Josip II. izdaje privilegij doktoru medicine **Gottfriedu Liebentrautu**, glavnom županijskom liječniku, prema kojem je stekao pravo, narednih deset godina, proizvoditi alkalnu mineralnu vodu i sodu iz jezera Palić, te iz drugih slaništa diljem Ugarske.

31. SIJEČNJA 1821.

Radi što djelotvornijeg vršenja službe dušobrižništva i zadovoljenja duhovnih potreba osjetno uvećanog katoličkog življa u Subotici i okolici, izvršena je preraspodjela subotičkih župa. Osnovane su tri nove župe: u Keru, Senti i Ludošu.

1. VELJAČE 1745.

Trgovac **Josip Tankorep** novčano je oglobljen sa 6 forinata jer je, protivno naredbi vlasti, otvorio radnju u nedjelju, prije no što je sat na gradskom tornju otkucao podne. Tim povodom subotički je Magistrat zaključio kao će se slični prijestupi ubuduće globiti sa 12 forinata.

1. VELJAČE 1809.

Umro je **Grgur Peštalić**, franjevac, doktor filozofije, profesor, spisatelj, gvardijan samostana u Baji. Napisao je više djela, od kojih neka na hrvatskom, »slovinskom« ili »ilirskom« (hrvatskom) jeziku, a druga na latinskom jeziku. Od djela pisanih narodnim jeziku ističe se ep *Dostojna plemenite Bacske starih uspomena sadashnji i drugi slavinske kervi i delliah slava* ... Rođen je 27. lipnja 1755.

1. VELJAČE 1846.

U Bajmaku je rođen **Bariša Matković**, svećenik, publicist i gimnazijski profesor. Pučku školu i gimnaziju završava u Subotici, filozofiju u Kalači, a bogosloviju u Rimu. Pisao je pripovijetke i poučne članke. Bio je suradnik *Bunjevačkih i šokačkih novina*, *Bunjevačke i šokačke vile*, *Nevena*, *Subotičke Danice*, i dr. Umro je 16. srpnja 1900.

2. VELJAČE 1879.

Na poticaj **Age Mamužića** i njegovih sumišljenika, Pučka kasina je priredila prvo Veliko prelo, u tadašnjem hotelu *Pešta*, sastavnom dijelu zgrade nekadašnjeg subotičkog kazališta. Ovo rodoljubljem nadahnuto narodno slavlje, utemeljeno na drevnim običajima bunjevačkih Hrvata, isprve njegovano u obiteljskom okružju, ali je s vremenom izraslo u veliku javnu zabavu ne samo u Subotici nego i u svim mjestima gdje žive Hrvati u Vojvodini. Za prvu preljsku svetkovinu student **Nikola Kujundžić**, budući župnik i pjesnik napisao je rukovet pjesama, među kojima je bila i glasovita *Kolo igra tamburica svira*. Njegove je sti-

hove uglazbio, također student **Stipan Mukić**. Na početku Velikog prela ovu je skladbu izveo zbor od 24 tamburaša.

3. VELJAČE 1910.

Rođen je **Blaško Vojnić Hajduk**, pjesnik, publicist, bibliograf, leksikograf i dugogodišnji, zaslužni ravnatelj Gradske knjižnice. Uz dvije zbirke pjesama *Pupoljci* (s **F. Bašićem** i **B. Vujkovićem**) i *Kapi srca*, objavio je djelo *Moj grad u davnnini* i dr. Umro je 25. rujna 1983. godine.

3 VELJAČE 1946.

Sudske vlasti su priopćile da su u Subotičkom okrugu okončane rasprave za eksproprijaciju (razvlašćivanje, lišavanje posjeda, prisilno oduzimanje) zemljišta. Nakon višemjesečnog raspravljanja ekspropirano je 93.547 katastarskih jutara zemlje. U subotičkoj općini 24.524 jutra.

4. VELJAČE 1968.

Završen je XII. festival amaterskog filma Srbije. Najznačajniju nagradu – Zlatnu plaketu dobio je film *Zemlje, zemlja ...*, književnika i sineasta **Petka Vojnića Purčara**. U kategoriji dokumentarnih filmova Srebrna plaketa je pripala djelu Petka Vojnića Purčara, **Mirka Pota** i **Josipa Štrickog** *Slikari na Tisi*.

4. VELJAČE 1999.

Prema dogovoru između predsjednika Vlade i gradonačelnika Subotice **Józsefa Kásze**, na račun lokalne samouprave doznačen je milijun dinara za izradu idejnog projekta Narodno kazališta, u kojem je od osnutka (1945.) održano 493 premijere, u dva ansambla i Operi s baletom (1951.-1953.).

Zbor osnovne škole iz Sonte

Fotografija je snimljena 1961./62. školske godine u Sonti. Na njoj je zbor Osnovne škole *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte sa zborovodnom, nastavnicom muzičkog obrazovanja **Desankom Bogojević**. Nastavnica Desanka je došla u Sontu ranih pedesetih godina dvadesetoga stoljeća iz Slavonske Požege. Kao kći pravoslavna svećenoga lica stekla je solidnu muzičku kao i opću naobrazbu, fino ophođenje i strpljivost u kontaktima s ljudima. Izuzetno lijepe vanjštine, pravilnog držanja i gospodstvenoga stava privlačila je ljude oko sebe. Privatno se družila s intelektualcima, a bile su poznate večeri na kojima je svirala klavir, vodila zanimljive intelektualne razgovore i podučavala svoje goste bridžu.

FORMIRANJE ZBORA

Gospođa Bogojević je formirala prvi školski zbor u Sonti. Do točnih podataka o početku zbornoga pjevanja je bilo nemoguće doći, mada se zna da je zbor formiran ubrzo poslije dolaska dotične učiteljice. Na ovoj fotografiji su generacije djece rođene 1950., 1949., 1948., 1947., i njih nekoliko 1946. godine. Ovo je bio takozvani veliki zbor, koji čine djeca iz petog, šestog, sedmog i osmog razreda. Djevojčice nose bijele bluze, tamno plave suknje i oko vrata crvene, pionirske marame. Dječaci nose bijele košulje, tamne pantalone i također crvene marame. Zbor je pjevao *a capella* nekada u jednoglasju, a češće u dvoglasju i troglasju, rjeđe u četveroglasju. Nastavnica Desanka je pomno birala glasove za zbor na početku školske godine. Počinjala je s petim razredima, išla od učenika do učenika, lupila svojom muzičkom vilicom u tvrdi predmet, primakla svome uhu, otpjevala dobijeni ton i tražila povrat-

nu informaciju od učenika. Pribilježila bi prvi dojam o učenikom sluhu i zakazala audiciju. Na prvoj audiciji je ponavljala postupak provjere muzikalnosti, a onda je na klaviru odsvirala nekoliko nota ili neki stih poznate pjesme. Ako je učenik zadovoljio, bio je upisan u školski zbor. Od petoga do osmoga razreda izlazaka iz zbora nije bilo. Često su roditelji dolazili moliti zborovodu da ispišu dijete iz zbora, jer u seoskoj sredini djeca su morala doma raditi, a zbor je oduzimao dragocjeno vrijeme. Gospođa Bogojević je na vrlo lijep, diplomatski način znala odbiti molbe. Razumljivo, jer je puno vremena utrošeno za učenje pjevanja. Na ovoj fotografiji imamo dva dječaka, koji su u to vrijeme imali stabilan glas. Inače je bilo teško »uposliti« dječake zbog mutiranja glasova.

ČLANOVI ZBORA

Na fotografiji su nama s lijeva na desno:

1. red: **Vera Petrekanić**, **Ana Vidaković** (Galgina), **Ilonka Kiralj**, **Ruža Jakšić** (Šibina), **Kata Vodeničar** (Lukarova), **Slavica Perić**, **Valerija Galamb**, **Olgica Andrašić** (Andršćeva), **Manda Đurkov** (Grcina), **Ivan Domić** (Blažov), nepoznata, **Mandica Šokac** (Žiškova), **Eva Miloš** (Dušanova), **Ana Mihaljev** (Đerina), **Marica Vodeničar** (Lešina), **Agica Brkin** (Kuštrina), **Ruža Miloš** (Mežina), **Verica Kuruc** (Krastina), **Juliška Firanj**

(Firanjova), **Katica Drobina** (Drobinova) i nastavnica **Desanka Bogojević**.

2. red: **Ruža Kozbašić** (Pinterova), **Katica Ačai**, **Agica Klapčić** (Kekina), **Maca Vodeničar** (Dulcova), **Marta Vidaković** (Rotkvina), **Ana Šegrt** (Ničina), nepoznata, **Ruža Mihaljev** (Burcikina), **Ana Kuruc** (Kraljeva), **Jela Šokac** (Žiškova), **Ana Butković** (Krnjina), **Stojanka Bogojević**, **Jela Miloš** (Šeferinova), **Eva Šokac** (Mličikina), **Ana Tolorić** (Mutanova), **Gizela Nikolić** (Brendina), nepoznata, **Dragica Banda**, **Marica Mihaljev** (Burcikina), **Marica Miloš** (Fajferova), **Danica Krajačić**, **Marica Ađin** (Pištoljova), **Ružica Mrvičin** i **Mira Banda**.

3. red: nepoznata, **Manda Borković** (Božina), **Ankica Đurkov** (Andrišova), **Ana Silađev** (Pundina), **Ruža Poturica** (Čančina), **Eva Gladić** (Klopina), **Draga Bulić**, **Ana Berenji** (Berenjova), **Ana Matić** (Gibanicina), **Zlatica Bačić** (Sikina), **Marta Kiralj**, **Antika Matić** (Gibanicin), **Ružica Šokac** (Mličikina), nepoznata, **Kata Gladić** (Klopina), **Eva Miloš** (Ćučurina), **Kata Kuruc** (Gemina), **Ana Berdik**, **Marica Klapčić** (Šerina), **Marica Kuruc** (Dedina), **Milena Krajačić** i **Anda Plavac**.

Ovaj zbor je skoro redovito zauzimao prva mjesta na općinskim natjecanjima, te je s lakoćom sudjelovao na zonskim. I tu je zauzimao zavidna mjesta i

pored oštrec konkurencije zbora iz gradova, npr. Novog Sada, Zrenjanina, Sombora, koji su u to vrijeme imali muzičke škole. Odlaskom u mirovinu nastavnice Desanke nestalo je sjaja zbora Osnovne škole *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte. Nastavnice koje su dolazile, zbog predavanja i drugih predmeta pored muzičkog obrazovanja, više nisu mogle voditi ovaj veliki zbor. Učiteljica **Bernardica Butković - Ivošević**, koja je došla poslije, također je formirala uspješan mali zbor.

ANA KARAJKOV – DAJIĆ

Sjaj prvoga zbora će se ponoviti od 1964. godine, kada je u Sonti bila uposlena mještanka iz Sonte sa završenom učiteljskom školom u Somboru i sarajevskom Muzičkom akademijom **Ana Karajkov-Dajić**, rođena 1944. Ona je bila negdašnja članica velikog zbora u sedmom i osmom razredu kod učiteljice Desanke. Ana je svirala harmoniku, poznavala je mentalitet sončanske djece, jer je takoreći jedna od njih. Imala je poseban pristup djeci. Tremu su svladavali druženjem, »hvatanjem« intonacije prije pjevanja i opisom puta kamo se išlo na natjecanja, čemu su se djeca posebno radovala. Sjaj velikoga zbora OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte trajao je sve do odlaska u mirovinu gospođe Ane Karajkov – Dajić, 2001., a onda je utihnuo i ne čuje se više.

Ruža Silađev

HRCKOV MASKENBAL

4. veljače 2016.
HKC »Bunjevačko kolo«
17 sati

Najava događaja – veljača, 2016.

Nismo ni okom trepnuli i završio se siječanj. Nije bilo puno snijega, ali radosti je, nadam se, bilo dovoljno. Kako najavljuju, i veljača će biti puna događaja. Neki su tek u pripremi, a mnogi su već poznati. Kako ne biste nešto zaboravili, nudimo Vam mali podsjetnik barem do sada poznatih programa. Vjerujem da će svatko od vas u njima pronaći barem nešto što voli i gdje želi sudjelovati. Proučite najave i uživajte u njima!

veljača, 2016:

1. veljače – počinje VIII. Kviz za poticanje čitanja Gradske knjižnice Subotica *Čitam i skitam*.

4. veljače – *Hrckov maskenbal*. velika dvorana HKC-a *Bunjevačko kolo* u 17 sati.

4. veljače – *Deb`o četvrtak* (treba 9 puta jesti tijekom dana).

29. siječnja 2016.

5. veljače – Književno prelo i proslava 14. rođendana Hrvatske čitaonice. Velika dvorana HKC *Bunjevačko kolo* u 19 sati.

5. veljače – proslava dana škole *Matija Gubec* u Tavankutu.

9. veljače – *Bunjevačka grana stihom izatkana* – promocija knjige **Stipana Bašića – Škarabe**. Velika dvorana HKC *Bunjevačko kolo* u 19 sati. (Bit će i tamburaša).

10. veljače – Čista srijeda (Pepelnica). Počinje korizma.

15. veljače – rok za likovni natječaj *Glagoljica u dječjem oku i srcu* Iserlohn 2016.

15. veljače – rok za slanje pjesama na natječaj KLD *Rešetari* za IX. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljenuštvu i mladih članova sekcije.

15. i 16. veljače – državni praznik (Sretenje) – nema nastave.

19. veljače – izlazi novi broj *Hrcka*.

26. veljače – Općinska smotra recitatora. Gradska knjižnica Subotica u 9 sati.

29. veljače – prijestupni dan u godini.

Akcija u Gradskoj knjižnici Subotica – tijekom veljače učenici osnovnoškolske dobi mogu obnoviti godišnju članarinu za svega 300 dinara.

**PETAK
29.1.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:07 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela, zelen bor
09:29 Velika obitelj , serija
10:26 Korzika, biser
Mediterrana, Između mora i vjetrova, dokumentarna serija(R)
11:13 Ekumena: Religija u evropskom sekularnom društvu?
12:00 Dnevnik 1
12:24 Dragocjeni biser, telenovela
13:16 Kod doktora , talk-show
13:58 Normalan život
14:39 Znanstveni krugovi
15:07 Časna žena, serija
16:01 Najduži dan: Organizatorica vjenčanja, dokumentarna serija
16:50 Hrvatska uživo
17:38 Život je lijep
18:11 Manjinski mozaik
18:29 Potrošački kod
19:00 Dnevnik 2
20:04 Wimbledon, britanski film (R)
21:41 Uvijek kontra, talk-show
22:28 Dnevnik 3
22:50 Eurojackpot
22:59 Gosti za odstrel, američki film
00:34 Kod doktora , talk-show
01:16 Vita jela, zelen bor
01:36 Hrvatska uživo
02:18 Život je lijep
02:50 Skica za portret (R)
03:03 Ekumena
03:33 Dragocjeni biser, telenovela
04:21 Među vukovima, španjolsko-njemački film
06:10 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:57 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
10:33 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
11:27 Čarolija , serija
12:19 Svečanost na stolu , dokumentarna serija
12:48 Priče o Sherlocku Holmesu, serija (R)
13:40 Slučaj vjenčanje, američki film
15:06 Ovisni o čišćenju , dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:44 Velikani sporta, dokumentarna serija

17:14 Stipe u gostima , humoristična serija
17:49 Seoska gozba
18:40 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
19:20 Glas naroda, humoristična serija
19:52 Drevni misteriji: Torinsko platno
20:01 Umorstva u Midsomeru, serija
21:50 Inspektor George Gently, serija
23:24 Igra, serija
00:21 Slučaj vjenčanje, američki film
01:47 Velikani sporta, dokumentarna serija
02:13 Noćni glazbeni program

07:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:55 Sve u šest, magazin (R)
08:25 Lego Ninjago, animirana serija (R)
08:50 Svemoguća Kim
09:35 TV prodaja
09:50 Hitna služba, serija (R)
10:45 TV prodaja
11:00 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
12:15 TV prodaja
12:30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
13:30 Hitna služba, serija
14:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
15:20 Kriza, serija (R)
15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti
16:35 Shopping kraljica, lifestyle emisija
17:30 RTL Danas
17:50 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
18:15 EP u rukometu: Polufinale, prijenos
20:00 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
21:00 EP u rukometu: Polufinale, prijenos
22:40 Plaćenik, film, akcijski
00:30 Princ Perzije: Pijesak vremena, igrani film, avanturistički/ akcijski (R)
02:35 Lančana reakcija, igrani film, akcijski
04:10 RTL Danas, (R)
04:50 Kraj programa

**SUBOTA
30.1.2016.**

07:18 Klasika mundi: 45.

varaždinske barokne večeri - Ansambl Les Talens Lyriques, 2. dio
07:59 Odmotnici, američki film - ciklus klasičnog vesterna (R)
09:26 Duhovni izazovi
09:57 Prizma - multinacionalni magazin
10:42 Fotografija u Hrvatskoj: Igor Emili
10:58 Uvijek kontra, talk-show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Špijuni koji su zavarali svijet, dokumentarni film
14:16 Top Gear
15:32 Žuži, dokumentarni film (R)
16:09 Wimbledon, britanski film
17:45 Lijepom našom: Bakar, 2. dio
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 7/39
20:01 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
21:50 Dečko, dama, kralj, špijun - britanski film
00:04 Dnevnik 3
00:26 Genesis: Zajedno i odvojeno, dokumentarni film
01:57 Odmotnici, američki film - ciklus klasičnog vesterna (R)
03:21 Top Gear
04:34 Fotografija u Hrvatskoj (R)
04:35 Veterani mira
05:20 Prizma - multinacionalni magazin
06:05 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:30 Lažeš, Melita! - serija za djecu
10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
11:45 Roditelji i djeca , serija
12:30 Hestonova fantastična jela, dokumentarna serija
13:20 Veliki preporod britanskog vrta , dokumentarna serija
14:25 Budi moja ljubav, kanadski film
16:00 Regionalni dnevnik
16:33 Gospodin Selfridge , serija
17:22 Popodne na Drugom tjedna
19:55 Gastro Despot
20:05 Kušnje Cate McCall, američki film
21:40 Maher za tehnologiju , dokumentarna serija
22:05 Vikinzi , serija
22:55 Vladarica , serija

23:45 Budi moja ljubav, kanadski film
01:10 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:05 Legenda o Tarzanu
06:30 Lego Ninjago
07:25 Svemoguća Kim, animirana serija (R)
08:15 TV prodaja
08:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica R
09:45 TV prodaja
10:00 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
10:55 Mađioničari, zabavna emisija
12:00 TV prodaja
12:15 Dečko moje djevojke, igrani film, romantična komedija
13:50 Crno zlato, igrani film, drama/ akcija
16:20 Tri mušketira, igrani film, avanturistički
16:30 RTL Vijesti
16:40 Tri mušketira, igrani film, avanturistički
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20:00 Kralj lavova, igrani film, animirani
21:45 X-Men: Prva generacija, igrani film, znanstveno-fantastični
00:05 Označen za smrt, igrani film, akcijski
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 RTL Danas
03:30 Kraj programa

**NEDJELJA
31.1.2016.**

07:09 Lijepom našom: Bakar (2. dio)
08:25 The Blue Lamp, britanski film - Zlatna kinoteka
09:50 Portret Crkve i mjesta: Orehovica - Podbrest
10:00 Podbrest: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Labirint
15:50 Mir i dobro
16:15 Poldark, serija
17:10 HAK - promet info
17:15 The Voice - najljepši glas Hrvatske
19:00 Dnevnik 2

19:55 LOTO 6/45
20:05 Patrola na cesti, serija
21:00 Slavenka ili o boli, dokumentarni film
22:20 Samo kulturno, molim!
23:05 Dnevnik 3
23:27 Poldark, serija
00:31 Nedjeljom u dva
01:31 Ekonomija &TD (R)
02:06 The Blue Lamp, britanski film - Zlatna kinoteka
03:27 Skica za portret
03:37 Mir i dobro
04:02 Plodovi zemlje
04:52 Split: More
05:22 Pozitivno
05:52 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
10:03 Detektiv Murdoch , serija
10:53 Velečasni Brown , serija
11:46 Teenozoik
12:13 Nećemo reći mladenki , zabavno-dokumentarna serija
13:17 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
14:24 Dadija na tajnom zadatku, američki film
16:00 Pjevaj moju pjesmu
17:27 Poirot , serija
19:10 Oduvijek Gazde, snimka koncerta
20:20 Gas do kraja, kanadski film
22:00 Svjetski biseri : Santorini - na izvorima Atlantide, dokumentarna serija
22:54 Velečasni Brown , serija
23:40 Pa to je fantastično! , humoristična serija
00:10 Elitni klinici , serija
00:40 Elitni klinici , serija
01:10 Gas do kraja, kanadski film
02:40 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, (R)
06:25 Legenda o Tarzanu
06:55 Lego Ninjago, animirana serija
07:45 Svemoguća Kim, animirana serija
08:35 TV prodaja
08:50 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica R
10:10 TV prodaja
10:25 Kralj lavova, igrani film, animirani (R)
12:05 TV prodaja
12:20 X-Men: Prva generacija, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
14:40 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
15:00 EP u rukometu:

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

MILENIJUM OSIGURANJE

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Utakmica za 3. mjesto, prijenos
16.40 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
16.45 RTL Danas
17.05 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
17.30 EP u rukometu: Finale, prijenos
19.10 Vrijeme je za rukomet: EP - Poljska 2016., sportska emisija
20.00 Građanin opasnih namjera, igrani film, triler
22.00 Teret krivnje, igrani film, triler
23.30 Divlja vožnja 2: Kraj puta, igrani film, triler
01.15 Označen za smrt, igrani film, akcijski (R)
02.35 Astro show, emisija uživo
03.35 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

PONEDJELJAK 1.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela zelen bor
09:25 Velika obitelj, serija
10:20 Plodovi zemlje
11:15 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser
13:15 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža - medicina
15:10 Jezik za svakoga
15:25 Patrola na cesti, serija
16:20 Eko zona (R)
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 BezVeze
20:50 Časna žena, serija
21:50 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:05 Korzika, biser Mediterana, Biljni svijet, dokumentarna serija
23:49 Braquo, serija
00:42 Kod doktora, talk-show
01:32 Hrvatska uživo
02:14 Život je lijep
02:44 Mir i dobro
03:09 Reprizni program
03:23 Dragocjeni biser, telenovela
04:13 Soul Men, američki film
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Nećemo reći mladenki, dokumentarno-zabavna serija
11:00 Poirot, serija
12:38 Memoari Sherlocka Holmesa, serija (R)
13:35 Taj talijanski život, talijansko-njemački film
15:05 Ovisni o čišćenju
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
17:49 Kruške i jabuke
18:39 Zdravi predah - smoothie
18:45 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
19:33 Dva i pol muškarca, humoristična serija
19:53 Drevni misteriji, dokumentarna serija
20:02 Velika gužva u prirodi, dokumentarni film
21:00 Tv Bingo
21:45 Soul Men, američki film
23:25 Zločinački umovi, serija
00:10 Talijanski život, talijansko-njemački film (R)
01:40 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija
02:05 Noćni glazbeni program

06:30 RTL Danas, (R)
06:55 Sve u šest, magazin (R)
07:30 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
07:55 Svemoguća Kim, animirana serija
08:45 TV prodaja
09:00 Hitna služba, serija (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11:30 TV prodaja
11:45 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:40 Hitna služba, serija
13:40 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija (R)
14:35 Ona je najbolja, igrani film, romantična komedija
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
21:40 Andrija i Anđelka,

humoristična serija
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Andrija i Anđelka
23.15 Kriza, humoristična serija
23.50 Zločinački umovi, kriminalistička serija
00.40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
01.35 CSI, kriminalistička serija
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

UTORAK 2.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela zelen bor
09:37 Velika obitelj, serija
10:31 Korzika, biser Mediterana: Biljni svijet, dokumentarna serija (R)
11:20 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser, telenovela
13:15 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Časna žena, serija
16:05 BezVeze
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Pogledi: Polazište za čekanje, dokumentarni film
20:50 Kuća od karata, serija
21:54 Otvoreno
22:44 Dnevnik 3
23:09 Korzika, biser Mediterana: Doline i ljudi, dokumentarna serija
23:53 Braquo, serija
00:46 Kod doktora, talk-show
01:36 Hrvatska uživo
02:18 Život je lijep
02:48 Reprizni program
02:50 Vita jela zelen bor
03:20 Dragocjeni biser, telenovela
04:10 Ovo nije još jedan sretan kraj, britanski film
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:55 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
10:39 Kruške i jabuke
11:27 Čarolija, serija
12:17 Svečanost na stolu
12:46 Memoari Sherlocka

Holmesa, serija (R)
13:44 U pravi čas, američki film
15:10 Pokaži mi svoj vrt
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Sportski magazini
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija
17:55 Kruške i jabuke
18:45 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
19:25 Večernja škola
20:05 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
21:15 Ovo nije još jedan sretan kraj, britanski film
22:55 Zakon i red: UK, serija
23:45 Zločinački umovi, serija
00:30 U pravi čas, američki film (R)
01:50 Sportski magazini
02:15 Noćni glazbeni program

06:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:45 Sve u šest, magazin (R)
07:10 Lego Ninjago, animirana serija (R)
07:35 Svemoguća Kim, animirana serija
08:25 TV prodaja
08:40 Pet na pet, kviz (R)
09:35 TV prodaja
09:50 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10:20 TV prodaja
11:10 TV prodaja
11:25 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:20 Hitna služba, serija (R)
13:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:15 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15:50 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
19:50 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
21:40 Andrija i Anđelka, humoristična serija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Andrija i Anđelka, humoristična serija
23:15 Kriza, humoristična serija
23:50 Zločinački umovi, kriminalistička dramska serija
00:40 Zakon i red: Odjel za

žrtve, kriminalistička serija
01.35 CSI, kriminalistička serija
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, informativna emisija (R)
04.10 Kraj programa

SRIJEDA 3.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela zelen bor
09:32 Eko zona
10:00 Dubrovnik: Festa sv. Vlahu - misa, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser, telenovela
13:15 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža - srijeda
15:10 Kuća od karata, serija
16:07 Labirint
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:55 Nagradna igra
20:00 Voices of Transition, dokumentarni film
20:55 Kuća od karata, serija
21:55 Otvoreno
22:45 Dnevnik 3
23:10 Korzika, biser Mediterana: Zemlja uspomena, dokumentarna serija
23:54 Braquo, serija
00:44 Kod doktora, talk-show
01:29 Hrvatska uživo
02:11 Život je lijep
02:41 Vita jela zelen bor
03:06 Dragocjeni biser, telenovela
03:54 Šesti dan, američki film (R)
05:53 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:53 Odmori se zaslužio si, humoristična serija
10:33 Kruške i jabuke
11:21 Čarolija, serija
12:11 Svečanost na stolu
12:40 Memoari Sherlocka Holmesa, serija (R)
13:38 Magarac na meniju, njemački film
15:10 Pokaži mi svoj vrt
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima, humoristična serija

18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio si ,
humoristična serija
19:25 Provođi i sprovodi,
humoristična serija
20:03 Treća dob za računalom,
dokumentarni film
21:07 Šesti dan, američki film
23:07 Zakon i red: UK , serija
23:57 Zločinački umovi , serija
00:42 Magarac na meniju,
njemački film
02:12 Odbrojavanje do Rija,
dokumentarna serija
02:37 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, informativna
emisija (R)
06.50 Sve u šest, magazin (R)
07.20 Lego Ninjago, animirana
serija (R)
08.35 TV prodaja
08.50 Pet na pet, kviz (R)
08.55 Svemoguća Kim,
animirana serija
09.45 TV prodaja
10.00 Mijenjam ženu,
dokumentarna sapunica
11.20 TV prodaja
11.35 Četiri vjenčanja, lifestyle
emisija
12.30 Hitna služba, dramska
serija
13.25 Shopping kraljica, lifestyle
emisija (R)
14.25 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
nova sezona, kulinarski
show (R)
15.55 Andrija i Anđelka,

humoristična serija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna
emisija
17.00 Shopping kraljica, lifestyle
emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna
emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
nova sezona, kulinarski
show
21.40 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
22.15 RTL Direkt, informativna
emisija
22.45 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
23.15 Kriza, humoristična serija
23.50 Zločinački umovi,
kriminalistička dramska
serija
00.40 Zakon i red: Odjel za
žrtve, kriminalistička
serija
01.35 CSI, kriminalistička serija
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, informativna
emisija (R)
04.10 Kraj programa

ČETVRTAK 4.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela zelen bor
09:36 Velika obitelj , serija

10:29 Korzika, biser
Mediterrana: Zemlja
uspomena, dokumentarna
serija (R)
11:15 Toga dana u godini,
emisija pučke i predajne
kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser,
telenovela
13:15 Kod doktora , talk-show
14:00 Društvena mreža -
znanstveni četvrtak
15:10 Kuća od karata , serija
15:55 Voices of Transition,
dokumentarni film
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Najduži dan: Kuhar,
dokumentarna serija
20:50 Kuća od karata , serija
21:50 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:05 Zemlje - ljudi -
pustolovine :
Martha's Vineyard - kamo
predsjednici odlaze na
odmor, dokumentarna
serija
23:55 Braquo , serija
00:48 Kod doktora , talk-show
01:38 Hrvatska uživo
02:20 Život je lijep
02:50 Reprizni program
03:06 Dragocjeni biser,
telenovela
03:56 Duša surfera, američki
film
05:38 Biblija
05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:53 Odmori se zaslužio si ,
humoristična serija
10:28 Kruške i jabuke
11:18 Čarolija , serija
12:08 Svečanost na stolu
12:37 Memoari Sherlocka
Holmesa, serija (R)
13:35 Najbolja prijateljica,
američki film
15:10 Pokaži mi svoj vrt
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojavanje do Rija,
dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima ,
humoristična serija
18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio
si , humoristična serija
19:25 Genijalci
20:03 Ljudi i kitopsine,
dokumentarni film
21:05 Duša surfera, američki
film
22:50 Zakon i red: UK , serija
23:40 Zločinački umovi , serija
00:25 Najbolja prijateljica,
američki film
01:55 Odbrojavanje do Rija,
dokumentarna serija
02:20 Noćni glazbeni program

06.10 RTL Danas, informativna
emisija (R)
06.50 Sve u šest, magazin (R)
07.20 Lego Ninjago

07.45 Svemoguća Kim,
animirana serija
08.35 TV prodaja
08.50 Pet na pet, kviz (R)
09.45 TV prodaja
10.00 Mijenjam ženu,
dokumentarna sapunica
11.20 TV prodaja
11.35 Četiri vjenčanja, lifestyle
emisija
12.30 Hitna služba, serija
13.25 Shopping kraljica, lifestyle
emisija (R)
14.25 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
nova sezona, kulinarski
show (R)
15.55 Andrija i Anđelka,
humoristična serija (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna
emisija
17.00 Shopping kraljica, lifestyle
emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna
emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Tri, dva, jedan - kuhaj! -
nova sezona, kulinarski
show
21.40 Andrija i Anđelka
22.15 RTL Direkt, informativna
emisija
22.45 Andrija i Anđelka,
humoristična serija
23.15 Kriza, humoristična serija
23.50 Zločinački umovi,
kriminalistička serija
00.40 Zakon i red: Odjel za
žrtve, kriminalistička serija
01.35 CSI, kriminalistička serija
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetolik* nedjeljom
od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića
emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se pri-
kazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna
termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija
Motrišta emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž
emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se
subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
- Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
• *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

JELICA ĐANIĆ, HRANITELJICA

Topli dom za djecu

to je ipak nekakva sigurnost, a djecu oduvijek volimo, pa je u meni sve više sazrijevala odluka da se prijavim za hraniteljstvo. Povjerila sam se suprugu i on me je u toj namjeri podržao. Prijavila sam se, prošla edukaciju, prošli smo sve provjere i konačno, 14. siječnja 2005. godine, dobili smo prvih troje djece. Dvije sestre i brat zadržali su se kod nas više od dvije godine, a narednih dvoje djece nepunih godinu dana», priča Jelica.

Nije beznačajna ni stimulacija koju država pruža hraniteljskim obiteljima. Osim mirovinskog osiguranja, hranitelj dobije i materijalnu nadoknadu, a pokrivaju se i opći troškovi svakoga djeteta. »Razumljivo, koliko god volimo djecu, ovo ne bismo bili u stanju raditi bez odgovarajuće potpore državnih institucija. Osim materijalne nadoknade,

Obitelj ima primarnu ulogu u razvoju i odgoju svakoga djeteta. Neka od djece iz različitih razloga ostaju bez roditeljske skrbi, pa brigu o njima preuzimaju nadležne institucije i zbrinjavaju ih na različite načine. Jedan od vido-va zbrinjavanja je i hraniteljstvo. Djeca, bilo da nemaju roditelje, bilo da roditelji nisu u mogućnosti odgovarajuće skrbiti o njima, povjeravaju se na smještaj i odgoj hraniteljskoj obitelji. Ovisno o potrebama, djeca u tim obiteljima ostaju od nekoliko mjeseci, do određenog niza godina. Naša sugovornica, Sončanka **Jelica Đanić**, kako sama kaže, već više od desetljeća, dakako uz potporu supruga **Marinka**, tuđoj djeci je pričuva majka.

PRVI KORACI NA PUTU HRANITELJSTVA

Na put hraniteljstva Jelica se otisnula slučajno, prije jedanaest

godina.

»Priča je krenula od mojih odlazaka u goste kod tete u Miloševac (mjesto kod Velike Plane, prim. a.), tamo negdje 2002. i 2003. godine, pa i ranije. U Miloševcu je glavni centar za smještaj nezbrinute djece, a u tom mjestu se i počelo s njihovim smještajem u hraniteljske obitelji. Kako mi se činilo, skoro svaka obitelj je imala po nekoliko djece u hraniteljskom smještaju. Tako je i kod tete već bilo smješteno dvoje djece na hraniteljstvo i ta ideja mi se na prvi pogled jako dopala. U to vrijeme sam ostala i bez stalnog uposlenja, a u mojim godinama baš i nisam imala neku ozbiljniju perspektivu glede bilo kakvog novog radnog angažmana. Pokupila sam potrebne informacije u apatinskom Centru za socijalni rad i još više se zagrijala za ovu ideju. Vrlo povoljna opcija je mirovinsko osiguranje koje se hraniteljima vodi. U situaciji kad sam ostala bez uposlenja

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP Mobile* DOO, Omladinskih brigada br. 21, Novi Beograd, putem ovlaštenog poduzeća *KODAR INŽENJERING* DOO, Autoput za Zagreb br. 41i, Beograd podnio je dana 19.1.2016. godine pod brojem IV-08-501-48/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta radio-bazne stanice: »NS2082-01 SU Subotica Korzo«, na katastarskoj parceli 3792 KO Stari grad, Subotica, ulica Korzo br. 13 (46.101322°, 19.667940°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

U kući Jelice Đanić kuha se svakodnevno, a na meniju je i puno starinskih jela. Jedno od njih, stari Sončani su ga zvali »kašikom valjušaka«, omiljeno je obojici Jelićinih dječaka, pa je često i na trpezi.

Sastojci:

malo ulja
1 glavica luka
4 osrednja krumpira
2 čajne šalice graška
1 korijen peršina
2 korijena mrkve
2 ravne jušne žlice domaće mljevene paprike
Po ukusu soli i začina

Za žličnjake (valjuške):

400 g brašna, tip 500
100 g griza
1 kavena žličica soli
3 jajeta
mlake vode po potrebi

Na malo ulja pirjati luk nasjeckan na sitne kockice, kad postane staklast dodati grašak, sitnije izrezan krumpir, te peršin i mrkvu izrezanu na kolute. Pirjati s malo podlijevanja vodom dok povrće napol ne omekša. Pustiti da sva voda ispari, pa dodati mljevenu papriku, dobro promiješati i doliti potrebnu količinu vode, kako bi se dobila kvalitetna čorba. Dok se čorba kuha, napraviti smjesu za žličnjake. Kad su čorba i povrće kuhani, uz pomoć dvije žlice iz smjese vadimo i zakuhavamo »valjuške« podjednake veličine. Iako postoji i varijanta s piletinom, dječaci obožavaju upravo opisano jelo.

dobijemo i određeni mjesečni iznos po djetetu. Isto tako i za knjige, ekskurzije i ostale tekuće troškove školske djece Centar nam refundira cjelokupna uplaćena sredstva«, kaže Jelica.

IZAZOVI

Tijekom zajedničkoga života između djeteta i hranitelja stvara se jaka emotivna veza. Zanimljiva je usporedba između odnosa prema rođenoj djeci i odnosa prema djeci na hraniteljstvu.

»Ovu djecu odgajamo onako kako smo odgajali i svoje sinove. Nastojimo ih od malih nogu

naučiti što su istinske životne vrijednosti, kako se ne bi povodili za lažnim vrijednostima za koje mnogi mladi roditelji kažu da su danas 'in'. Da navedem samo ono najosnovnije, **David**, a uz njega i **Josip**, nisu ljubitelji brze hrane i raznih grickalica, koje danas veliki dio djece troši u enormnim količinama. Odmalena su naviknuti na zdravu, domaću hranu, s puno povrća i mesa proizvedenog u našoj kući. Nije mi teško poriniti i djeci prirediti doručak prije nego pođu u vrtić i školu. Učimo ih i poštivanju određenih radnih obveza, primjereno njihovoj dobi. Oboje mislimo

da ih ovakvim odgojem najbolje pripremamo za život koji ih čeka«, kaže Jelica.

Đanićevi se s ljubavlju sjećaju djece kojoj su darovali dom i sebe na nekoliko godina.

»Žalili smo za ovima koji su otišli, jer smo se u međuvremenu jako zbližili; zavoljeli smo ih kao svoju rođenu djecu. Svaki put kad bi djeca otišla, jedva smo čekali da dobijemo drugu«, dodaje Marinko. Sada su u njihovom domu dvojica dječaka, David i Josip. David im je dodijeljen 2009. godine kao neuhranje-

na desetomjesečna beba, a Josip je kod njih od prošle godine.

»David nas je na prvi pogled osvojio svojim krupnim okicama. Bio je jako neuhranjen. Danas je prvašić, pravi mali mangup, uvijek nasmijan. Kad me zagrlji, u momentu se sjetim svoje djece **Marinka** i **Igora**, koje je život odveo daleko od nas. I valjda će nam se ovoga puta posrećiti, valjda ćemo doživjeti da neko dijete kod nas ostane dok se ne osposobi za samostalni život«, kaže Jelica.

Ivan Andrašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP Mobile* DOO, Omladinskih brigada br. 21, Novi Beograd, putem ovlaštenog poduzeća *KODAR INŽENJERING* DOO, Autoput za Zagreb br. 41i, Beograd podnio je dana 19.1.2016. godine pod brojem IV-08-501-49/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta radio-bazne stanice: »NS2051-02 SU Bajnatska«, na katastarskoj parceli 10981 KO Donji grad, Subotica, ulica Bajnatska br. 40 (46.084055°, 19.673848°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

POGLED S TRIBINA

Hladno

Uvjerljivim porazom protiv Francuske, u drugom susretu skupine drugog kruga natjecanja na Europskom prvenstvu u Poljskoj, rukometaši Hrvatske izgubili su šanse za plasman u polufinale i borbu za medalje. Istina, do zaključenja ovoga broja, postojale su još određene teoretske varijante za prolaz, koje su ipak na granici znanstvene fantastike (poraz Francuske od Norveške i pobjeda kauboja protiv Poljske od 11 pogodaka) i na koncu će se Hrvatska boriti za poziciju 5. – 8. mjesta.

Nakon odigranih susreta u kvalifikacijskoj i četvrtfinalnoj skupini ukupni dojam je kako je momčad izbornika **Babića**

tijekom cijeloga turnira igrala »toplo – hladno«, no neuspjeh protiv Francuza potpuno je ohladio sve skrivene ambicije u svezi boljeg plasmana.

Hladan je bio početak protiv Bjelorusije, pa topliji nastavak u drugom poluvremenu. Potom je uslijedio hladan tuš protiv Norveške (što je u konačnici umanjilo realne šanse za polufinale), pa odlična predstava protiv Islanda i novo podgrijavanje nada. Uvjerljiva pobjeda u prvom susretu drugog kruga protiv Makedonije još jednom je sve ugrijala, da bi Francuska predvođena sjajnim vratarem **Omeyerom** potpuno »isključila grijanje«.

Ipak ne treba biti prestrog prema ovoj novoj generaciji hrvatskih rukometaša, jer svaka šampionska postava uvijek mora proći razdoblje smjene generacije i potrebno je vremena za stvaranje novih šampiona. Uz sve to, nekoliko ozbiljnijih ozljeda igrača na koje se ozbiljno računalo, dodatno je poremetilo planove stručnog stožera.

Konačno, prije puta u Poljsku, svi su naglašavali kako je ovo natjecanje na kojem se prikuplja potrebno iskustvo i razigrava momčad za buduća velika natjecanja. Nekoliko jakih odigranih susreta dalo je priliku vidjeti mogućnosti ove generacije i ostavilo određene nedoumice čelnim ljudima reprezentacije.

Hoće li rezultat iz Poljske značiti i povratak nekih igrača koji nisu bili na popisu za Euro ostaje nam vidjeti.

D. P.

KOŠARKA

Pobjeda Cedevite

Uvjerljivom pobjedom protiv *Šentjura* (94:61) košarkaši *Cedevite* su prekinuli seriju slabijih rezultata i ponovno se vratili na drugo mjesto tablice ABA lige. Ostala dva hrvatska predstavnika *Cibona* i *Zadar* pretrpjeli su poraze od *Igokee* (57:68), odnosno *Olimpije* (76:84) i nakon 21. odigranog kola nalaze se na osmoj i devetoj poziciji.

TENIS

Čilić stigao do trećeg kola

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** poražen je u duelu protiv Španjolca *Bautiste Aguta* (4:6, 6:7, 5:7) u trećem kolu *Australian Opena*, pa je hrvatski tenis njegovim ispadanjem ostao bez predstavnika na prvom Grand Slamu sezone.

NOGOMET

Mađarska – Hrvatska

U sklopu priprema hrvatske nogometne reprezentacije za Europsko prvenstvo u Francuskoj, dogovoren je prijateljski susret protiv Mađarske. Duel dvije sudionice Eura odigrat će se 26. ožujka na novo izgrađenom stadionu Groupama Arena u Budimpešti.

HOKEJ

Doigravanje sve dalje

Porazom protiv *Slovana* iz Bratislave (2:3), hokejaši *Medveščaka* ostali su praktično bez realnih šansi za plasman u doigravanje borbe za naslov prvaka *KHL*. Izravni konkurent im sada bježi velikih pet bodova i »medvjedima« bi trebalo malo sportsko čudo kako bi osvojili 8. mjesto u Zapadnoj konferenciji najjače Europske lige.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. van Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za platenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebnici radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 5. 2. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:
Zlatko Romić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik) (brankuntic@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U NEKOLIKO SLIKA

Iz arhive Hrckovog maskenbala

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Stisla zima...

Piše: Branko Ivković

Faljni, čeljadi. Da otkaleg čovik okrene nikako da se skraši sam sa sobom. Samo kukamo, te nam nije bilo dobro do Božića, bilo nam vruće i kišno, sad nam nije dobro što je zima baš redovno stisla pa nam prazni šupe. Nikad nismo zadovoljni,

bisnimo u vitar, a svakako će bit kako Bog da. Ja sam stalno u nikoj nevolji, ni mi se sad satrla mrvljačica pa sam moro mrvit na šamadlu, a to sam zdravo davno radio. Ovi moji šorošani me ismijali, al šta će čovik, što kažu nužda zakon minja. Tako i ja: lipo skinio šamadlu s tavanca, pa struži, struži i za čas meter. Ide to, čeljadi. Nisu ni kadgod ljudi bili glupavi, samo smo se mi fajin pogospodili pa nam sve na struju i brez nje ne možmo. No, doduše, dono sam niki dan na zajam od Mate: njegovu mašinu. On više ne drži josag, a kaže da ni neće. Al sam se namučio dok sam je vuko na salaš pa to je za ne virovat. Jutro fajin smrzlo, baš lipo, a ja uzo tragač pa kod Mate na salaš. Natovarili mi »odžaćanku« i ja natrag. Kako se samo rasklamala mala soja na točku vrag će ga znat, valjda se rasušio točak, to je još drveni, i priđem koji desetak koraka a osovina se izvuče... Dobro da mi točak nije otpo. Ja ajd na salaš rad kalapačića, pa je natučem, ona izdura dvajst koračalji pa opet. Tako sam se patio po duži Ivković šora dok se nisam na jedvite jade dovuko do salaša. Sav sam se osapuno ko sipljiva kljusina, što od tereta što od stojanja i bisnoće. Al, eto, sad ću i ja mrvit gospocki na struju. Što kazo moj dida: »Vidla žaba di se konj potkiva pa i ona digla nogu«. A baš da je tako. Kad sam stigo, taman se malko odmorio i ručo kad evo ti mog rođe Jose, sav srićan ko da ga kogod častio otpisom poreza pa više još s kapije: »Ej, jesil čuo, pa jesil čuo...«. »Ta šta sam tribo čut? Šta se dereš ko magarac?«, ja već bisan. »Dodi bliže, nemoj vikati da ti se svit smije«. »Ta baš evo javljaju da su raspisani veliki izbori na svim nivoima. Kažu da će bit fajin bolje i da će ovi čim pobede oma opravit ovaj put prema granici da ne ide više kroz varoš.« Čeljadi moja... eto lipo ne možem virovat sam sebi... Moro sam se malkoc i plenit da vidim jel sam budan, pa ondak, nisam nikad tako glupavo ni klapio. Jel ovaj svit normalan? Kandar ne vidi da je to samo jedna velika sigra i da se sve vrza okolo, kugod kad imaš nemirnog konja, pa ga londžuješ okolo da se izduva i sustane. »Joso moj rođeni«, velim ja njemu, »ajde ti lipo se ugrij, popićemo kafu, ručaćeš kod mene ako nisi ručo, a o vokšovanju da mi više nikad nisi divanijo. Od tog dosta za navik. Kad ja moram ić u trinajsti kumšiluk zajmit kruparu, e ondak nemam vrmena za uncutarije. To što će posli početi praviti više ne virujem. Prave ga ravno dvajst sedam lita, pa će tako bit i nadalje. Kad oprave, onda vokšujemo. A i dok je naš svit vaki iskidan kugod stare skute jedni će za ove, drugi za one, više kod Braniše ne pali ni na gurblu. Nek budne kako oće«. Ajd zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ko je tu čiji

Niko jutro bać Iva rano sijo za sokočalo. Još u zoru, taman se oglašili i prvi pitlovi. Tu noć ni baš nikako spavo, vada novo muljavo vrime. Istom smrzne, istom otopli ko da došlo proliće. Ne može se požalit, ništa mu noćas ni bolilo, al ko da mu ko sidijo na prsa, samo ga pritiskalo. Ščim ga malo uvati san, oma počme sanjat da ga niko jal ništa vuče pod nikaku vodu i da ne može dijat, pa se batrga i otimlje i u tomu se oma probudi, već svaj oznojiti, ko da je stvarno bijo u vode. Već mislijo kako će se dignit, makar bilo i po noći, ka

Piše: Ivan Andrašić

čuje njevoga pitla. Znade već, uvijek se oglašit prvi u komšiluku, već oko četiri-rtalj pet. Oma za njim zalajo i Taksa, pa bać Ive i odlanilo što je, eto, prošla još jedna noć. Ne sikira se puno što se ni baš naspavo, svakako nikoliko put priko dana malo prilegne i odrimlje. Istina, doktorica mu rekla da se jako mora pazit o svake sikiracije, pa mu propisala nikake medecine za smirit se, još mu veli da se o nji i lipo spava, al misli se šta će se samo kljukat i sonim što triba i sonim što ne triba, ka već i brež nji imade cilu kamaru medecina. Televiziju svakako ne gleda, poštiva no što se prvać zareko svetomu Antunu. Ako još pristane slušat radijon i čitat novine, ako zaboravi na sokočalo, ako se više niskim ne divani, ako zažmuri i zapuši uši, pa ne vidi i ne čuje koliku nadnicu dobije on, koliku njegova, a koliko se sve diže, neće se ni nasikirat, pa mu medecine neće tribovat, a ako sve to vidi i čuje, neće mu pomoć. A triba ji malo i prišparat, država ji ne priznaje, pa ji moraš sam kupit. I ne samo nji, moraš kupit i većinu ni o srca i o krvi, o trbuva i o bolova, a i zone što država priznaje, jedan dil, za jedne manje, za druge više, isto moraš platit. Znadu vi iz države da svitu triba sve više medecina, pa zašto onda da malo ne zaradu? Ščim se na sokočalu otvorila slika i počelo se redat novo, ko da ga niko poljo ladnom vodom. Pri nikoliko dana ga priko telefona zvo pajtaš Adam iz noga sela što u njega mož dojt samo priko čuprija, a većinom živu njegovi. Sve mu bilo drago što mu se javijo. Čo šta je bilo š njim, pa mu sad pita jel mu štogoda bolje i malo ga obodrijo. O njega bać Iva i čo da čedu izbirat novi jedanašt što će vodit njevo selo nove četiri godine. Još mu reko i da viruje da će bit ozbirnito baram sedam-osam njevi. Zablando se u sokočalo i oma opcovo i Adama i njegove. Vidi, lipo se tamo poizbirali, zadobili ni što vladu u cile države i to svi devet što su prijavili, a dva su iz nikaki grupa građana, kako je natrukovano. Oma se latijo telefona i zvo Adama. Misli se, možda je jako utučen, pa da mu kaže makar koju lipu. I Adam bijo jako jidovan, veli ni ništa ni spavo, ne mož dojt sebe. »Eto, vi su uspili, jel su i dilili i pritili, a danas je dosta i siromaški i alavi i straja, pa jim ni bilo teško uradit to što su naumili«, veli mu Adam i teško izdane. Bać Iva ni zno šta bi mu odvratijo. Samo je pito, više sam za se, di su bili ni iz naše partije i jal u tomu selu imade naši koliko je natrukovano da imade i jal se i znade ko je čiji.

29. siječnja 2016.

MISLI POZNATIH

- **Demokrit:** Skladnost u mišljenju stvara prijateljstvo.
- **Turgenjev:** Beskorisno je čovjeku s predrasudama dokazivati neopravdanost njegovih predrasuda.
- **Chaplin:** Čovjek koji više nije dijete, ne može osjetiti više nikakvo zadovoljstvo u životu.

KVIZ

Mirko Bogović

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pjesnik i političar **Mirko Bogović**?

Gdje se obrazovao?

Kojim pozivom se bavio prije studija filozofije i prava?

Kakve je pjesme pisao?

Koje su njegova najpoznatija djela?

Na čelu kojih se tiskovina nalazio kao urednik?

Čime se smatra jednim od osnivača u Hrvatskoj?

Kada i gdje je umro Mirko Bogović?

Umrlo je 4. svibnja 1893. godine u Zagrebu.
Osnivačem hrvatske novele.
Kola, Nevena.
Ljubice, Smilje i kovičje, Strelce...
Lirske pjesme ljubavnog, političkog i domoljubnog sadržaja.
Vojničkim pozivom.
Križevcima i Varaždinu.
Rodio se 2. veljače 1816. godine u Varaždinu.

FOTO KUTAK

Maska!

VICEVI

Idu dva čovjeka ulicom, i jedan će drugom:

- Jučer mi pala kutija na glavu.
- Što je bilo u njoj?
- Ništa.
- A u kutiji?

Žali se muž prijatelju:

- Imam ozbiljan problem?
- Što je u pitanju?
- Žena mi se kreće u shopping centru brzinom 100 eura na sat.

ŠAH

Memorijalni turnir u Nazoru

SOMBOR – U Hrvatskom kulturno umjetničkom društvu *Vladimir Nazor* u tijeku je šahovski turnir *Memorijal profesor Franja Matarić*. Turnir se održava kao sjećanje na **Franju Matarića**, dugogodišnjeg člana *Nazora*. »Na ovom jubilarnom turniru, 25. po redu sudjeluje 27 šahista, a po prvi puta na turniru su i šahistkinje, ove godine ih je dvije. Možemo se pohvaliti da ove godine imamo najviše sudionika i prema našim saznanjima ovo je najdugotrajniji šahovski turnir u Somboru«, kaže pročelnik Nazorove sportske sekcije **Pavle Matarić**. Više od polovice sudionika su šahisti s rejtingom, a želja organizatora je da i ovaj turnir za nekoliko godina također bude rejtingiran. Turnir će trajati do 26. veljače.

Z.V.

KLIZANJE

Zapažen uspjeh Leone Rogić

BEOGRAD – Osvajanjem 8. mjesta u konkurenciji 27 mlađih juniorki na jakom međunarodnom natjecanju *Skate Helena 2016* koje se boduje za Eurokup, klizačica subotičkog *Spartaka* **Leona Rogić** je osvojila novih 5 bodova i trenutačno se nalazi na 4 mjestu ukupnog poretka s ukupno 11 bodova. Slijede nastupi u Sarajevu (*Sarajevo Open 2016*) i Sofiji (*Sofia Trophy*).

KOŠARKA

Spartak – Mladost 81:75

SUBOTICA – Košarkaši *Spartaka* iskoristili su prednost domaćeg terena i zabilježili pobjedu protiv *Mladosti* iz Zemuna (81:75) u 17. kolu Košarkaške lige Srbije. Subotička momčad sada zauzima 10.

mjesto, a sljedeći prvenstveni duel očekuje ih u subotu 30. siječnja protiv *Tamiša* u Pančevu.

Težak poraz

SUBOTICA – Vodeća ekipa prvenstva *Radivoj Korać* iz Beograda uvjerljivo je svladala domaće igračice *Spartaka* (76:52) u susretu 15. kola Prve ženske košarkaške lige Srbije. Priliku za nove bodove Subotičanke će imati u subotu 30. siječnja kada gostuju kod *Radničkog* u Kragujevcu.

ODBOJKA

Uvjerljiva pobjeda

SUBOTICA – Odbojkaši *Spartaka* rutinirano su pobijedili momčad *Mladog radnika* iz Požarevca (3:0) u duelu 12. kola i trenutačno se nalaze na četvrtom mjestu tablice Prve lige Srbije. U subotu 30 siječnja slijedi gostovanje protiv *Metalca* u Takovu.

Bodovi za »Golubice«

LAJKOVAC – Poslije serije poraza odbojkašice *Spartaka* zabilježile su pobjedu na gostovanju protiv *Željezničara* u Lajkovcu (3:0). Nakon 12. odigranih kola »golubice« se nalaze na četvrtom mjestu Superlige, a u sljedećem kolu, u petak 29. siječnja u Subotici gostuje *Jedinstvo* iz Užica.

STOLNI TENIS

Kostadinović zaustavljen u kvalifikacijama

LONDON – Stolnotenisač *Spartaka* **Stefan Kostadinović** nije uspio izboriti mjesto među 32 najbolja igrača na Svjetskom prvenstvu u ping pongu, održanom prošlog tjedna u Londonu. U svojoj kvalifikacijskoj skupini Subotičanin je prvo zabilježio jednu pobjedu i poraz, dok je u odlučujućem susretu za plasman u nastavak novoformiranog natjecanja po specifičnim pravilima i vrsti reketa s kojima se igra, poražen od Slovačka *Brata*.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJUV ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta RAVNICA AD Bajmok, Zubačište br. 72/A podnio je dana 22.12.2015. pod brojem IV-08-501-410/2015, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »TOVILIŠTE SVINJA 4 x 12,80 x 52,53 m KAPACITETA 2500 TOVLJENIKA U TURNUSU«, na katastarskoj parceli 7443/1 KO Bajmok, ulice Stanišićka bb (45.967326°, 19.394685°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 4.1.2016. do 4.2. 2016., a javna prezentacija Studije održat će se 11.2.2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

KORINA FRANCIŠKOVIĆ, KOŠARKAŠICA ŽKK SPARTAK

Mogu izdržati sav napor

Iako je po godinama još juniorka, već drugu sezonu nastupa u seniorskoj ekipi koja se natječe u najjačem domaćem ligaškom natjecanju

Susretom protiv Crvene zvezde u Beogradu nastavljeno je natjecanje u Prvoj ženskoj košarkaškoj ligi Srbije. Jedna od najmlađih u sastavu Subotičanki je, po godinama, još uvijek juniorka **Korina Francišковиć**, koja je već drugu sezonu članica seniorskog sastava i igra u najjačem domaćem ligaškom natjecanju.

»Takva je bila situacija prošle godine u klubu, pa sam već sa sedamnaest godina upala u prvi sastav i kao juniorka sam priključena svim obvezama nastupanja za seniorsku ekipu. S obzirom na to koliko volim košarku, to mi nije bilo uopće teško i sretna sam što sam dio tima koji se bori za najviši plasman u Prvoj ženskoj košarkaškoj ligi Srbije«, skromno je odgovorila Korina Francišковиć.

JUNIORKA U SENIORSKOJ MAJICI

Na naše pitanje koliko je teško biti dio ozbiljnog seniorskog natjecanja, a pritom još uvijek biti srednjoškolka, naša sugovornica odgovara:

»S jedne strane to je zbilja veliki teret i ogroman pritisak, jer je, primjerice, u prošloj sezoni bio imperativ očuvati prvoligaški sta-

tus, a sada je to borba za mjesto u vrhu tablice. Opet, s druge strane, za jednu mladu igračicu je to velika počast i priznanje. Stoga mi ni svakodnevni naporni treninzi, ponekad i dva puta na dan, uz redovito pohađanje školske nastave u srednjoj Ekonomskoj školi, ne padaju teško.

Mlada sam i mogu izdržati sav napor koji donosi igranje u najjačem domaćem rangu natjecanja«.

Zanimljivo je istaknuti kako se Korina sa samo 175 cm visine, uz svoju osnovnu krilnu poziciju, za potrebe ekipe zna naći i na svim drugim ulogama u timu.

»U biti sam krilo s izraženim defenzivnim zadacima, ali ukoliko su nam centri opterećeni osobnim greškama znam uskočiti i na njihovo mjesto u obrani, kao što mogu igrati i na poziciji organizatorice igre. Ne šutiram previše, no moja najbolja odlika je razigravanje suigračica uz prvenstvene obveze u obrani našeg koša. Na treninzima dosta radim na tehnici šutiranja i to bih voljela unaprijediti u budućnosti, ali ta šuterska nesigurnost je vjerojatno ponajviše zbog ranoga ulaska u seniorsku konkurenciju. Vremenom će i to biti mnogo bolje, no meni je najvažnije igrati što bolju obranu«.

KOŠARKAŠKA BUDUĆNOST

Iako je po godinama još uvijek jako mlada, Korina Francišковиć je već dugo u svijetu košarke, a njezin talent je brzo prepoznat kroz selektiranje u mlađe reprezentativne vrste.

»Do konca osnovne škole sam bila na više reprezentativnih kampova KS Srbije, a više puta sam nastupala i za reprezentativne selekcije Vojvodine. Uz to sam već s petnaest godina igrala za seniorsku ekipu *Bačke Topole* u Prvoj B ligi«.

S obzirom na to da je ove godine maturantica, jesen će donijeti i akademski nastavak obrazovanja. Kako će se ozbiljno bavljenje košarkom uklopiti s novom životnom etapom?

»Željela bih uz fakultetske studije nastaviti s aktivnim bavljenjem košarkom, pa je trenutačno u opciji vaganje najbolje moguće odluke u svezi akademsko-košarkaške budućnosti. Možda Novi Sad, možda Zagreb, postoje određeni kontakti, ali sve je još u fazi razmatranja i donošenja najbolje moguće odluke.

Prošle godine sam bila na probi u *Trešnjevki* iz Zagreba, trenirala s vrlo jakim ekipom koja je praktično juniorska reprezentacija Hrvatske. Vidjeli su moje mogućnosti, pa ćemo vidjeti. Za sad su sve opcije otvorene, a na prvom mjestu je aktualna sezona i što bolje igre za ŽKK *Spartak*

STABILAN PRVOLIGAŠ

ŽKK *Spartak* iz Subotice je prošle godine do samog finiša prvenstva vodio veliku borbu za ostanak u društvu najboljih ženskih ekipa u državi, ali nova sezona je donijela jedno posve novo lice. Trenutačno se nalaze na petom mjestu, uz bod-dva zaostatka za četvrtoplasiranim *Vrbasom* i trećeplasiranim *Vršcem*, ekipa s kojima će se boriti za mjesto u doigravanju za naslov prvaka.

»Ekipa je dobro pripremljena ušla u novo prvenstvo, čak smo u jednom trenutku bili i na drugoj poziciji, no objektivno naše ovo-sezonske mogućnosti su borba za treće ili četvrto mjesto koje vode u doigravanje za naslov prvakinja. Nešto što je donedavno bilo nezamislivo, sada je posve izvjesno i borimo se skupa s *Vrbasom* i *Vršcem* za željenu poziciju na tablici. Svojim zalaganjem i trudom na svakom treningu i utakmici nastojat ću dati osobni maksimum da to i uspijemo«, obećala je na koncu razgovora Korina Francišковиć.

Dražen Prčić

SRBIJA – HRVATSKA

Kako u reprezentativnom, tako i u ligaškom natjecanju ženska košarka u Srbiji je u ovom trenutku ispred Hrvatske.

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
„BUNJEVAČKO KOLO“
KATOLIČKO DRUŠVO
ZA KULTURU, POVIJEST I DUHOVNOST
„IVAN ANTUNOVIĆ“

ORGANIZIRAJU

6. PRELO SIĆANJA

7.2.2016.

Okupljanje ispred Franjevačke crkve u 17:00 sati.
Sudjelovanje na Svetoj Misi u 17:30 sati.

Nakon Svete Mise odlazak u dvoranu
HKC „Bunjevačko kolo“ sa svečanim početkom u 19:00 sati.

Jedini uvjet nazočnosti jest odijevanje
SVEČANE BUNJEVAČKE NOŠNJE (zimske).

